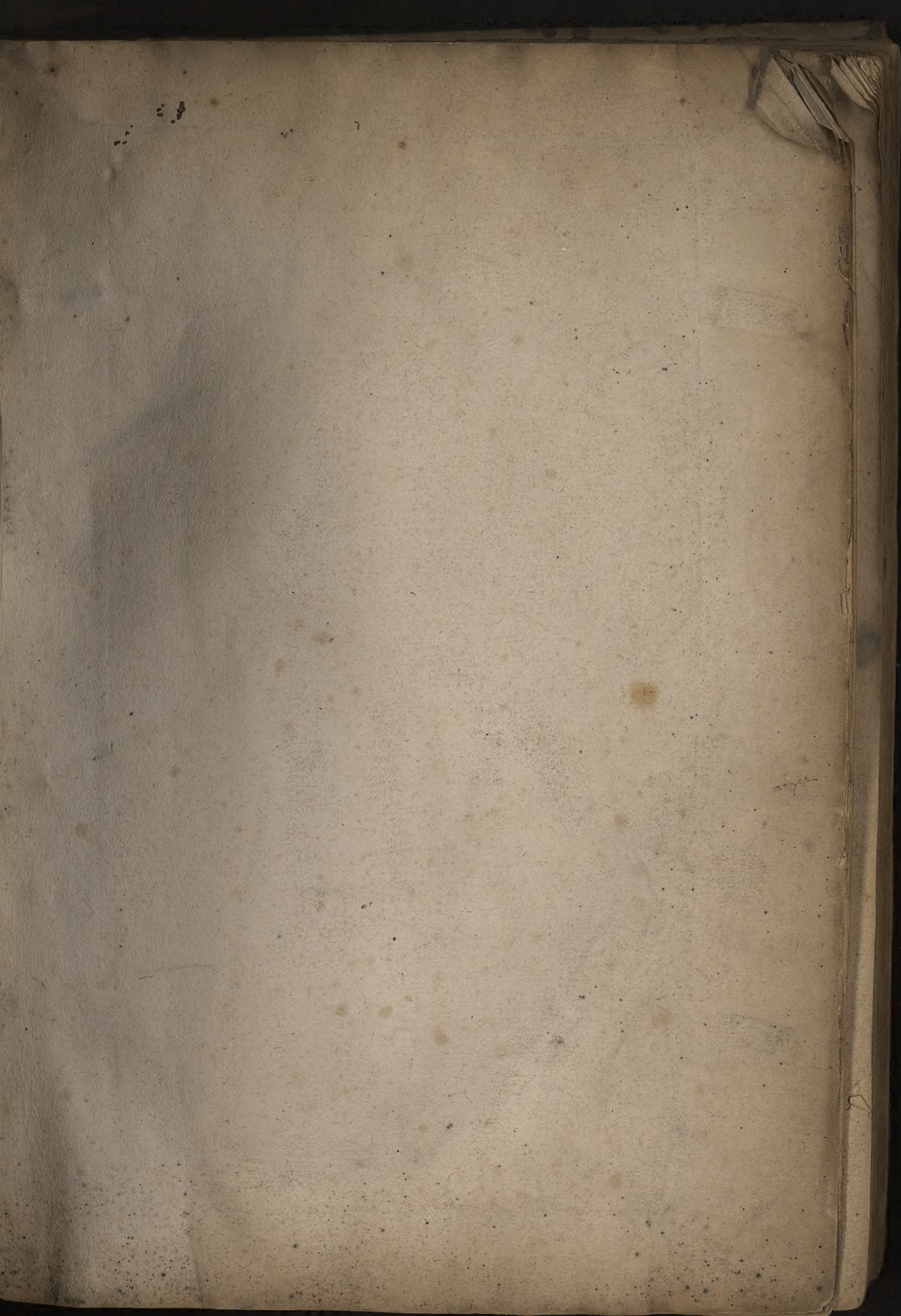

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Y. v. 232

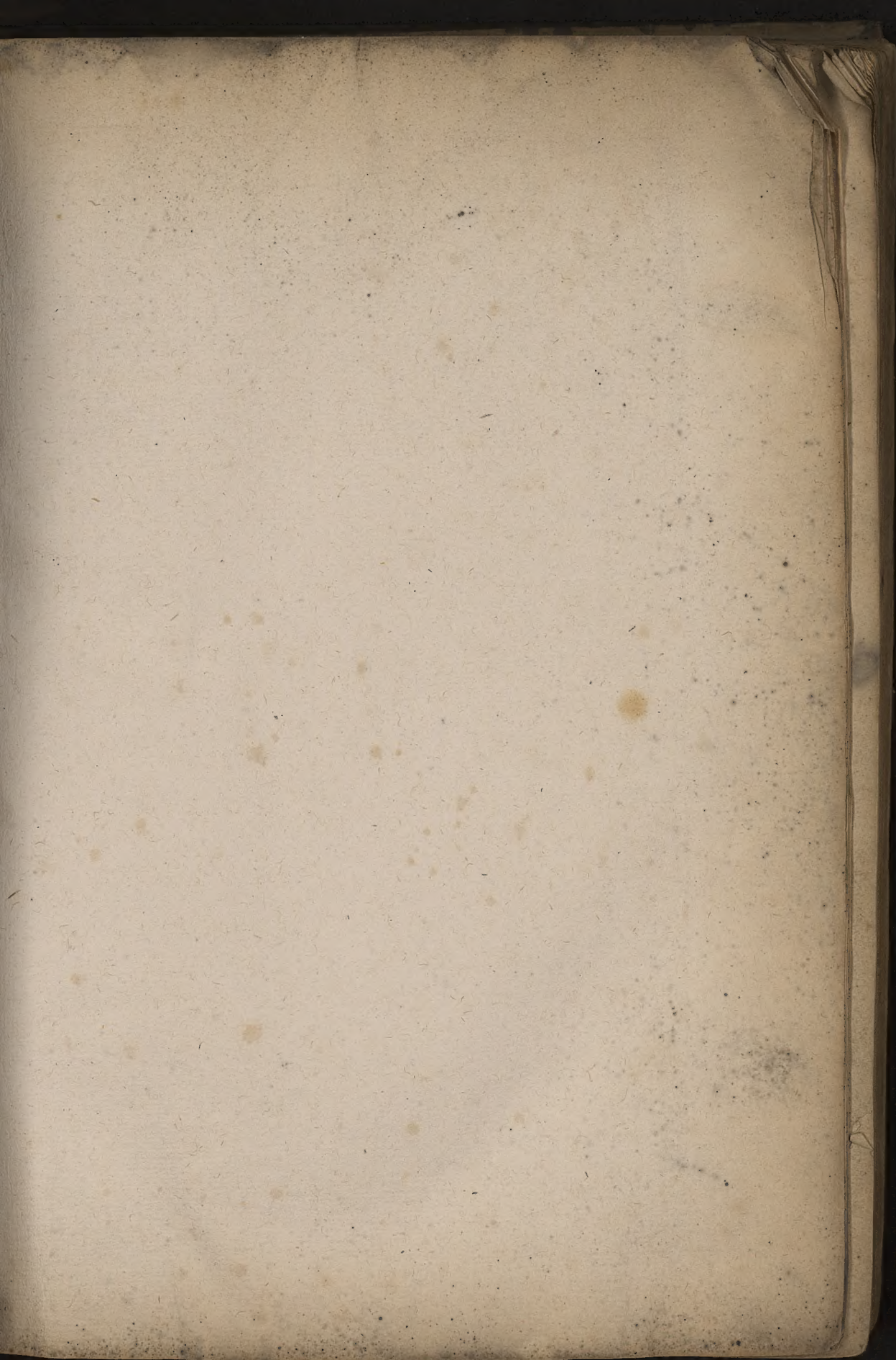

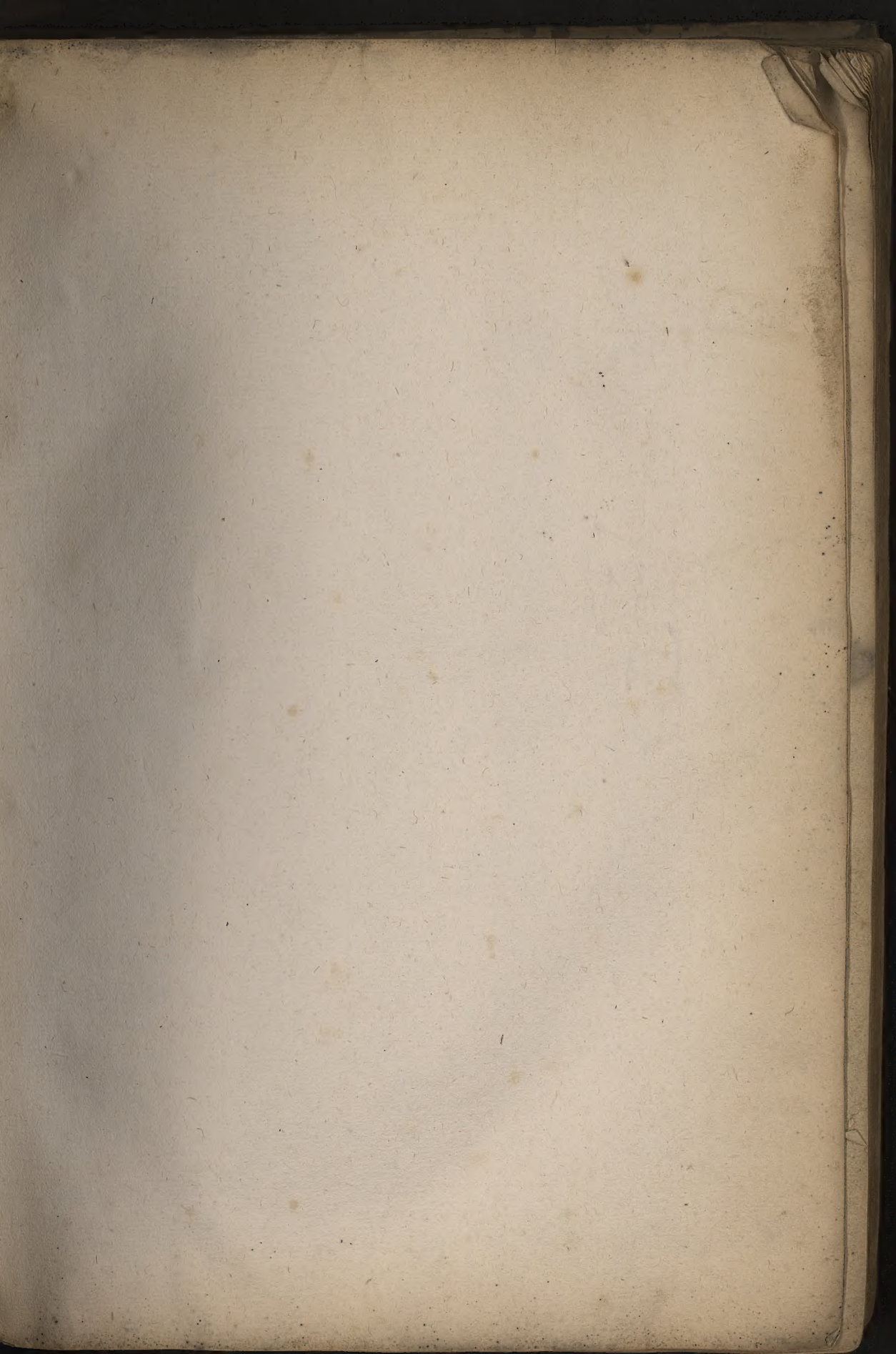

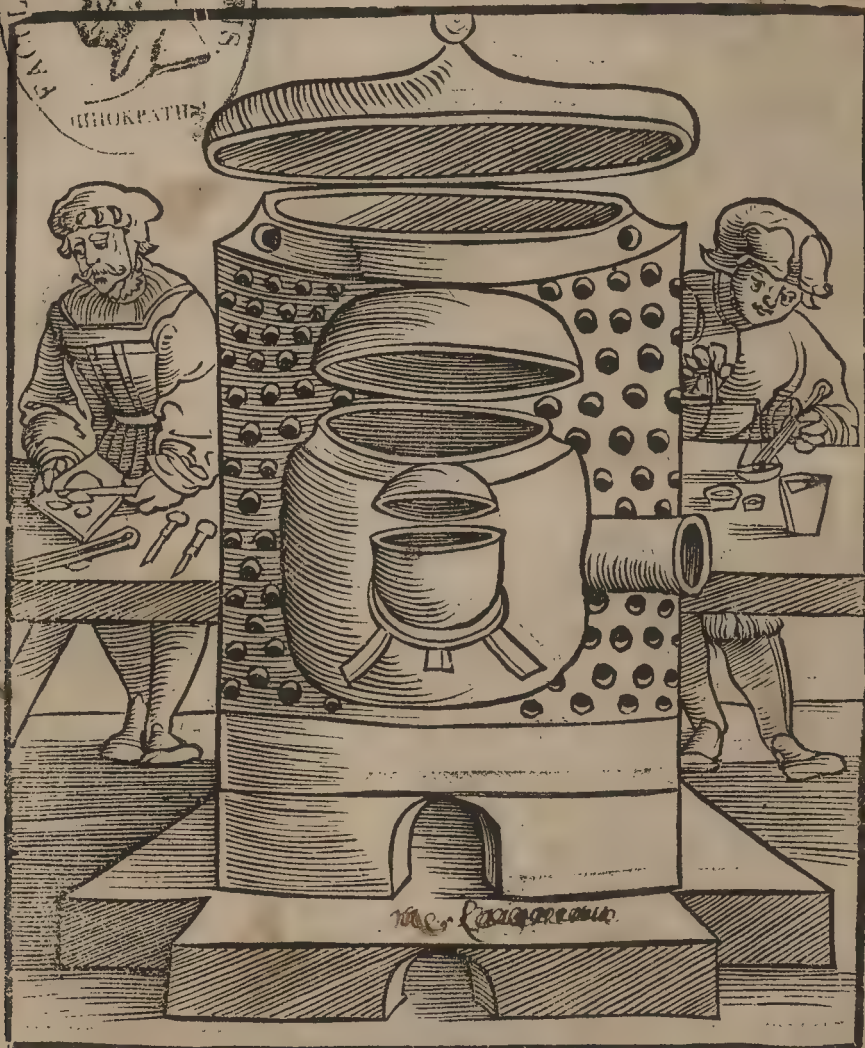
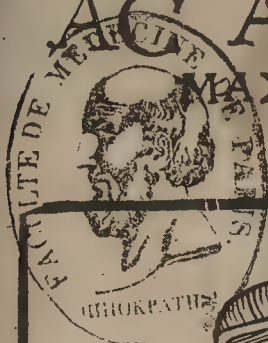

12.168

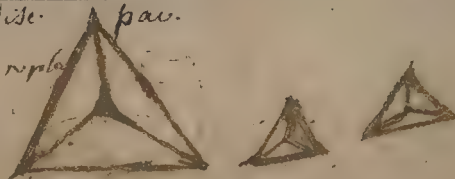
LIBRI TRES
 SUMMAE PERFECTONIS MAGISTER R. H. F. C. P. A.

GEBERI PHILOSOPHI AC ALCHEMISTAE MAXIMI, DE ALCHEMIA. LIBRI TRES.

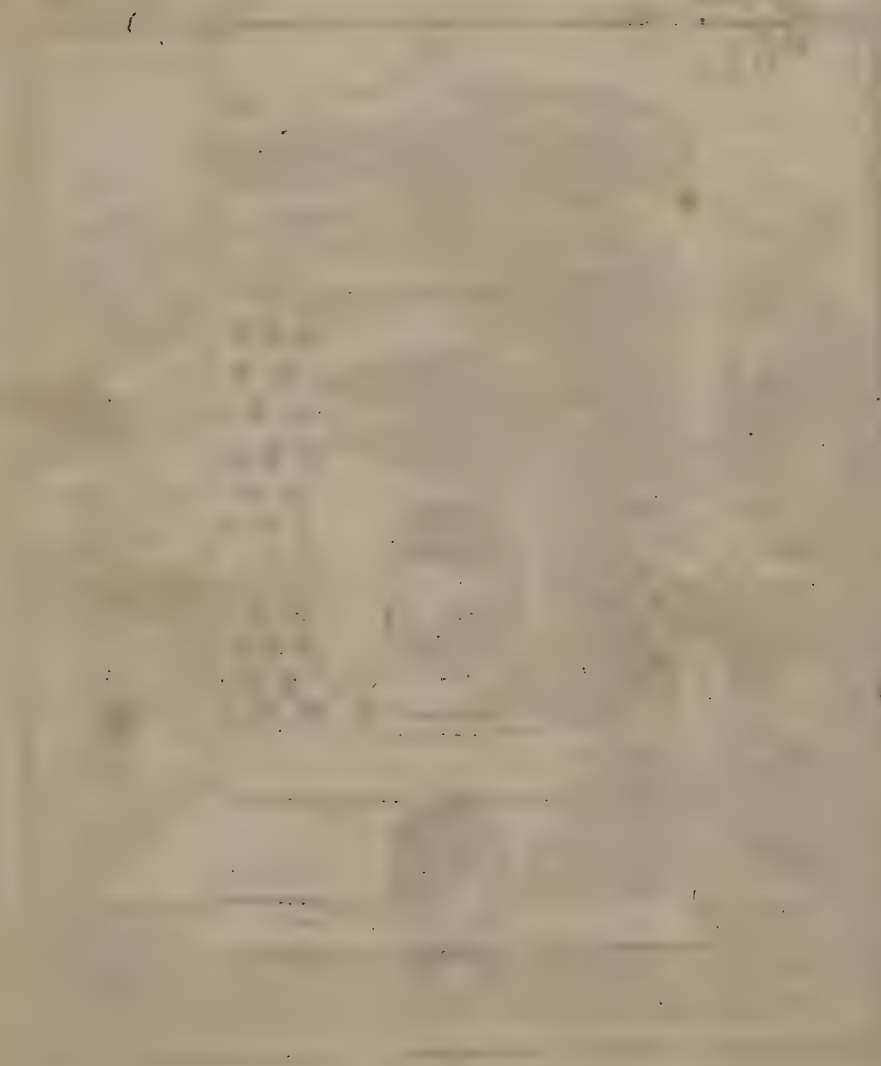
aug. j. d. e. pav.

Almanach germanicus
 1611

THE NEW YORK
LIBRARY
ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION
1215 6th Ave. New York 17, N.Y.

EST fons in limis cuius anguis latet in imis.
 Euolat in primis nisi clauferis vndiq; rimis.
Est roris vena qua cum pars surgit amena.
 Tempora postrema producit suscepta venena.
 Post gemes flantes fortes creuere gigantes.
 Nos supra stantes flatu percunt elephantes:
 Huic bene contrite quod iungitur est aqua vitæ
 Si feceris rite fit corpus deniq; mite.
 Nam bene mundatum proprio sudore lauatum
 Redditur albatum nigrum prius obtenebratum.
 Assequitur votum cum per se fit bene lotum.
 Ne fuerit notum nisi fuerit corpus agrotum.
 Nec petra diuina prius alba fit deinde citrina
 Cum fecis vrina naturæ ablata carina.
 Hos versus si quis forte perpendere nequis
 Si bene scruteris omnia diues eris.
 Si fixum soltas faciasq; volare solutum
 Et in lapidem voluas faciam te vitare titum.
 Disiuncta coniunge, coniuncta disiunge: disiuncta reuunge
 Liqua duratum iunge liquatum: dicam te beatum.
 Arsentium fore dic animam, sed spiritus extat
 Argentum viuum, calx corpus dicitur esse.
 Candida si rubeo mulier sit nupta marito
 Mox complectuntur complexu concipiuntur.
 Destruere rem captam primo per benfar satis aptam
 Leniter extractam sic massam contere factam.

A ij

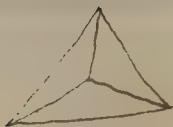
ex corpore, spiritibus et anima extrahitur, et in vltimo
 primo regnat humiditas in corruptione, in generatione
 vero, siccitas.

Spiritum volentem capite
 Et in radium solis trahite
 Ut fixetur debite
 Et fixum fiat volatile.
 Et ipsum suauiter coquite
 Et de parte terram facite
 Quam in humido ponite
 Ut humidetur optime.
 Cito humidam coniungite
 Cum amalgama terite
 Super durissimo lapide
 Tunc in vase proprio ponite
 Ut calcinetur optime
 Post ipsam suo lacte imbibite
 Ut multiplicetur intime
 Quod assatum pro tempore

Vestitur alba clamide
 Et multiplicato regie
 Reducitur in cinerem
 Cui sudorem suum reddite.
 Donec regali diademate
 Rex coronetur debite
 Et dissolutum facillime
 Ingrediatur in corpore
 Et si subtilius vis agere
 Fac fixum volatile
 Cum impetuoso flamine
 Deinde in terram reddite.
 Cum ignis moderamine
 Et tali seruato ordine
 Protrahetur debite
 Donec fluat lenissime.

Et sic lapidem habebitis. Ex quo semper gaudebitis.

† Trinitas deitas vna †
 sit semper benedicta †
 amen
 †

defectus
perfectio
munda

REDECIMUS
liber de investigatione
cap. xiiij.

PARIS

LIBER PRIMVS

INCIPIT LIBER GEBER.

Capitulum Primum.

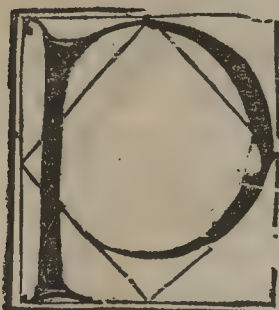
Oram nostram scientiam quam ex libris antiquorum abbreviauius cōpilatione diuersa in nostris uoluminibus hic redeimus in summā vnā. Et quod in libris a nobis scriptis est diminutum, in hac summa traditione huius nostri libri compensauimus: & ipsorum defectum suppleuimus sermone breui, et quod occultatum fuit a nobis in parte vna: manifestum fecimus illud in parte eadem in hoc nostro uolumine: ut sapientibus pateat complementum tam excellentissime nobilisque partis philosophie. Scias ergo charissime fili in hoc opere totā artis operationem in capitulis generalibus uniuersali disputatione sine diminutione aliqua sufficienter contineri. Per deum qui secundum hunc librum operatus fuit: uerum finem huius artis adinuenisse letabitur. Sed scias charissime quoniam qui principia naturalia in seipso ignorauerit: iam multum remotus est ab arte nostra: quoniam nō habet radicē uerā supra quā intentionē suā funder. Et qui principia sua sciuerit naturalia & causas mineraliū omnes: nō tamen adeptus est uerum finem & proficuum huius artis occultissime, habet tamen faciliorem aditum ad artis huius principia quā cui ignorantia cadat super intentionē eius de modo huius nostri operis, et hic parum remotus est ab artis introitu. Qui uero sciuerit omnium principia & causas mineralium & generationis modū: quod ex intentione nature consistit: parum quidem aufertur ab eo de operis complemento sine quo non potest scientia nostra perfici, quoniam ars in omnibus imitari non potest naturam operis: sed imitatur eam sicut debite potest. Charissime igitur fili secretum tibi pandimus, quoniam in hoc artifices errant: quia naturam in omnibus proprietatum differentis actionis imitari desiderāt. Labora itaque studere in nostris voluminibus: & eos sepiissime mente tua reuoluere nitaris: ut intentionem ex nostre loquēle modo uerā acquiras, quia in eis inuenies super quā mentem tuam fundare debeas: & scias ex eis errores a te repellere, in quibus imitari naturam possis in tui operis artificio.

A. in

SERMO GENERALIS IN ORDINE

capitulum executionis totius.

Caput. ij.

Onemus igitur breuiter tibi impedimenta omnia, quibus in opere impeditur artifex ne verum finem adipiscatur. Secundo uero disputabimus contra ignorantes & sophisticos: qui propter eorum ignorantiam & imperitiā huius artis magisterium & proficuum inquirendo artem interimunt, & eam ponunt non esse. Ponemus igitur omnes rationes illorum, & postea ipsas destruemus euidentissime, ita quod prudentibus satis patefiet aperte nullā illorum sophismata veritatem continere. Et tunc disputabimus super principia naturalia quæ sunt de intentione naturæ: & ibidem super modo generationis et mixtionis eorum adinuicem ab opere naturæ. Tertio super eorum defectu secundum antiquorum philosophorum scientiam. Quarto uero narrabimus principia quæ sunt ad intentionē huius nostri operis, in quibus imitari naturā possumus, & modum miscendi & alterandi secundum cursum naturalem, cum causis suis ad intentum nostri operis reducendis.

SERMO GENERALIS IN EXECVTIO

ne primi capituli de impedimentis huius artis. Caput. iij.

Vntergo in pedimenta huic operi superuenientia duo, generaliter naturalis impotentia: & necessarie indigentie defectus uel occupationis laboris. Naturalem tamen impotentiam, multiplicem esse dicimus. Ex parte scilicet organi artificis, & ex parte anime. Ex parte scilicet organi artificis multipliciter, Vel quia organū sit debile, vel ex toto corruptū. Ex anime impotentis multipliciter, Vel quia sit anima perueria in organis propter organa nil rectitudinis vel rationis in se habens, sicut anima insani vel fatui, Vel quia sit fantastica, contrariarum facile formarum susceptiua indebite, & de vno scibili ad eius oppositum extensiua subito, & de vno uniuersali ad eius oppositū uersimiliter.

SERMO PARTICVLARIS DE IMPE-
dimentis huius operis ex parte corporis artificis Cap. iij.

Am tibi generaliter determinauimus huius operis impedimenta. Nunc uero speciali sermone te alloquimur in hoc capitulo, et magis aperte, & narrabimus tibi omnia illa impedimenta plenissime seriatim. Dicimus igitur: quod non habuerit sua completa organa, non poterit ad huius operis complementum peruenire de se, velut si cecus fuerit, vel in extremis detritus, quoniam non iuuatur a membris, quibus mediantibus ars hæc perficitur, tanquam naturæ ministratibus. Si vero fuerit artificis corpus debile & egrotum, sicut febrientium vel leprosum corpus quibus membra cadunt, & in extremis vite laborantium, & iam ætatis decrepiti senium ad artis complementum non perueniunt. His igitur naturalibus corporis impotentibus impeditur artifex in intentione sua.

SERMO DE IMPEDIMENTIS

ex parte animæ artificis.

Caput. v.

P

Remisi mus tibi capitulum vnum, in quo narraui mus sermone absoluto & manifesto impedimenta, ex parte corporis artificis dependentia. Restat nobis narrare breuiter impedimenta ex parte ipsius animæ, quæ maxime sunt impedimenta contra huius complementum operis. Dicimus igitur quoniam qui non habuerit ingenium naturale, & animam perscrutantem subtiliter principia naturalia & naturæ fundamenta & artificia, quæ consequi naturam possint in sue actionis proprietatibus, non inueniet huius preciosissime scientiæ veram radicem. Sicut sunt multi, qui duram habent ceruicem in omni perspicatione vacuam ingenio: qui et vix communem intelligere queunt sermonem, et opera similiter cum difficultate discant, vulgo communia. Ab his etiam multos inuenimus animam habere facilem opinantem fantasiam quamlibet. Sed quod credunt verum inuenisse, fantasticum est, totum etiam rationi deuium & errore plenum, & semotum a principis naturalibus, quoniam eorum cerebrum multis repletum fumositatibus non potest recipere veram rerum naturalium intentionem.

A iij

LIBER

Sunt etiam præter istos alij, qui mobilem habent animam, de opinione in opiniones, & de voluntate in voluntates: sicut qui modo credunt hoc, & idem volunt, sine rationis ullius fundamento. Post illud vero parum, & aliud credunt similiter, & aliud volunt, & hi tam mobiles sunt, ut vix minimum eius ad quod intendunt, possint consumere: sed diminutum potius illud relinquunt. Sunt similiter & alij, qui aliquam non possunt videre veritatem ex rebus naturalibus plusquæ bestia, uelut mente capti, & insani, & pueri. Sunt & alij qui contemnunt scientiā et ipsam non putant esse: quos similiter scientia contemnit, ipsosquæ ab huius preciosissimi operis fine repellit. Et sunt qui serui sunt pecunie deseruientes: hanc scientiam mirabilem & ipsam affirmantes: sed ipsa dispendia interponere timeant: idcirco licet ipsam affirmarent, & secundū rationem ipsam inuestigarent, tantū ad operis experientiam non perueniunt propter pecunie auaritiā. Ad hos igitur non peruenit scientia nostra. Qualiter enim qui ignorauit uel scientiam inuestigare neglexerit, ita ad ipsam perueniet.

SERMO DE IMPEDIMENTIS

externis opus impediētib⁹.

Caput. vi.

Eduximus ad duo capitula impedimenta huius artis omnia finem retardantia, quę sunt ex principijs radicalibus secundum naturā artificis huius preciosi negotij. Expediit ergo tantū narrare impedimēta exterius superuenientia ex contingētib⁹ fortunis & casibus quibus impeditur hoc opus gloriosissimum. Videmus ergo quosdam astutos & ingeniosos, minime ignorantes opera naturę & ipsius in quibus est possibile sequaces principijs & operib⁹ quibus est inuestigatio nō fantastica in omnibus rebus quę nature regulantur actionibus infra lunarem circulū, hi tamen vltima paupertate compressi ex dispensationis indigentia hoc tam excellentissimū magistrum coguntur postponere. Sunt & multi alij præter nunc dictos curiosi uanis huiusmodi curis & sollicitudinibus detenti se omni negotio seculari totos occupantes, a quibus hæc nostra scientia preciosa refugit. Iam ergo tibi satis ex premissis capitulis patet, quę sint ab hac arte distrahentia impedimēta.

SERMO QVI CONCLVDIT QVA

litatem essentiae artificis.

Caput. vii.

ONCLVDIMVS Sigitur ex iam dictis quoniam oportet artificē huius operis in sciētijs philosophiæ naturaliter eruditū & perfectum esse. quoniam quantamcūq; pecuniā & ingenium naturaliter profundum habuerit, & desiderium in hoc artificio. non tamen ipsius finē acquireret. nisi ex doctrina philosophiæ naturalem adeptus fuerit. quia qd

Artifex

Docens

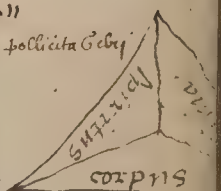
Discipulus

Industria

Constantia

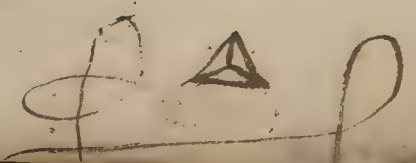
in rerum multitudine
ars non perficitur
quia seipsum non sapit

omnis lapis

bonique ser
thiere
cohen seque

per ingenium naturale non adipiscitur: huius defectui per doctrinam subuenitur. Oportet igitur altissima perscrutatione & industria naturali artificem iuuari. Per doctrinam enim quantamcūq; scientiam acquisiuerit, nisi ab industria iuuetur naturali, ad epulas tam preciosissimas non inuitabitur. In puncto enim errorem suum emendaret per suam industriā, cui remedium ignoraret adhibere, si sola doctrina fundatus foret. & errori similiter subueniret in puncto ex acquisita scientia per doctrinam naturalem quā per solam industriam euitare non posset. quoniam ars ab ingenio iuuatur: & ingenium ab arte similiter. Et ipsum similiter necessarium est constantis voluntatis in opere fore. ut non modo hoc, modo illud, attentare præsumat. quia in rerum multitudine ars nostra non consistit vel perficitur. Est enim lapis vnus: medicina vna: in quo magisterium consistit, cui non addimus rem extraneam aliquam, nec minuiamus, nisi in preparatione superflua remouemus. Oportet etiam ipsum sedulum operi vsq; ad ipsius consummationem insistere. ut non opus detruncatū dimittat. quia nec scientiā, nec proficiū ex opere diminuto acquireret. sed potius desperationē. Expedit etiā ipsum huius artis principia & radices principales, quæ sunt de esse operis, non ignorare. quoniā qui principium ignorat, finē non inueniet. Et nos dicemus tibi principia illa omnia sermone completo, necnō & prudentibus sufficienter aperto & manifesto, secundū huius nostræ artis exigentiā. Expedit similiter temperatū & parcum ad iram esse: ne subito propter iræ impetum iam incepta dissipet & destruat. si militer & pecuniam suā custodiat: ne præsumptis eā vane distribuat. ut si forte artem non inuenerit, relinquatur in miseria & desperatione. vel ne forte cum iam ad finem huius magisterij per suam indagantiā

LIBER

approximaauerit, consumpta sint ipsius dispendia, & verum finem mi-
 ser violenter ex paupertate relinquat. Sicut cum in principio, qui igno-
 rant suum thesaurum totum exterminant: cum autem huic affines fue-
 rint, non habent vltius ex quo laborant. Vnde dico, q̃ hi tales in me-
 rore sepeliuntur: & quia pecuniam suam dissipauerunt in rebus inuti-
 libus: & quia scientiam, quam protenus indagassent nobilissimā amie-
 tunc. Non enim oportet tua bona consumere, quoniam vili precio (si
 artis printipia non ignoraueris, quæ tibi tradidimus & recte intellexe-
 ris) ad complementum magisterij peruenies. Si es tuum ergo perdidie-
 ris, non attendendo nostra monita, quæ tibi in hoc libello scripsimus
 aperta & manifesta: non nos inique corrodas: nec nobis blasphemias
 iniungas: sed tuæ imputa ignorantie & presumptioni. Non igitur hæc
 sciētia bene conuenit pauperi vel indigenti: sed potius est ei inimica &
 aduersaria. Necnon etiam adinucnire nitatur sophisticam metam ope-
 ris: sed soli sit complemento intentus: quoniam ars nostra in potentia
 diuina seruatur: & cui vult, elargit & subtrahit: qui ē gloriosus, & sub-
 limis et omni iusticia et bonitate replet⁹. forte enī ex sophistici vindicta
 operis, tibi artē denegaret: & in deuū erroris te detruderet, & ex errore
 in infelicitatem & miseriam perpetuā. Miserrimus & infelix est, quem
 Deus si in per post operis sui atq; laboris finem veritatē denegat con-
 spicere: quoniam vitæ suæ spacium semper in errore concludit & termi-
 nat. hic enim in labore constitutus perpetuo omniq; infortunio & in-
 felicitate obsessus, totam huius seculi consolationem gaudium & de-
 lectionem amittit: & vitam suam in merore sine proficuo consu-
 mit. Studeat similiter, cum in opere fuerit, omnia signa quæ in qualis-
 bet decoctione apparent, in mentem sigillare, & illorum causas inquire-
 re. Hæc igitur sunt quæ necessaria sunt artificia ad artem nostram ido-
 neo. Si vero alterum eorum, quæ narrauimus, eidem defuerit: huic arti
 non adhereat,

SERMO GENERALIS DE ARGV

tionibus Sophistarum artem negantium.

Caput.

viij.

QUONIAM IN summa vna huius libelli no-
 stri iam premisimus tibi omnia huius operis im-
 pedimenta, & doctrinam tibi dedimus ad artis
 adherentiam huius sufficienter. expedis vero tibi secundum nostri

PRIMVS

propositi intentionem contra sophisticos et ignorantes disputare. Primo ipsorum rationes ponentes secundum q̄ promissimus ex principio nos determinaturos esse. Vltimo vero eas omnes intinemus & manifesta demonstrare conuersione sapientibus, nil veritatis cōtinere.

SERMO PARTICVLARIS DE

negantibus artem simpliciter.

Caput.

ix.

VNT autē diuersi qui eam negant & destrunt. Alij vero simpliciter. alij ex dictis a supponente eam esse. Sunt enim aliqui asserentes artem non esse simpliciter opinionem sophistice taliter corroborantes. distincte sunt rerum species & diuersitates. quia diuersae sunt & distinctae elementorum adinuicem in cōmixtione proportionēs. Est enim asinus diuersus ab homine in tpeie. quia multo diuersam habuit elementorum in sui compositione proportionem. sic & in cæteris rerum diuersitatibus est inducere. ergo & in mineralibus. Ignota igitur miscibilium proportione qua adipiscitur forma & rei perfectio: quomodo & mixtum formare sciemus. sed ignoramus solis: lunæ: vel elementorum proportionem, & formare ipsa ignorare debemus. Ex his igitur concludunt, Inutilis est ars ista et impossibilis. Similiter etiam aliter arguunt, magisterium nostrum interimentes. dicunt enim, etsi proportionem elementorum

scires: modum autem mixtionis adinuicem eorum ignoras. quoniam in cauernis et minis et absconsis locis hæc natura procreat. ergo cum modum mixtionis eorum ignoras, et hoc facere similiter ignoras. Similiter iterum arguunt. Si hoc debite scires in mixtionibus actione ignorares calorem æquare agentem, quo mediante res ista perficitur. Certam enim habet natura caloris quantitatem qua metalla in esse deducit. cuius mensuram ignoras. Similiter et alias naturæ causarum differentias agentium ignoras. sine quibus nō posset natura intentum perficere. his ergo ignoratis & totus similiter agendi modus huius artis ignorabitur. Præterea etiam rationem in experientia tibi adduco. Tam diu est enim a viris sapientibus hæc perquisita scientia, quoniam si possibile esset ad eam per aliquam viam perueniri, iam

LIBER

enim milles compleuissent. Similiter etiam cum philosophi non sint in suis voluminibus ausi eam tradere, nec in eis veritatem reperiamus manifestam. satis per hoc est probabile, hanc scientiam non esse. Similiter & multi huius mundi principes thesaurum infinitum & philosophorum copiam habentes hanc artem adinuenire desiderant. non tamen ad hunc preciosissime artis fructum pertingere potuerunt. hoc utique satis sufficiens est argumentum quod ars sit friuola. Probamentum. Similiter etiam in debilibus mixtionibus specierum sequi naturam non valeamus. Asinum enim fingere ignoramus, & cetera similia, quarum mixtiones sunt debiles & manifeste quasi sensibus. quare & multo magis metallorum mixtionem quae est fortissima fingere ignorabimus, quae est etiam nostris sensibus & experientijs occultata penitus. cuius signum est difficultas elementorum ex ipsis resolutionibus. Similiter etiam non videmus bouem in capram transformari, nec aliquam aliam speciem, in aliam per aliquod aliud artificium reduci. quomodo igitur cum metalla differunt specie, niteris ad inuicem secundum speciem transformare, ut de tali specie talem speciem facias. Absurdum satis hoc nobis videtur, & a veritate dato ex principijs naturalibus semotum. Similiter etiam in millibus annorum natura metalla perficit. quomodo & tu in artificio transmutationis per annorum millia durare poteris, cum vix annorum centum metam pertingere valeas. si tamen ad hoc utique taliter responderes, quod non potest natura perficere in maximo temporis spacio, in breui per artificium nostrum implemus, quoniam artificio in multis naturae defectum complet. Dicimus tamen quia & hoc impossibile est, & in metallis specialiter, cum sint substantiae subtilissimae, quia temperata decoctione indigent, ut in seipsis secundum aequalitatem inspissetur humiditas propria, & non fugiat ab eis: & relinquat ipsa omni humiditate priuata, qua concussione & extensionem suscipiunt. Si igitur per artificium tuum volueris tempus decoctionis naturae in mineralibus & metallicis corporibus abbreviare, oportebit per excessum caloris hoc facere qui non adequabit, sed potius humiditatem dissoluendo ex eorum corporibus dissipabit & destruet. Solus enim temperatus calor humiditatis est spissatius & mixtionis perfectius, non ignis excedens. Similiter etiam esse & perfectio datur a stellis tanquam primis perficientibus & mouentibus materiam corruptionis & generationis ad non esse & esse specierum. Hoc autem fit subito, & in instanti cum puenit vna stella aut plures ex motibus ad situm determinatum

in firmamento a quo datur perfectionis esse, quia vnaqueque res ex certo situ stellarum acquirit sibi esse in momento. & non est solus vnus situs, ymo plures; & sibi inuicem diuersi, quemadmodum ipsorum effectus sunt diuersi. Et horum diuersitatem & distinctionem ab inuicem prouocare non possumus; cum nobis sint incogniti & infiniti, quomodo ergo supplebis defectum in opere tuo ex ignorantia diuersitatum situum stellarum ex motu earum, & tamen si situm unius aut plurium stellarum certum quo datur in metallis profectio scires, non tamen opus ad intentum tuum perficeres. Non est enim alicuius operis preparatio ad suscipiendum formam per artificium in instanti, sed successiua, ergo operi forma non dabitur cum non sit in instanti. Similiter etiam in rebus naturalibus iste est ordo, quoniam facilius est causam destruere quam construere, sed vix aurum possumus destruere ^{id aurum} ^{difficile destruere} re, quomodo igitur & construere presumimus. Preter has igitur rationes sophisticas, & alias his minus apparentes, credunt hanc artem diuinam interimere. Hec omnes sunt persuasiones sophistarum artem nostram simpliciter fore negantium. Rationes vero eorum qui ex suppositione negant artem, ponam cum destructionibus illarum in sequentibus. Dehinc vero ad harum interemptions nunc positarum transeundum a nobis est, prius ponentibus nobis super has veram intentionem ad operis complementum.

NARRATIO PRABVENIENS. PER

quam responderetur ad omnia sophismata artem negantium. Caput. x.

Scimus utique quod principia super que actio nem suam natura fundat, sunt diuersimode compositionis atque fortissime, et sunt sulphur & ar. vi. ut dicunt quidam philosophorum. Igitur quia diuersissime compositionis difficilime sunt resolutionis, sed ut fiat inspissatio eorum adinuicem et induratio taliter quod fiat in eis concussio & extensio per mallei compulsionem & non confractio, non est nisi per hoc, quod humidum viscosum in eorum adinuicem commixtione soluatur per successiuam in minera decoctionem. Sed regulam tibi tradimus charissime fili generalem, quoniam non fit inspissatio alicuius humidi, nisi prius fiat

LIBER

exalatio debet fieri
partium subtilissimarum
magis ita tamen qd
ab humiditate regante
crassior pars congeritur
uehne

ex humido partium subtilissimarum exalatio, & conseruatio ex humi-
do partium magis grossarum, si sit humidum in mixtione superans
siccum, & vera mixtio siccæ & humidæ: ut humidum contemperetur
a sicco: & siccum ab humido, & fiat hæc substantia vna in suis parti-
bus omnino mera & temperata inter durum & molle & extensua
in concussione, sed hoc non fit nisi per diuturnam mixtionem humi-
di viscosi, & subtilis terre per minima quousq; humidum idem cum
sicco & siccum cum humido fiat, & huiusmodi subtilis vaporis non
fit resolutio subita, ymo paulatua & in millibus annorum, & illud
ideo quoniam vniformis est principiorum substantia naturæ si sub-
bito fieret ab eis superflui humidæ resolutio. cum non differat hu-
midum a sicco: propter fortem mixtionem quā habent, huius utiq;
rei solueretur humidum cum sicco quasi totum in fumum euanesce-
ret, nec separari posset humidum a sicco in resolutione propter for-
tem vnionem quam habent ad inuicem, huius utiq; videmus mani-
festam experientiam in spirituum sublimatione. quoniam cum in
eis per sublimationem fiat subita resolutio, non seperatur humidum
a sicco nec siccum ab humido, ita quod diuidantur in partes totaliter
mixtiones eorum: sed tota conscendit eorum substantia aut parum
eorum componentibus dissoluitur. Resolutio ergo huiusmodi
subtilis fumosi successiua & diuturna & æqualis est causa in
spissationis metallorum. Hanc quoq; facere non possumus
inspissationem per hunc modum. Ergo in hac sequi natu-
ram non valemus. Non enim possumus naturam in
omnibus proprietatum differentiis actionis imita-
ri. Nostra igitur intentio non est, in principiis
naturam sequi, nec in proportionem miscibili-
um elementorum, nec in modo mixtio-
nis ad inuicem ipsorum, nec in equati-
one caloris inspissantis. Cum hæc
omnia sint a nobis impossibi-
lia & penitus ignota. Restat
ergo rationes sophistarum
interimere, hanc excellen-
tissimam scientiā igno-
rantium negantium.

In principijs naturam
non sequimur

SERMO IN SOLVTIONIBVS

sophistarum artem negantium. Caput. xi.

DIXERVNT ergo nos proportionem elementorum, & modum mixtionis eorū ad inuicē, etiam equationem caloris metalla in spissis, causasq; alias multas, & accidentia naturæ actionem consequentia ignorare. Concedimus eis utiq; sed nō propter hoc nostram scientiam diuinam interimunt, quoniam nec scire volumus illa: nec possumus: nec ad opus nostrum possunt peruenire. Sed aliud ad hoc nobis principium assumimus: aliumue generationis metallorum modum: in quibus se qui naturam possumus. Si dixerunt etiam philosophos & principes huius mundi hanc desiderasse scientiam: & ipsam nō inuenisse. Respondemus eos mentiri: quoniam & quosdam principes (licet paucos) & maxime antiquos, & sapientes, in nostro tempore reperi-
 tos, iam ex sui industria hanc constat indagasse scientiam. sed talibus, nec ore, nec scripturis eam tradere voluerunt, cum indigni sint eius. Ergo quia non viderunt aliquos hanc scientiam possidere: cecidit super mentes illorum error: ut estimant nullos hanc inuenisse scientiam. Ad hoc etiam si arguant fantastice asserentes impotentiam nostram non posse solum in debilibus mixtionibus naturam imitari: sicut in mixtione asini vel bouis: ergo similiter nec in fortibus: detegimus eis errorem suum multipliciter: & q; in arguendi modo non cadat necessitas, qua coartemur artem nostrā nō esse concedere: quia a simili vel a maiori ad minus suam corroborant fantasiam & errorem: in quibus non continetur necessitas, sed contingentia: ut in pluribus. Ostendimus quoq; per aliam viam demonstrando, illos nullam assignare apparentē similitudinē inter debilem mixtionis compositionem animalium & mineralium firmam & fortem. Et hoc ideo, quoniam in animalibus & alijs viuentibus, in quibus compositio est debilis, nō est perficiens solum proportio: nec miscibilia proportionis: nec qualitate miscibilium: nec commixtio quæ sequetur ex illarum actione adinuicem & passione: quæ est ex aggregatione illarum primarū qualitatum: sed est anima secundū opinionem plurimum: quæ est ex occultis naturæ: sicut ab essentia quinta, vel a primo motore. & hoc etiam secundū sententiam pluriū dicimus. & huius

aliud principium
ad opus perfecti-
onem accipiunt
+ elogio q; quan-
naturā opus n
naturā facere no-
lunt

occultum ignoramus. Ideo hæc talia licet in eis sit debilis mixtio, perficere nescimus: quia perfectiū quod est anima, infundere ignoramus. Per hoc utiq; patet, quoniam nō est defectus ex parte mixtionis, q̄nōn perficiamus bouem vel capram: sed ex defectu infusionis anime. quoniā sic debilem et magis debilem: sic fortem & magis fortē compositionem facere, secundum viam & cursum naturalem imitantes artificium nostrū sciremus. In metallis igitur perfectio minor est q̄ in eis. & versatur illorū perfectio magis circa proportionē et compositionem q̄ circa aliud. ideo cum in eis minor sit perfectio q̄ in alijs quę narrauimus: liberius ipsa perficere possumus: illa vero nō. Diuersificat ergo deus altissimus & gloriosus perfectiones adinuicē multiformiter. Nam in quibus compositio, quę est secundū naturā fuit debilis: in illis maiorem & nobiliorem perfectionē posuit, q̄ quę est secundum animā. Sed quædam fortioris condidit cōpositionis & firmitoris: sicut lapides et mineralia: sed in eis posuit minore perfectionem & ignobiliorem: & quę est ex mixtionis modo. Patet utiq; q̄ non est eorum similitudo bona. quoniā non ignoramus, bouem vel caprā formare ratione cōpositionis sed forme perfectiue. quoniā p̄fectio in boue vel in capra nobilior & magis est occultata q̄ quę in metallo consistit. Si autē aliter arguant, quoniā non mutatur species in speciem. Dicimus eos mentiri iterum sicut consueuerūt sepius, q̄ verum dicere super his, quoniam & species mutatur in speciem secundum hanc viam: cum indiuiduum speciei vnus in alterius mutatur. Videmus namq; vermē & naturaliter & per artificium naturale in muscā mutari: quę ab eo differt specie. & vitulū strangulatum in apes. & frumentum in lolium. & carnem strangulatū in vermē per ebulationis putrefactionem. Sed hoc non facimus nos facit autē natura: cui administramus. Similiter & metalla non mutamus: sed natura: cui secundum artificium materiā præparamus. quoniam ipsa per se agit: non nos. Nos vero administratores illius sumus. Et si per aliam rationem taliter arguunt: & suam corroborent sophistice opinionem: q̄ in millibus annorum natura metalla perficit: tu in millibus perdurare non potes. Dicimus quoniam natura super principia sua secundum opinionem antiquorum philosophorum agens perficit in millibus annorum. sed quia principia illa sequi non valemus: ideoq; si in millibus annorum siue in pluribus, siue in paucioribus, vel momento hæc natura perficiat, non tenet

*Species in speciem
mutatur ut a
vermis in rugam
vel papilionem.
vitulus in apes.*

illorum persuasio. Quod autem in principijs imitari naturam non possumus: iam ex precedenti negatiuo sermone abbreviato determinauimus. & completiore sermone in subsequentijs demonstrabimus. Secundum tamen opinionem aliquorum euidentium & perspicacium, intentum suum subito natura perficit. s. vna die vel breuiori tempore. Et si hoc verum sit: non tamē valemus in principijs naturam imitari: quod manifestius ostensione sufficiente probauimus, residuum tamen huius quæstionis confitemur, quoniam totū verum concedimus esse. Et si dicant, q̄ a situ vnius vel plurium stellarum datur metallis perfectio, quam ignoramus. Dicimus hunc situm nos scire non oportere, quoniam non est species generabilium & corruptibilium, quin ex indiuiduis eius alicuius fiat generatio & corruptio omni die, per quod patet itaq̄ situm stellarum esse omni die perfectiuum cuiuslibet speciei indiuiduorum & corruptionum. Non ergo necessarium est stellarum situm expectare, esset tamē utile, sed sufficit solum naturę disponere, vt & ipsa, quæ sagax est, disponat sibi conuenientibus, mobilium corporum. Non enim potest natura perficere sine motu & situ mobilium. Vnde si nature artificium disposueris, & consideraues, quecunq̄ ex contingentibus huius magisterij fuerint debite, perficietur sub debito situ per naturam sibi conuenientem absq̄ consideratione illius. Cum enim videmus vermem ex cane vel alio animali putrescibili deductum in esse: non cōsideramus immediate situm stellarum: sed dispositiones aeris circumstantis & alias causas putrefactionis perfectiuas, præter illum. Et ex tali consideratione sufficientes scimus vermes secundum naturam in esse producere. Natura enim sibi inuenit conuenientem situm: licet a nobis ignoretur. Et si dicant perfectionem in instanti dari: et preparationem nostram non in instanti fieri: & concludunt ex hoc: non perficietur per artificium: ergo nec ars. Dicimus capita illorum vacua fore ratione humana: & magis bestijs q̄ viris assimilari. Concludunt enim ex premissis, nulla se habentibus habitudine ad id quod illatum est. Tantum ergo tenet hæc argumentatio. Asinus currit: ergo tu es capra: quantum & sua. Et hoc ideo: quoniam etsi non fiat præparatio in instanti: non prohibetur tamen hoc: q̄ forma vel perfectio non possit preparato dari in instanti. Non enim preparatio est perfectio: sed habilitatio ad suscipiendam formam. Sed dicunt etiam, q̄ facilius est, res naturales destruere, q̄ construere illas per

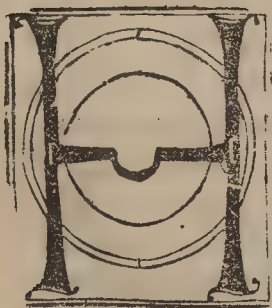
non necessarium
est situm stellarum
expectare in con-
positione operis
& telogap sic

LIBER

artificium: & vix atrum possumus destruere. & concludant, impossibile esse, construere illud. Respondemus eis taliter. quoniam non concludunt de necessitate qua coartemur aurum non posse constitui credere. Nam cum difficulter destruitur difficilius construitur. non autem impossibile est, illud posse constitui. huius autē assignamus causam: quia fortem habuit cōpositionem: ideoq; difficiliorem habuit resolutionem: ideoq; difficulter destruitur. Et hoc est, quod facit eos opinari, impossibile esse illius constructionē: quia destructionem artificialem ex cursu naturæ ignorant. Attentauerunt forte, q; sit fortis compositionis: sed quante fortitudinis compositionis sit, non attentauerunt. SuffICIENTER utiq; tibi charissime fili sophistarum fantasias attulimus. Restat ergo ex quo te attentum promissione fecimus secundum viam promissionis, ad ea venire determinanda quæ sunt principia de intentione naturæ. quorum essentiam nos oportet disputare sufficientius in insequentibus. Post illam verò de terminationem etiam de ipsis sermonem faciemus: quæ sunt principia nostri magisterij. In prima tamen traditione singularem de vno quoq; principiorum faciemus sermonem: in sequenti vero vniuersalem. Ex nunc etiam vero ad presens rationes negantium a datis & ipsarum interemptionses imprimis afferamus.

SERMO VNIVERSALIS IN RATIO-

nibus sophistarum, artem ex suppositione
negantium. Caput. xij.

HANC utiq; artem supponentes multiplices ex intentione diuersa fore cōperimus. Alij quidē in spiritibus. Alij vero in corporibus. Alij in salibus & aluminibus nitris & boracibus. Alij vero in omnibus rebus vegetabilibus hanc inueniri artem & magisterium affirmant. Ex his autem omnibus hi quidem secundum partem bene; & secundum partem male. hi vero secundum totum temere ac male hoc diuinum magisterium estimantes tradiderunt, illud posteris. Ex ipsorum autem errorum multiplicatibus veritatem nos collegisse, difficilis & laboriose cautele coniectura longaq; & diu tediosa experientia, multorum sumptuum

interpositione contigit, & illorum error per nostre mentis dispositio-
nem & rationem sepissime militauit, & desperationē adduxit. blas-
phemiati sint ergo in eternum; quia blasphemias posteris reliquerūt:
ex errore suo super philosophantes perfuderunt: & nō veritatem: sed
diabolicam instigationem potius post mortem eorum dimiserunt.
Et ego blasphemandus sim: nisi errores illorum corrigam & verita-
tem tradam in hac scientia: prout melius exigit hæc ars. Hoc enim
magisterium occulto sermone non indiget: nec manifesto penitus.
Tradimus igitur eam sermone tali, quem latere prudentes non acci-
det. hic autem mediocribus profundissimus erit. fatuis autem termi-
nos inreuerabiliter concludet in hac vna & eadem nostra traditione.
Redeunt igitur ad propositum: dicimus qui in spiritibus eam esse
ponunt, diuersos multipliciter. Alij quidem ex argento viuo. Alij
autem ex sulphure & huic affini arsenico lapidem philosophorum
perquiri asserunt necesse esse. Et ab his quidam ex marchesita: qui-
dam ex tutia & magnesia & ex sale armoniaco quidam. Qui vero in
corporibus: alij quidam in plumbo, alij in quolibet aliorum corpo-
rum esse dicunt, alij vtiq; in vitro, et quidam in gemmis: & alij in di-
uersitatibus salium & aluminum & nitrorum & boracum. & alij
in omni genere rerum vegetabilium, & illorum vnicuiq; supponen-
ti alius est aduersarius, secundum suam suppositionem. Et his ad-
uersans credit arti simpliciter aduersari. Et secundum plurimum
vtracq; secta rationibus est vacua.

*iam pollicetur qd
veritatem degeat*

SERMO DE VEGETABILIBVS PER suppositionem in sulphure. Caput. xij.

VIDAM igitur in sulphure supponentes
eam inuenire, in sulphure laborem impende-
runt: & ignorantes eius preparationis perfecti-
onem ipsam preparationem diminutam relin-
querunt. Crediderunt enim solam mundatio-
nem, et purificationem preparationem perfecti-
onis fore, hoc aut per sublimationē fit, ideoq;
adductum est intentioni eorum vt existimēt
q; sola sublimatio in sulphure, sit perfectio preparationis in ipso &

B iij

*in par
sulphure
arsenico.*
similiter in suo compari, videlicet in arsenico autumantes induxerunt: Venientes igitur ad projectionem que est ad intentionem alterationis, viderunt illud aduri & evanescere & non in corporibus longa moram trahere. & corpora relinqui ab eis magis immunda quam prius fuerint sine projectione illius. quia ergo viderunt hanc delusionem in operis sui complemento & longissimis fuit temporibus reuolutum in illorum pectoribus, ex solo sulphure hanc scientiam reperiri: & cum in illo non inuenissent, arguunt, non posse in alio hanc inueniri, quare cum nec in hoc nec in alio inueniatur, arguunt nullum inueniri.

SERMO DE RESPONSIONE prædictorum. Caput. xiiij.

RESPONDEMVS eis utique breuiter, & dicimus eos in hac parum sentire & minime sapere, quia supponunt solum sulphur esse materiam nostram. & si vera hæc esset suppositio, tamen in modo utique præparationis decipiuntur. quia solam sublimationem credunt sufficientem esse. Est enim tanquam puer ex principio natiuitatis sue usque ad senectutem in domo conclusus, non putans mundi latitudinem extendi ultra sue domus latitudinem vel ultra quam oculo possit conspiciere. Non enim hi in multis lapidibus laborem suum adhibuerunt, non igitur potuerunt sentire ex quo materia nostra eliciatur, & ex quo non ex quo manus suas etiam a laborum copia excusauerunt. quis ergo laborum perfectius sit vel non, merito ignorare debuerunt. Sed quare fuerit opus illorum diminutum: dicimus quia adurentiam in sulphure dimiserunt & fugam quæ non solum non perficit: verum etiam dissipat & destruit.

SERMO DE NEGANTIBVS ARTEM ex suppositione illius in arsenico. Caput. xv.

ALIJ vero in arsenico in eodem & sui compari hunc lapidem inueniri existimantes necesse esse et profundius ad operis consumationem attendentes: non solum per sublimationem mundauerunt adurentem sulphureitatem. Verum etiam remouere conati sunt

terrestreitatem, relicta in illo fuga. ad quorū projectionem similiter delusio superuenit. quia non adhesit stabiliter in his ipsis corporibus, sed successiue aut paulatiue euānuit relicto corpore in priori sua dispositione. qui & similiter arguerunt interimentes vt primi, & eisdem vt primis respondentes artem affirmamus, & eam scimus esse, quia vidimus & veritatem teugimus.

SERMO PARTICVLARIS DE NE
gantibus ex suppositione in sulphure per admixtio
nem vltiorem illius. Caput. xvi.

ALiquidā profundius in ipso viderunt, munda-
uerunt illud & fugam & adustionem ab-
stulerunt, & factū est eis fixum & terreum nul-
lam dans ignis calore fusionem bonam, sed so-
lam vitrificationem. & ideo non potuerunt in
projectione corporibus permisceri. ideoq; ar-
guunt vt primi, & eisdē respondemus sicut pri-
mis, quia opus diminutum dimiserunt, nec il-
lud complere sciuerunt. Ingressionem enim quæ est perfectionum
ultima, inquirere ignorauerunt. In omnibus similiter spiritibus
alijs est idem modus præparationis: nisi q̃ in argento viuo & tutijs
excusamur a maiori labore qui est ex remotione adustionis, hæc
enim sulphureitatem adustibilem & inflammabilem non habent
sed solam fugam. Magnesiæ vero & marchesiæ omne genus sulphu-
reitatem habent, plus marchasita: minus vero magnesia, fugam tamē
omnes habēt, plus ar. vi. et sal. armo. minus vero sulphur, adhuc vero
et minus cōpar illius, & armo. sal. quarto vero adhuc minus marche-
sita. quinto vero & magnesia minus illa. sexto vero & vltimo mini-
me omnium tutia. Vterq; fuga participans est, alia tamen plus, alia
vero minus. & ideo propter illorum fugam quibusdam superuenit
experimentationibus delusio vehemens in illorum operationibus
præparationum &. ipsorum projectionibus similiter. Ideoq; & ipsi
arguunt & interimunt vt in sulphure supponentes. & eisdem vt in
sulphure supponentibus respondemus.

*Tutiae fixi
fixi sulphis*

MAR. MA.

et cū sulph.

*fuga

LIBER

SERMO DE NEGANTIBVS AR-

tem per suppositionem illius in administratio-
ne omnium spirituum cum corporibus.

Capitulum. xvij.

VNT & alij nitentes sese in experientijs spiri-
tus in corporibus figere, nulla alia preparatio-
ne huicpreueniente. sed eisdem delusio simi-
liter timorem angarians attulit & desperatio-
nem. & coacti sunt ex ea non esse hanc scien-
tiam credere & cōtra ipsam arguere. Est enim
turbationis illorum causa ac credulitatis hic,
quoniam in fusione corporum spiritus illa di-

mittent, nec eis adherent: ymo asperitatem ignis aufugiunt, perma-
nentibus in ea solis corporibus. quoniā pressuram impietatis ignis
illi compati propter fugam non possunt: quæ ab eis non est ablata.
Accidit similiter & quandoq; delusio, quia & secum corpora ignem
effugiunt. & hoc est, cū nō fixi spiritus corporū profundo insep-
abiliter adheferunt. quoniā volatilis summa, summā fixi superat. Vn-
de & similiter vt primi arguunt. & similiter vt primis eis responde-
mus. Tota ergo illorū reprobatio hæc est. Si corpora filij doctrinæ
vultis conuertere: tunc si per aliquā materiam fieri hoc possibile sit:
p spiritus ipsos fieri necesse est. sed ipsos nō fixos corporibus vtiliter
adherere nō est possibile. imo fugiunt et immunda relinquunt illa:
ipsos aut fixos nō est possibile ingredi, cū terra facti sint. quæ nō fun-
ditur, & cum inclusi corporibus fixi aparent: non tamen sunt: aut
ab eis recedunt ipsis manentibus: aut ambo simul confugiunt.

Cum in magis materia affini nullis modis hanc artem inueni-
re sit possibile. in magis ergo remota, non inuenitur ergo
nūq; . responsio vtiq; nostra hæc est. quoniam quod
scibile circa hoc est, non totum sciunt. ideo nec opera-
tum ex eo nō inuenitur. consequentis igitur vitium
per insufficientiam ponunt eorum robur.

quæ corpora con-
uertunt voluerit
conuertit. debet
spiritus corporum
ipsorum ut non
alio. ut faciunt
cōfines.

SERMO VNIVERSALIS DE NEGANTI

tibus artem ex illius suppositione in corporibus.
Caput. xviij.

Vidam attamen posuerunt in corporibus illam. Cum tamen, ad opus peruenerunt, illusi sunt vt existimantes stagnum vtrunq; liuidum, scilicet plumbum, & album albedine non puram multum naturæ solis & lunæ assimilari & appproximare, liuidum quidem multum soli, lunæ vero parum, album vero lunæ multum soli vero parum.

SERMO PARTICVLARIS DE NEGAN

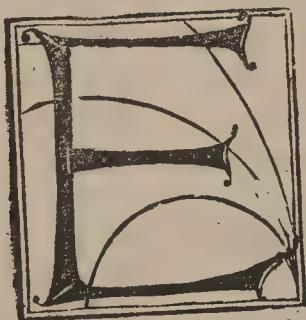
tibus artem ex illius suppositione in stagno. Cap. xix.

E Apropter horum aliqui autumantes stagnum locum videlicet multum lunæ assimilari, in stridore mollietie & liquefactionis velocitate solummodo differentē, credentes ex superfluitate sue humiditatis liquefactiuum esse facile & molle similiter, ex substantia vero fugitiua ar. vi. in illo intercidente partes stridorem possidere, exposuerunt illum igni. et calcinantes ipsum tenuerunt in igne quē potuit tollerare quousq; album factum est in calce sua, quem postea volentes reducere, nō potuerunt, sed estimauerunt impossibile fore. Et horum aliqui reduxerunt ex illo aliquid & stridorem vt prius & mollietiem in illo inueniunt, & aliquefactionis velocitatem. Ideoq; crediderunt hoc impossibile per viam hanc & adducti sunt in incredulitatem: vt putent artem indurationis illius inueniri non posse. Horum vero aliqui calcinauerunt & reduxerunt & iterum sconiā illius subtrahendo cum maioris ignis expressione calcinauerunt & reduxerunt. & sic sepe reiterantes opus ad illum, viderunt iam illum induratum atq; sine stridore, quia ergo velocitatem liquefactionis non omnino remouerunt, errauit mens illorū, et estimauerūt ad illud nō posse perueniri. Horum itaq; & alij volentes eidem duritiem & retardationem liquefactionis cum administratione durorum corporum præstare, in delusionem ceciderunt vt frangeret illis quodcunq; durorum corporum admixtum ei fuerit, nec iuuat in hoc eos vlla præparatio.

LIBER

Ideoq; cū nec duris nec igne illū preparare potuerunt, excusauerunt se de longa mora inuentionis artis, quia eam impossibilem dixerūt & crediderunt, per hoc & contra artem arguentes instanter posuerūt illam non esse. Ex hoc & ab his addentes multa medicamina, viderunt illa nullam immutationem facientia nec ei conuenientia, sed potius corrupentia & contra illorum propositum agentia, & ideo libros abiecerunt, & capita retorserunt & artem esse frivolum dixerūt. Quibus obuiantes respondemus responsione prima.

SERMO DE NEGANTIBVS ARTEM ex illius suppositione in plumbo. Caput. xx.

Vndem est in plumbo reperiri illusionis modum, solo abiecto, quod corpora non frāgis & quod citius redit a calce sua q̄ iupiter, liuiditatem actiuam suam remouere non possunt, quia ignorant: ideo per illud dealbare non possunt dealbatione bona, nec per suam fantasiam potuerunt illud stabilibus corporibus stabiliter associare, quoniam contingat illud per fortem ignis expressionem recedere a cōmixto. Et illud qd maxime decipit illos in huius preparatione supponentes in nullo posse scientiam inueniri, nisi in ipso qui post duas reductiones a calce sua nullam duriem suscipit, sed maiorem potius molliciem q̄ prius habuerit. & in alijs similiter non viderunt illud emendari differentijs. Et ideo cum in ipso putantes propinquius & melius inuenire & non inuenerunt, coguntur per hoc credere & argumentari scientiam non esse sed delusionem, & ideo peccant hi vt priores.

SERMO DE NEGANTIBVS ARTEM ex illius suppositione in commixtione durorum cum mollibus. Caput. xxi.

Alij vero componentes dura cum duris, mollia cū mollibus, propter conuenientiam voluerunt corpora a sese inuicē transmutari & transmutare, & illud non potuerunt propter suam ignorantiam vt permiscentes solem vel lunam cum venere vel alio vnoquoq; metallorū non transmutant illa in solem vel lunam

transmutatione firma, quin expediat ignis expressione forti vnum quodq; illorum a commixtione seperari, & comburi, vel ad priorem sui naturam redire, quædam vero ex eis plus durant in cōmixtione, quedam vero minus. vt a nobis sufficienter determinatum est. Hæ itaq; delusiones superuenientes propter ignorantiam, faciunt hos tales de hac diffidere arte & illam arguere non esse.

SERMO PARTICVLARIS DE NEGAN

tibus artem ex suppositione per vltiorem administrationem durorum cum mollibus. Caput. xxij.

LII INTIMVS & profundius super hoc inquirentes, cogitauerūt & ingeniati sunt & viam voluerūt inuenire vt dura mollibus unita, ea subtiliter induraret, & perfecta imperfectis ad perfectionem reducerent, & generali ter a seinuicem transmutarentur & transmutarent transmutatione firma. Et ideo voluerunt similitudinem & affinitatem illorum in

uenire, tum quidem per medicinas, tum vero per ignis administrationem attenuando grossa sicut venerem & martem, & inspissando subtilia, sicut est iupiter, & similia sibi. Et aliqui eorum credentes hanc administrationem perficere, delusi sunt in commixtione horum duorum corporum, vel quia frangibile fecerunt omnino vel omnino nimis molle non alteratū a duro, vel nimis durum non alteratū a molli. Et sic conuenientiā non inuenērūt, & ideo artem esse negauerunt.

SERMO DE NEGANTIBVS ARTEM

per suppositionem illius in vltima durorum cum mollibus administratione. Caput. xxij.

LII VERO adhuc & profundius inspicientes alterare voluerunt corpora cum animarum suarū extractione: & cū extracta anima alia omnia alterare similiter. Et ad id non potuit eorū experientia peruenire. sed delusi fuerunt de intentione sua per hoc

estimantes artem non posse inueniri. Alij vero solo igne ipsa perficere conantes, delusi in opinione sua fuerunt quia ad illud peruenire nescierunt. Et hi eam ex hoc non esse putauerunt. quibus omnibus obuiamus vt primis.

LIBER

SERMO DE NEGANTIBVS ARTEM

ex suppositione in gemmis & vitro & simili-
libus. Caput. xxiiij.

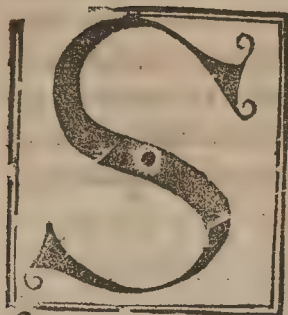

QVI VERO INVITRO & gemmis il-
lam posuerunt : experti sunt per vitrum &
gemmas in corporibus alterationes facere nō
posse: quia non alterat quod non ingreditur
Et ipsum quidem vitrum nec gemmæ ingre-
diuntur : ideoq; non alterant . sed & si conati
sunt vitrum secum vnire, cum vix hoc possit.
non tamen propositum habent, quoniam vi-
trum ex corporibus faciunt: & propter hūc errorē estimant super to-
tam artem cadere, & sic eam arguunt nō esse. Quibus respondemus
eos operari in non debita materia . ideoq; indebite terminantes nō
possunt hanc ex eorum erroribus interimere.

SERMO DE NEGANTIBVS ARTEM

ex illius suppositione in salibus & aluminibus.

Caput. xxv.

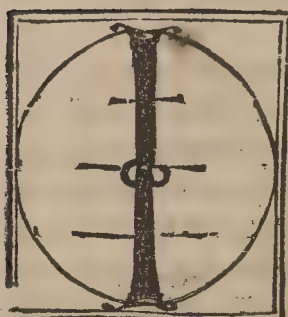

SVNTE Talij supponentes eam artem inue-
niri in salibus & aluminibus nitris & boraci-
bus, possunt quidē in his experiri: sed eam in-
uenire minime putamus in eis . Ideoq; si post
suam experientiam paucam vtilitatem trans-
mutationis inveniunt, s. soluendo coagulan-
do & assando, tamen non interimant hanc ar-
tem diuinā cum necessaria sit & scita. Possibile
est tamen in his omnibus aliq; alterationem inueniri: sed remota est
valde & maxime laboriosa. Alij vero et in alijs crescentibus omnibus
supponentes: magis laboriosa fore probatur, ideoq; etiam in omni-
bus vegetabilibus ponunt, possibile quidē ponunt, sed non eis, quo-
niā potius deficerēt in labore q̃ laboratū perfici sit possibile. ideoq;
si tales artem non inveniunt suis laboribus, artem nullis laboribus
inueniri posse argumentari non licet. Omnes autem prius dicti er-
rantes vnā materiam suam posuerunt, & nullam aliam supposue-
runt præter illam. Et hi quidem iam redarguti sunt omnes. Alij ve-
ro multi & quasi infiniti harū rerum omnium compositionem aut

quarundam sub diuerſa proportionē facientes ignoranter & inſciens
ter incedunt. & error illorum in infinitum extenditur. quoniam infi
nita eſt diuerſitas proportionis rerum miſcibilium: et in finita eſt di
uerſitas numeri rerum miſcibilium. & in his ambabus infinitati
bus infinite attingit errare, aliquando ex ſuperabundantia, aliquan
do ex diminutione, & his impoſſibilis eſt correctio. Sed nos quidē
longitudini & prolixitati ſermonum parcentes ſuper infinitis inſiſte
re nolumus, quoniam ſcientiam vniuerſalem trademus breuibus lo
cutionibus qua euidenter infinitatem ſuorū errorum emendare po
terunt & illos corrigere. Nunc vero prius naturalia principia diſſe
ramus ſecundum eorum cauſas. vt ex principio te attentum fecimus
& immemoratione illorum.

SERMO VNIVERSALIS IN PRINCI
pijs naturalibus corporum ſecundum antiquorum
opinionem. Caput. xxvi.

NNVIMV Sergo tibi ſecundū antiquo
rum opinionem qui fuerunt de ſecta noſtra
artem imitantium, q̄ principia naturalia in
opere naturæ ſunt ſpiritus ſetens. i. ſulphur
& aqua viua, quam et ſiccā aquam nomina
ri concedimus. Spiritum autem ſetentem di
uiſimus. eſt enim albus in occulto, & rubeus
& niger. Vterq; in magiſterio huius operis,

*Hæc eadē p.
ſigna et a
qua viua
ſpiritus ſe
et aqua ſic
ignis et ſe*

in manifeſto autem, uterq; tendens ad rubedinem. Dicemus igitur
ſermone breui, necnon & ſimiliter completo & ſufficienti genera
tionem vniuſcujuſq; iſtorū, & modum ſimiliter generationis. Expe
dit igitur nos ampliare ſermonem noſtrum & dilatare, & ſingulū
capitulum de ſingulo naturali principio tradere. In genere tamen di
cimus, q̄ vnumquodq; ipſorum eſt forſſime cōpoſitionis, & vni
formis ſubſtantię. & illud ideo quoniam in eis minime partes ter
ræ taliter paribus aëris, aqueis, & igneis ſunt vnite: vt nulla ipſarū al
teram in reſolutione poſſit dimittere. imo quelibet cum qualibet re
ſoluitur, propter fortem vniōem quā habuerunt adinuicem per mi
nima. i. paulatiue a calore in mineralibus equali terrę viſceribus cō
culcato & æquato, ſecūdum debitū curſum naturæ, ad exigentiā illo
rū eſſentiæ, ſecundū opinionē quorundā antiquorū philoſophorū.

** quidam philoſophi
albus eſt in occulto et
rubeus et niger. et
eſt duplex et vnus
quodq; ipſorum forſſime
eſt cōpoſitionis et
vniſormis ſubſtantia.*

LIBER

SERMO VNIVERSALIS IN PRINCIPIIS

corporum naturalibus secundum opinionem auctoris.

Caput.

xxvij.

LII AVTEM aliter dixerunt, quoniam principium non fuit. ar. vi. in natura sua sed alteratum & conuersum in terrā suā, & sulphur similiter alteratum & in terrā mutatum. Vnde dixerunt qd principium fuit aliud q̄ spiritus fetens & spiritus fugitiuus in intentione naturæ. Et ratio qua moti sunt fuit. quoniā nō inueniunt in mineris argenteis, vel aliorū

metallorum aliquid quod sit ar. vi. in natura sua, & aliquid quod sit sulphur similiter. imo per se inueniunt vnumquodq̄ illorum se paratum in propria sua minera in sua natura. Et similiter per aliam rationem hoc quod affirmant. non est transitus a contrario in contrarium nisi per dispositionem mediā. Ergo cū sic sit, coguntur confiteri & credere qd non sit transitus a. mollitie ar. vi. ad duritiem alius cuius metallorum, nisi per dispositionem quæ est inter duritiem & mollitiem illorū, sed in mineris non inueniunt aliquid in quo saluetur hæc media dispositio, ideo hac ratione compelluntur credere ar. vi. & sulphur in sui natura nō esse principium de intentione suæ naturæ. imo aliud quod sequitur ex illorū essentiarū alteratione in radice nature ad terreā substantiā, & est iste modus. quoniam prius vnumquodq̄ eorū conuertitur ad terreā naturā, & ex his ambab⁹ terreis naturis resoluitur fumus tenuissimus a calore multiplicato in viscere terræ, & hic duplex fumus est. Materia metallorū imediata, hic fumus cū a calore temperato minere decoctus erit, et cōuertitur in naturā cuiusdam terre. ideoq̄ fixationem quandam suscipit, quā dum fluens aqua per viscera minere & terræ spongiositatem dissoluit, & ei vniiformiter vnitur vnione naturali & firma. ideoq̄ sic dixerunt sic opinantes qd aqua fluens per meatus terræ inuenit substantiā dissolubilem ex substantia terræ in visceribus illius & illā soluit, & vniiformiter secum vnitur, quousq̄ & substantia terræ in visceribus dissoluta & aqua fluens dissoluēs, vnum fuerint vnione naturali. & ad talem mixtionem veniunt omnia elementa secundum debitam naturalem proportionem, & miscentur per minima quousq̄ faciant vniiformem mixtionem. Et hæc mixtio per successiuam decoctionem in

ex terræ fit fumus
tenuissimus a calore
multiplicato in viscere
terre qui materia est
metallorū imediata

minera inspissatur & induratur & fit metallum. Et hi quidem sunt affines veritati, non tamen veritatem concinunt puram.

SERMO PARTICVLARIS IN CORPO

rum principijs naturalibus.

Caput. xxv in.

AM SERMONE vniuersali determinauimus de metallorum principijs naturalibus.

Restat igitur vt nunc ponamus vniuscuiusq; principij capitulum. Cum ergo tria sint sulphur, arsenicum & ar. vi. Primo ascribemus capitulum de sulphure. Secundo de arsenico.

metallo dicitur principia tria sunt nempe sulphur arsenicum et ar.

Tertio de ar. vi. deinde vniuscuiusq; metallo rum qui sunt effectus eorū, deinde ponemus capitulum determinatum, secundum qd est ex opere naturæ. Dehinc ad ea quæ huius magisterij sunt fundamenta & illorum operationes transeundo, horum omnium causas assignantes.

SERMO SINGVLARIS IN PRINCIPIO

quod est sulphur.

Caput. xxix.

ICMVS igitur qd sulphur est pinguedo terræ in minera terre per temperatam decoctionem inspissata quousq; induretur & sicca fiat. & cum indurata fuerit sulphur vocatur.

SULPHUR

Habet siquidem sulphur fortissimā compositionem, & est vniiformis substantiæ in suis partibus omnino mera, quia homogeneous est. ideoq; non auferitur eius oleum ab ipso

sulphur. hoc est purissimum qd est fortissimā compositionem. in quo sed non solum vltimā dicitur tunc solum sit non est vulgare quia est oleum ex trahitur.

per distillationē sicut ab alijs rebus oleum habentibus. qui ergo querunt ipsum calcinare nō perdendo de illius substantia aliquid de quo sit curandum, inuaniunt laborāt. quoniam non calcinatur nisi per magnam industriam, & multum de illius substantia dissipando, excentum enim partibus vix tibi tres sufficienter referuans. Post calcinationem figi similiter nō potest nisi calcinetur prius, commisceri attramen & aliquantulum illius fuga retardari & illius potest adustio resprimi, & cum commixto facilius calcinatur. Qui ergo querit ex eo

opus elicere illud per se præparando non eliciat. quoniā cum mixto perficitur, & sine illo protelatur magisterium vsq; ad desperationē. & cum suo compari fit tinctura, & dat pondus completum vniuscuiq;

si quis prius opus faciat non potest esse solum sulphur sed suo compositum ideoq; argenteo mixto sed iste argenti us non est vulgaris.

(Arsenic)

C in

LIBER

metallorum & ipsum feditate depurat & illustrat & perficitur cum magisterio sine quo nihil horum prestat sed potius corrumpit & denigrat. non igitur sine magisterio ipso utaris. Qui etiam in preparatione ipsum commiscere & amicare corporibus nouerit. sciet unum de secretis naturæ maximum & viam perfectionis vnam cum multæ sint viæ ad unum effectum & unum intentum. Et quodecunque corpus ex ipso calcinatur, acquirit pondus sine dubio. es quoque assumit ex eo solis effigiem. Mercurio quoque associatur. & per sublimationem fit visus. Calcinantur denique omnia corpora ex eo facile præter sol & iupiter. Sol vero difficillime, & non coagulatur. ar. vi. ex eo in solem vel lunam, in quibus sit utilitas per artificium debile sicut philosophorum quidam fatui putauerunt. Et ita dicimus quaecunque corpora minus habent de humiditate facilius per sulphur calcinantur quam quæ multam. Per deum altissimum ipsum illuminat omne corpus, quoniam est alumē & tinctura. Difficillime quoque soluitur, quoniam non habet partes salsuginosas sed oleagenas quæ non facile in aqua soluantur. Quæ autem facile vel difficile soluantur in aqua in capitulo solutionis monstrabimus satis aperte. Sublimatur vero quia spiritus est. & si commisceatur veneri et adunatur secum, fit mirabile violaceum, cum mercurio quoque miscetur similiter, & fit ex eis per decoctionem celestinus color & delectabilis. Non putet quis quod sulphur per se opus compleat alchimie, non enim esset hoc nisi vanum credere. hoc autem satis lucide probamus in sequentibus. Eligitur autem crassum & lucidum. Et de sulphure hæc dicta sufficiant.

SERMO IN PRINCIPIO QUID EST

arsenicum. Caput. xxx.

RESTAT nos de arsenico terminare ad presens. Dicimus igitur quoniam est de subtili materia & simile cum sulphure. ideo non oportet illud aliter diffiniri quam sulphur. in hoc autem diuersificatur a sulphure, quia est albedinis tinctura de facili, rubedinis autem difficillime, sulphur vero rubedinis de facili, albedinis autem difficillime. Est autem sulphuris & arsenici duplex genus. citrinum quoque & rubeum quæ sunt huic arti vtilia. reliqua autem multa genera non. Figitur autem arsenicum sicut sulphur. Vtriusque vero sublimatio ex metallorum calcibus melior est. Non sunt autem sulphur

& arsenicum materia perfectiua huius operis. Non enim completa sunt ad perfectionem, habent aut adminiculum perfectionis in casu. eligitur autem lucidum & squamosum & scissibile.

SERMO IN PRINCIPIO QUID

est argentum viuum.

Caput. xxxi.

ARGENTVM quippe viuum quod etiā mercurius appellatur antiquorū, vsus est aqua viscosa in visceribus terræ, substantiæ subtilis albe terre per calorem temperatissimū vnita totali vnione per minima, quousq; humidum cōtemperetur a sicco et siccu, ab humido equaliter. Ideoq; fugit super faciem planam de facili propter suæ aquæ humiditatem, non autē adheret, viscosam licet habeat humiditatem propter siccitatem illius quæ illam cōtemperat & non adherere permittit. Est etiam vt quidā dicunt materia metallorū cum sulphure: adheret quoq; tribus mineralibus de facili, saturno videlicet & soli & ioui: & lune magis difficulter. Veneri vero difficilior q̃ lune. Marti autē nullo modo nisi per artificium. Ex hoc vtiq; maximū elicias secretum. Est enim amibilis & metallis placabilis & mediū coniungendi tincturas, & non submergitur aliquid in argento viuo nisi sol. soluuntur tamen iupiter & saturnus luna & venus ab eo & commiscantur. & sine ipso aliquod metallorum deaurari nō potest. figitur & est tinctura rubedinis exuberantissimæ refectionis & fulgidi splendoris. & non recedit a commixto donec est in natura sua. Non est tamen medicina nostra in natura sua, sed iuuare quandoq; potest similiter in casu.

ARG. VIU

V. T. op. x

medium est coniungens
in aurum

SERMO GENERALIS DE EFFECTI-

bus naturæ quæ sunt corpora metallica. Caput. xxxij.

ICIMVS DE metallicis corporibus quæ sunt effectus eorum naturæ principiorū. sunt autem sex in numero. Aurum. Argentum. Plumbum. Stagnum. Es. Ferrum. Dicimus igitur quoniam metallum est corpus minerale fusibile, sub malleo ex omni dimensione extendibile. Est autem metallum vt diximus dense substantiæ & fortissime compositionis

metallum quid.

ALTA

LIBER

& firmę. habent autē affinitatem magnam metalla adinuicem. non tamen perfectum diminutum perficit per eius commixtionem. Si enim aurum cum plumbō admisceatur fusione, nō fit ex hoc plumbō aurum sed euanescit plumbum admixtione & aduritur. Aurum autē in examinatione remanet, similiter in reliquis inducendo cadit secundū cōmunem cursum, secundum vero nostrū magisteriū perfectum imperfectum adiuuat. & imperfectum in nostro magisterio per se perficitur sine administratione alicuius rei extraneę, & imperfectum hoc eodem magisterio perficitur. Et per deum se inuicem alterant & alterantur, & se inuicem perficiunt & perficiuntur, & per se tantum vnumquodq; perficitur sine alicuius adminiculo.

SERMO PARTICVLARIS IN

Sole.

Caput. xxxiij.

TTVLIMVS tibi in generali capitulo summam de intentionibus metallorum, specialem: tibi tamen faciemus de vnoquoq; sermonem. Et primo de auro dicamus. Dicimus ergo quoniā aurum est corpus metallicum citrinum, ponderosum, fulgidum equaliter in ventre terre digestum aqua minerali diuissimę lauatum. sub malleo extendibile fusibile: examinationem cineris & ce-

menti tollerans. Ex hoc vtiq; elicias qd aliquod non est aurum nisi si causas differentiationis & differentias omnes habeat auri. Quicquid tamen metallum radicatus citrinat, & ad equalitatem perducit & mundat, ex omni genere metallorum aurum facit. Ideoq; per opus naturę perpendimus, & artificio qd in aurum mutari posse. Vidimus namq; in mineris grīs a quibus emanabat aqua secum adducens grīs squamas tenuissimas. Ipsasq; diuturno & continuo lapsu lauit & mundauit. Deinde vero aqua cessante fluere vidimus cū sicca arena has squamas per triennium in solis calore excoqui. inter quas est inuentum aurum verissimum. Estimauimus vtiq; per aquę beneficium illas mundatas fuisse: per solis autem calorem in arenę siccitate æqualiter digestum, & ad æqualitatem peruenisse. Imitantes autem naturam cum possimus similiter alteramus, non tamen in hoc se qui naturam valemus. Aurum quoq; est preciosius metallorum & est tinctura rubedinis quia tingit & transformat omne corpus.

Calcinatur autem & soluitur sine utilitate. & est medicina lactificans. ^{calcinat. & sine ulla utilitate.} & in iuuentute corpus conseruans. Frangitur facillime cum mercurio, & odore plumbi teritur. Non est autem in actu aliquid quod magis in substantia sibi conueniat quam iupiter & luna. In pondere autem & sordiditate & putrescibilitate saturnus, in colore autem venus. in potentia quidem magis venus. deinde luna. deinde iupiter. & deinde saturnus. ultimo vero mars. Et hoc est unum de secretis naturae. Cum ipso similiter commiscetur spiritus, & figuntur per ipsum maximo ingenio. quod non peruenit ad artificem duræ ceruicis & pectoris. ^{Fermentatur.}

SERMO IN LVNA.

Caput.

xxxiiij.

SOLIS itaque capitulo premissio dicamus sermonem nostrum in luna, comuni vocabulo argento. Dicimus quoniam argentum est corpus metallicum album albedine pura. mundum, durum, sonans, perdurans in cinericio, sub malleo extendibile ignibile fusibile. Est itaque albedinis tinctura, & indurat iouem per artificium, & conuertit ad se & commiscetur soli & non frangit, sed in examinatione sine artificio secum non perseverat. Qui nouit ipsum magis subtiliare, & post subtiliationem inspissare et figere secum associatum cum eo manet in pugna, & ipsum non dimittit penitus. Positum super fumum acutorum sicut aceti, salis ar. & agrestæ, fit celestius color mirabilis. & est nobile corpus: sed diminutum a nobilitate auri. & inuenitur eius minera determinata, & aliquotiens habet confusam mineram cum alijs corporibus. & illud non est sic nobile. Calcinatur autem similiter & soluitur labore magno cum nulla utilitate. ^{calcinat. & sine ulla utilitate.}

SERMO IN SATVRNO.

Caput.

xxxv.

EPLVMBO similiter tradamus capitulum: & dicamus quoniam plumbum est corpus metallicum, liuidum terreum ponderosum multum. parua participans albedine. cum liuiditate multa. cinericium & cæmetum refugiens molle facile omni sua dimen

D

LIBER

fione partia cōpressione extendibile & facile fusibile sine ignitione. Plumbum autem quidam fatui putant & dicunt multum in natura sua auro approximare. Sed quoniam sunt duræ cervicis omni ratione vacui, nullam veritatem cōicere volentes, quantum in se est, ex subtilissimis rebus queunt. sed de eis secundum sensum iudicantes. quoniam vident illud ponderosum & mutum & non putrescere, credunt illi multum approximari. sed hoc totum quoque est erroneum: & latius a nobis in sequenti negotio approbatur aperte. Plumbum quoque multum habet de substantia terrea, ideo lauatur. & in stagnum per lauacrum vertitur. Per hoc ergo patet stagnum magis perfectioni assimilari. Et plumbum similiter aduritur & fit misium: & ponitur super vapores aceti & fit cerusa. Et licet non multum perfectioni approximet: ex eo tamen per nostrum artificium de facili argentum formamus, & non servat pondus proprium in transmutatione, sed mutatur in novum pondus. Et hoc totum in magisterio acquirit. Est etiam plumbum argenti examen in cinericio, cuius causas dicemus.

SERMO IN IOVE.

Caput. xxxvi.

IOVIS ERGO traditione non omissa significamus filijs doctrine quod est corpus metallicum album non pure liquidum, & sonans parum: terreitate pauca participans: stridorem: molliciem: liquefactionem sine ignitione: velocitatem in radice possidens: cinericium et cimentum non expectans: sub malleo extendibile. Est ergo iupiter inter diminuta a perfectione corpora magis perfectio in radice suæ naturæ affinis, soli. s. & lunæ. Lunæ magis: soli vero minus. Hoc utique in sequenti lucis de narrabitur. Iupiter quia albedinem multam ex radice suæ generationis suscepit: ideo omnia non alba corpora dealbat. Vitium est tamen ei, quia omne corpus frangit, præter saturnum, & purissimum solem. Et iupiter multum soli & lunæ adheret: & ideo ab eis per examina non de facili recedit. Suscipit tincturam rubedinis: & splendet in eo fulgore inestimabili: & pondus acquirit in magisterio huius artis. Induratur vero & mundatur facilius quæ saturnus.

Et qui sciuerit eius vitium fractionis auferre: subito ex eius proficuo
pfrui letabitur. Cōuenit enī soli & lune nec separabitur ab eis semp.

SERMO DE VENERE.

Capit. xxxvij.

DE VENERE vero sermo noster sic ad pre
sens. Et est corpus metallicum liuidum rubē
dine fusca participans, ignibile, fusibile, sub
malleo extendibile: cineritium & cemētum re
fugiens. Venus utiq; (vt narratū est) in pro
fundo suę substantię colorem & essentiā auri
protendit, malleatur vero & igitur vt argen
tum & aurū. Ideoq; secretum ex ea assumast
quia est medium solis & lunę, & facile ad vtrunq; conuertere natu
ram illius accidit: & est bonę cōuersionis & pauci laboris. Conuenit
cum tutia vehementer. & illā citrinat citrinitate bona, vt ex hoc profi
cium elicias. Excusamur utiq; per eā a laboribus indurationis &
ignitionis illius. Assumas igitur eam pre ceteris imperfectis in opere
minori et medio: in maiori vero minime. In hoc tamē a ioue vitium
habet: quoniam liuescit de facili. & infectionem ex acris & acutis
suscepit. & eradicare illud non est facile artificium: imo profundū.

SERMO IN MARTE.

Caput. xxxviij.

MARTIS verō narratio & secretum illius to
tum est ex opere naturę, quoniam est corpus
metallicum liuidum multum; parum vero ru
bē; albedine nō pura participās: durū igni
bile nō fusibile fusione recta: sub malleo extē
sibile: & multū sonans. Est autem mars dure
tractationis, propter impotentiam suę fusio
nis. qui si sine medicina, illius naturam imi
tante fundatur, coniungitur soli & lunę & non separatur per examē,
sine magna industria. sed si preparatur, coniungitur, & nō separatur
per aliquod artificium, si eius natura fixationis nō imutetur ab eo, so
la remota immundicie illius. Est ergo tinctura rubedinis de facili: al
bedinis vero difficiliter. Et cum coniungitur non alteratum: non
immutans est colorem commixti: sed augens illud in quantitate.

LIBER

*Inter omnia 24 metalla
exteriora metallis transfor-
matione in Quatuor*

deinde ♀

deinde 5

difficile ♂

regula generalis

Inter omnia igitur corpora iupiter in splendidius & lucidius, fulgi-
dius & perfectius solare & lunare transformatur corpus. Sed in eo
est opus facilis tractationis, & longi laboris. Post illum vero venus
minus perfecte mutationis eligitur, difficilioris tractationis, breuior
ris vero a ioue laboris. Saturnus vero post venerem perfectionem in
transmutatione ab illa diminuta in habet, facilis actus tractationis,
longissimi vero laboris. Mars vero inter cetera minime perfectionis
in transmutatione consistit, tractationis utique difficillime, & laboris
longissimi. Quaecumque igitur a velocitate liquefactionis corpora re-
motiora sunt, difficilioris inveniuntur in transmutationis opere tra-
ctationis. Et sunt huiusmodi venus et mars, quae vero magis, magis
& quae maxime, maxime. Quaecumque vero maioris liuiditatis & in-
fectionis in terra sunt participantia: & haec laboris maioris inueni-
untur, & minoris perfectionis. Quaecumque autem perfectionum di-
uersitates paulo prius a nobis determinate in minoris & medijs ope-
ris artificio reperte sunt: in maiori, vero vnus perfectionis sunt omnia:
non autem vnus tractationis aut laboris sunt. Remanet enim dicere,
& quae tractationis facilitas et difficultas, & quae breuitas laboris, &
longitudo in radice innata corporum inuenta sunt. Iam ergo prin-
cipia naturalia tractatione vera, quae est ex intentione naturae ipsorum
corporum adscripsimus: & ipsorum corporum similiter determina-
tos sermones in singulis capitulis veraciter exposuimus: & secundum
sententiam eorum, qui intima naturae videre potuerunt, & secundum
nostram, qui ad ea peruenimus cum instantia laboris. Nunc vero secun-
dum quod inuenimus, expedit huius artis defectum supplere, & principia omnia
huius magisterij tradere in nostri vltima sermonis parte, & perfectio-
nem quam vidimus secundum eius exigentiam cum causis suis monstrare.

LIBER SECVNDVS DE PRINCIPIIS

huius magisterij & perfectione eiusdem. Caput. xxxix.

VNT DVO quae determinanda sunt.
Principia. scilicet huius magisterij: & perfectio
eiusdem. Sunt itaque huius artis principia
modi operationum ipsius: quibus applica-
tur artifex ad hoc magisterium. Qui quidem
ad se inuicem sunt diuersi. Est enim vnus mo-
dus sublimatio: & descensio alter. & vnus
etiam distillatio: et vnus ex modis est calcinatio

*operationes quae sunt
in maiori philosophia*

& alius solutio: & alius coagulatio. Septimus modus vero fixio. Octauus vero ceratio. De quibus singulis singulam narrationem faciemus. Perfectio consistit ex consideratione rerum, quibus peruenitur ad eam: & ex conditione rerum iuuantium: & ex consideratione ipsius rei quæ ultimo perficit: & ex qua cognoscitur: si in perfectione fuerit magisterium: vel non. Consideratio eorum quibus peruenitur ad operis cōplementum: est consideratio substantiæ manifeste, & colorum manifestorum: & ponderis in vnoquoque corporū mutandorum: & quæ non mutanda sunt ex radice suæ naturæ absq; illo artificio: & consideratio illorū similiter in radice sua cum artificio: & consideratio principiorū corporum secundū suum profundū occultum & manifestum, secundū naturā suam, sine artificio: & eorum similiter cum artificio. Quoniam si non cognoscerentur corpora & illorum principia in profundo suæ naturæ & manifeste, cum artificio, & sine: nesciretur quod superfluum in eis, & quod diminutum: qua ratione necesse foret, nos nuncq; ad perfectionem transmutationis illorum peruenire. Consideratio aut rerum iuuantium perfectio nem est consideratio naturarū illarum rerū, quæ corporibus sine artificio videmus adherere & mutationem facere. Et sunt Marchesita, Magnesia, Turia, Antimonium, & lapis lazuli: & consideratio eorū quæ sine adherentia corpora mundificant. & sunt. s. sal & alumina, nitra & boracia, & quæ suæ naturæ sunt: & quæ consideratio vitrificationis mundantis per consimilem naturam.

consideratio substantiæ manifeste colorum manifestorum ponderis in vnoquoque corporū mutandorum

transmutatio

SERMO GENERALIS IN PERfectione magisterij. Caput. xl.

CONSIDERATIO vero rei quæ perficit: est cōsideratio electionis puræ substantiæ ar. vi. & est materia, quæ ex materia illius assumpsit originem: & ex illa creata est. Non est autem ista materia ar. vi. in natura sua: nec in tota sui substantia: sed est pars illius, non est autem nunc, sed cum lapis nouiter factus est, ipse enim illustrat & ab aduersione conseruat quod perfectionis significatio est.

transmutatio

absolutus illustrat et ab aduersione conseruat alia in metalla

D

LIBER

SERMO GENERALIS IN CONSIDERATIONE

ratione examinis perfectionis magisterij: & principij
magisterij: & perfectione eiusdem. Caput. xli.

CONSIDERATIO vero rei ex qua cognoscitur
tur utrum magisterium in perfectione sit, vel non:

est consideratio cinerici: cimenti ignitionis, expositio-
tionis super vapores acutorum, extinctionis, com-
mixtionis sulphuris adurentis corpora, reductio-
nis post calcinationem, & susceptionis ar. vi. Hæc autē omnia narra-
bimus cum causis suis, & cum experientijs facilibus, quibus poteris
manifeste cognoscere, sermones non errasse nostros. Et hæc experi-
menta erunt tibi penitus nota.

SERMO GENERALIS IN SVB

limatione.

Caput. xlii.

BLIMATIO

CONSEQUENTES igitur nostrum pro-
positum, dicimus de sublimatione. Et fuit causa in-
tentionis eius, quia non inuenerunt antiqui nostri,
nec nos, nec qui post nos erunt, aliquid, quod vni-
retur corporibus, nisi spiritus solos, vel aliquod, qd

naturam corporis vel spiritus in se contineret. & hos proiectos su-
per corpora sine illorum mundatione, viderunt, vel non perfectos
colores dare, vel ex toto corrumpere, adurere, denigrare, & defedare.

ius adurentis

ex lentis spiritibus

Et hoc secundum diuersitatem ipsorum spirituum. Quidam enim
sunt adurentes, vt sulphur, & arsenicum, & marchalita. & hi quidem
corrumpunt ex toto. Alij vero non adurant, vt omne genus tutiæ.
& hi quidem imperfectos colores dant. & illud ideo, quoniam quæ
adurant, etiam denigrant, & fedant. Duplici de causa hæc faciunt.
Vna, quia vinctuositas adustiuæ sulphuris (de cuius proprietate est,
de facili inflammari, & per inflammationem denigrari, & per conse-
quens denigrare) ab eis non est ablata. Altera vero causa est terreitas,
quæ ab eis si militer ablata non fuit. In his autem in quibus non da-
tur perfectus color, est causa terreitas, liuidum faciens eam. Potest eti-
am adustio liuidum creare colorem, ideoq; ingeniati fuimus hos
mundare ab vinctuositate videlicet adurentē eam habentes. & a terre-
rea superfluitate omnes. Et ad hoc per nullum magisterium potui-
mus peruenire, nisi per solam sublimationē. Ignis enim eum eleuat,

subtiliores partes semper eleuat, ergo dimittit grossiores. ex hoc patet per sublimationem spiritus a terreitate mundari. quæ & ingressi onem impediēbat & colorem immundum dabat. Experientia vero ^{exalatione} notum tibi facit satis per visum tuum illos ab ea absolutos esse. ^{idiores app} vis ^{tota materia vasa} des enim eos splendidiores & magis peruios. & eos facilius corporum densitatem subintrare & penetrare & non sedum, vt prius facere. Quod vero per sublimationem adustio remoueat: patet experimento. quoniam arsenicum quod prius ante sui sublimationem impium erat ad adustionē: post eius sublimationē inflammari se non permittit: sed solummodo sine inflammatione recedit. & hoc idem in sulphure (si experieris) inuenies. Quia ergo in nullis alijs q̃ in spiritibus vidimus adherētiā ad corpora cum alteratione: per nulla ergo fuimus ab eis excusati: quin necessarium fuerit, illos præparasse, cum mundatione illorum: quæ est per sublimationem. ideo huius fuit causa necessaria inuentionis. Sublimationis igitur narremus ordinem totum sine diminutione: & ipsius essentiam. ^{causam.}

Exemplum
& 4

SERMO PARTICVLARIS IN sublimatione sulphuris & arsenici.

Caput. xliij.

DICIMVS igitur. Sublimatio est rei sicce per ignem eleuatio, cum ad herentia sui vasis. Sublimatio vero diuersificatur propter diuersitatem spirituum sublimandorum. Quædā enim fit cum ignitione: quædam vero cum ^{igne} mediocri: quædam vero cū igne remisso. Si igitur sublimetur arsenicum vel sulphur: necesse est illa per demissum ignem sublimari.

Sublimatio
definitio
per sublimationem

4 & 5

quoniam cum habeant partes subtilissimas coniunctas vniiformiter grossis: ascenderet vtrique illorum tota substantia sine purificatione aliqua, imo denigrata & etiā combusta. Vt igitur separet quis immundam terreā substantiam: necesse est ingenia duorum inuenire generum: proportionem, s. ignis: & mundificationem cum cōmixtione fecum. quoniam commixtio cum fecibus, partes comprehendit grossas: et tenet illas in aludel fundo depressas: nec eas scandere permittit. Vnde & necesse est artificem triplicem ignis gradum sublimationi applicare. Vnum proportionare taliter, q̃ per eū ascendant alterata

Gradus ignis
sublimationis

D ij

LIBER

In ignis
 tantum & mundiora donec per hoc manifeste viderit ipsa mundari
 a terrea feculentia. Alter vero gradus est: vt quod in fecibus reman-
 sit de pura illorū essentia: sublimetur cum maiori expressione ignis:
 videlicet cum ignitione aludel & ipsarum fecum; quam videre pote-
 rit oculis suis. Tertius vero gradus est: vt administretur ignis debis-
 sissimus sine fecibus ei quod sublimatum a fecibus: & quod iam de-
 puratum est: q̄ vix aliquid de illo ascendat: & quod ascendet de illo
 sit res subtilissima: quæ huic operi nihil valet. quoniam illa est res,
 mediante qua adustio fit in sulphuribus. Est igitur tota sublimatio
 nis intentio hæc: vt remota terreatate illius per ignis administrationem
 debitā: & abiecta similiter ex ea subtilissima & fumosa illius parte,
 quæ adustionem cum corruptione adducit, relinquatur nobis pars
 illa, quæ in equalitate consistit: quæ simplicem fusionem super ignē
 facit, sine adustione aliqua ea, de igne fugiente sine inflammatione
 illius. Quod vero subtilissimum sit adustium: manifestissimis ar-
 guitionibus probatur. quoniam ignis ad suam conuertit naturam
 vnumquodq; eorum quod magis affine illi est. quia ex vnaquaq;
 re adustibili magis affine est, quod ex illa est subtile: & adhuc magis
 affine est, quod subtilius est. Ergo & magis affine subtilissimū est,
a de mpa
 ab experientia similiter: quoniam sulphur vel arsenicum non subli-
 matum velocissime inflammatur. Sulphur vero facilius. Sublima-
 tum vero directe non inflammatur: sed volat & extenuatur sine in-
 flammatione; præcedente tamen fusione. His itaq; patet sermonem
 nostrum veridicum esse. Probatio vero administrationis fecum,
 cum proportionē sua est: vt eligatur materia illa, cum qua plus con-
 ueniant spiritus sublimandi, & cui permisceantur profundius. quo-
 niam illa cui magis vniuntur, potentior est in retentione fecum sub-
 limandorum, q̄ cui non. huius rationabilis satis est manifesta pro-
 batio. Probatio vero q̄ necessaria sit fecum administratio, est: quia
 si non coniungerentur sulphur vel arsenicum sublimandum, cum
 fece de aliqua re fixa: tunc necesse esset cum tota sui substantia ascen-
 dere, non mundata. Experientia vero sciunt: nos verum dicere, qui
 in sublimationibus exercitati sunt. Probatio vero, q̄ necessaria sit
 talium fecum administratio quibus sublimanda conueniant & vni-
 antur in profundo suo. quoniam si feces non permiscerentur per
 minima: tunc idem contingeret, sicut si fecē non haberent. s. vt ascen-

deret tota illorum essentia sine mundatione aliqua sicut ascendunt
 sine fecibus cum tota substantia. ergo & similiter a fecibus sublima-
 ta quibus non vniuntur, ascendere necesse est. Experientia scit, verū
 hoc esse, qui hoc vidit & nouit. quoniam cum sublimauit a re ex-
 tranea a corporū natura sublimauit inuanū. vt nullo modo depura-
 ta post ascensionem illorū inueniret. Si vero cum calce alicuius corpo-
 rum sublimauit: tunc bene sublimauit, & perfecte mundare potuit
 it. cum facilitate. Est ergo intentio fecum, vt administrentur de cal-
 cibus metallorum. Est enim in illis facilis operationis sublimatio,
 cum rebus autem alijs difficillima. Non est ergo aliquid, quod locū
 illorum possit obtinere. Non autē dicimus sublimationem impos-
 sibilem sine calcibus corporum, sed eam difficillimam & longissimis
 laboribus & protelationibus, vsq; in desperationem. Sed in hoc tan-
 tum bonitatis habet, quoniam quod sublimatur absq; fecibus, vel
 sine corporum calcibus, est quantitatis multe. quod vero cum feci-
 bus, minoris. Adhuc vero & quod cum corporum calcibus, minime
 est quantita- is, sed facilissimi, & laboris breuissimi. Illud vero quod
 plus nos excusat a fecibus de corporibus, est omne genus salis prępa-
 rati, & huius consimilium in natura, et est nobis cum eis sublimatio
 multę quantitatis etiam possibilis, quia facilis fit ab eis sublimanda-
 rum fecum separatio per salium solutionem, quod in nullis alijs re-
 bus esse contingit. Proportio vero fecum est, vt quantitas fecum quan-
 titati sublimandorum equetur. In hoc enim etiam rudis artifex errare
 non poterit, mediocre vero artificem, ponere medietatem ponde-
 ris sublimandorum ex fecibus, sufficiens esse contingit. & in hoc cre-
 rare non debet. Exercitato vero & maxime experto, minima illarum
 pars sufficit. Quanto enim minores fecum sunt quantitates, tanto
 & maioris exuberantię sublimationem necesse est esse, dummodo
 & secundum diuersitatem subtractionis fecum, fiat proportionalis
 illi subtractio ignis. In parua enim quantitate, parus ad perfectio-
 nem ignis eliciatur, in magna magnus, in maiori maior. Sed quoni-
 am non est res ignis, quę mensurari possit, ideo contingit in illo er-
 rare sepius, cum quis exercitatus non est, tam ex diuersitate fornā-
 cum & lignorum adurentium, q̃ & similiter vasorum & capacitatis
 illorum. De quibus omnibus expedit artificem attentum sollicitare.
 Sed communem adducimus regulam. Quoniā imprimis expedit

D in

Calc. met.
in natura

Salis

proportio fecum
quantitati sublimandorum
equetur

Posit. 3. in
recreant

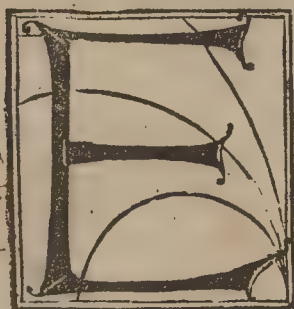
Ignis in
fornā

Regula
communis

LIBER

cum paruitate ignis, solam aqueitatem ex sublimandis exprimere: qua remota si quod ascendit per illum: tunc in principio hic non augetur ignis: ut per debilissimum ignem subtilissima pars tollatur, & seorsum ponatur: quæ est causa adustionis. Cum autem iam nihil vel modice ascenderit (quod experiri poteris cum intromissione bombæ licinij in superius foramen aludel) vigoretur ignis sub eo. & qualiter vigor debeat esse ignis: tibi experientia licinij ostendet. Si enim parum de sublimando vel mundum exierit: adhuc parvus erit ignis, augeatur igitur. Si vero multum & immundum, tunc superfluum est. subtrahatur igitur. Si vero mundum & multum, proportio iam inuenta est. Immundum vel mundum per extractionem licinij, quod in foramen aludel positum est, secundum enim quâ quantitatem mundiciam vel immundiciam ex sublimando respexerit artifex adhesisse licinio, syllogizare poterit, & in tota sublimatione necessario proportionalem ignem, & ex hoc ignis rectificationem inueniet, sine fallacia. Melior vero modus secum est, ut sumantur ferri squame, vel eris combusti. Et hæc quidem propter priuationem multæ humiditatis, de facili sulphur aut arsenicum sibi imbibunt, & secum uniunt. huius autem veritatem scit exercitatus solus.

SERMO SVBLIMATIONIS ET RECTIFICATIONIS sulphuris & arsenici. Caput. xliij.

EXPEDIT ergo rectificare arificem nos in quibus contingit omnibus errare ignoranter in horum duorum spirituum sublimatione. Narremus igitur primo, quod si multas feces posuerit: tunc si non augmentauerit ignem proportionalem: nihil ex sublimando ascendet. Quomodo autem illum inueniat: iam sibi sufficienter narratum est. Et si paucam secum quantitatem: vel non ex corporum calce posuerit: tunc et si illius proportionem non inuenerit: ascendet sublimandum cum tota substantia. Et huius tradidi similiter inuentionem sufficientem. Ex fornace vero & similiter contingit errare. Nam magna fornax magnum dat ignem, paruum vero parua: si ligna & foramina auricularum eis proportionantur. Si igitur posuerit multam rei ad sublimandum

*multo ignis in
mâ deificatione
ostendit ignem
quidem debere esse
per petrum sed
non aqualem*

*experientia secum
sola precipitatur*

*si ignis fuerit lentus
non vero multa
nunquam sublimas
sed si ideo non
nunquam perficitur*

MALES

quantitatem in paruam fornacem: ignem eleuationis sufficientem non poterit exhibere. Si vero paucam quantitatem in magnam fornacem: sublimationem exterminabit propter ignis excessum. Similiter vero spissa fornax conculcatum & fortem dat ignem: tenuis vero rarum & debilem: in quibus similiter errare contingit. Similiter vero & cum spaciosis auriculis furnus & clarū & magnum dat ignē: cum strictis vero debilem. Item etiam si maior fuerit vasis in coaptatione ad furnum distantia a spondilibus eius: magnum dabit ignem. si vero minor: minorem. In quibus omnibus contingit errare maxime. Rectificatio ergo horum est: ut furnus scilicet construatur secundum intensionem ignis quam querit: spissus scilicet. cum liberis auriculis, cum distantia vasis aludel multa a spondilibus furni: si magnum querit ignem. Si vero mediocrem: mediocrem in his omnibus inueniat proportionē, si vero debilem proportionem in his eidem inueniat. Et has proportionēs omnes docebimus te inuenire cum proportionē vera & experientia determinata. Si igitur volueris multam sublimationis quantitatem eleuare: tunc vas aludel tantę capacitatis inuenias quod illam suscipiat super fundum, ad eleuationem vnus palme. Ad illud coaptēs furnum q̄ suscipiat aludel in medio sui: cum distantia parietum suorum per duos digitos. Et furno facto: facias illi decem auriculas æquedistantes proportionē vna, ut vna æqualitas sit ignis ad omnes partes illius. Tunc vero supite ferro in medio fornacis ex transuerso in spondilibus eius fixato: qui a fundo fornacis distet ad extensionem vnus palmę cum pollice suo. & ad spissitudinem vnus digiti: super eo firmetur vas aludel: & circumliniatur ad furnum. Cuius formam præfens demonstrat descriptio. Tunc vero si bene & libere se expediuerit de fumosisatibus, & flamma libere per totum furnum transierit in circuitu aludel, tunc bene proportionatum est. si vero non, non. Et tunc dilata eius auriculas. & si emendantur: bene quidem. si vero non: tunc necessario relinquitur, q̄ distantia aludel a parietibus parua est. radantur ergo parietes, & ampliatur distantia: & postea temptetur. Reiteretur ergo ampliatio auricularum & rasura spondilium, quousq̄ libere se absoluat a fumo: & flamma in circuitu aludel sit lucida: & libere per auriculas exeat. Ista est sufficiens experientia ad omnem sublimationis quantitatem de inuentione magnitudinis furni:

D iij

ignis fit clarus

*Furnus
Aludel
figuratus
in forma
huius operis
ST. fol. 22*

ignis flammæ

LIBER

& dilationis auricularū eius : & distantiae aludel a parietibus eius :
 Inuentio vero spissitudinis furni est : q̄ si quesieris magnū ignem :
 maior spissitudo illius sit , ad mensuram extensionis palme cum pol-
 lice suo . si vero mediocrem : ad mensuram vnius palme . si vero mi-
 norem : ad spissitudinem duorum digitorum formetur . Similiter ve-
 ro ex lignis eliciatur proportio . quoniam ligna solida fortem dant
 ignem : spongiosa vero debilem : sicca magnum & cito terminabilē .
 Consideratione ergo distantiae aludel : & magnitudinis & paruitatis
 auricularum . & spissitudinis & tenuitatis furni & lignorum diuer-
 sitatis præmissa , accedit omnium ignium diuersitates perquiri , cum
 experientia sua vera . Ex conclusione vero maiore vel minore auricu-
 larum , vel fenestre furni : per quam ligna intromittuntur : & admis-
 stratione lignorum diuersitatis : & additione & subtractione illorū ,
 accedit inueniri determinatum spacium temporis durationis ignis
 scilicet vt scientia determinata sciatur , quantum vnusquisq̄ ignis in
 suo gradu perdurare poterit in æqualitate . Et hæc inuestigatio est
 maxime tibi utilis & necessaria , quoniam per eam excusaberis a mul-
 titudine laboris immodici . Exerciteris igitur in ea & in omnibus a
 nobis nunc nouissime determinatis . quoniam qui se exercuerit inue-
 niat . qui vero non : non . Inuentio vero valis aludel est : vt fingatur
 vas de vitro spissum . de alia enim materia non valet : nisi forte & si-
 milis esset substantiæ cum vitro spissum . solum enim vitrum & si-
 bi simile : cum poris careat , potens est : spiritus tenere ne fugiant , & ex-
 terminentur ab igne . Alia autem materia nulla : quia per poros eo-
 rum successiue diminuuntur & evanescent spiritus . Nec eis
 am & metalla in hoc valent , quoniam spiritus propter ami-
 ciciam eorum & conuenientiam in illa penetrant , & secum
 yniuntur . quare per illa transeuntes evanescent , quod
 per ea quæ a nobis determinata sunt , aperte pro-
 batur . Necessario & experientia repertum est
 hoc nos verum dixisse . ergo per aliquod
 non excusamur a susceptione vitri
 in compositione aludel :

otus
 quoniam

totus
 45

VDEL

TRVM

planum in
 T. cap. xlvij.

Fingatur ergo concha vitrea rotunda : cuius fundus sit parue cur-
uitatis : et in medio spondiliū eius formetur zona vitrea circundans
eam. & super illam zonam fundetur paries rotundus equedistans a
compto pariete ad grossitudinem cooperculi ipsius conche : ita q̃ in
distantia hac cadat paries coopertorij large sine pressura. Altitudo
vero huius parietis sit ad mensuram altitudinis parietis conche : aut
parum plus : aut parum minus. Formentur vero duo coopertoria ad
mensuram huius concauitatis duorum parietum æqualia. quorum
longitudo sit æqualis : & sit vnus spannē. & figura eorum figura
vna. s. pyramidalis. in quorum capitibus duo equalia sint foramina
vnum. s. in vno : alterum in altero. in quibus ambobus possit cade-
re maior galline pēna : vt hic & paulo post clarius cernere licebit. Est
ergo conche vasis intentio : vt possit moueri secū dum artificis volun-
tatem coopertorium illius. & q̃ iunctura sit ingeniosa : per quam si-
ne luratione aliqua non patrat spiritibus egressio. Qui ergo in hoc
potest magis ingeniari : nō excedat se ab hoc per nostram traditionē.
Et est specialis intentio super hoc. s. vt concha inferior cū spondili-
bus suis vsq̃ ad medium subintret coopertoriū suum. Cum enim
fumorū sit ascendere. & nō descendere : per hoc inuenimus inuen-
tione prima : spiritus non habere ad consumptionem exitum : & per
hunc præcedens modos alios quos inuentione nostra quesuimus.

*Nota de inuentione
fiorij*

LIBER

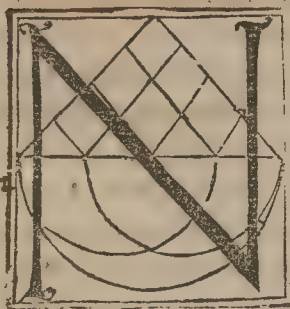
Et hoc experiendo videbunt nos verum estimasse de illo. Intentio vero & una est, ut sepiissime euacuetur aludel caput, ne præ nimia sublimandorum multiplicatione in illud, cadant ad illius fundum, & reuertat multitudo reiterationis sublimationis occupatum longo tempore. Est & similiter intentio altera, ut semper seorsum separetur, quod sursum ad propinquitatem foraminis capitis aludel ascendit in pulverem, ab eo quod fustum & depressum in frustis & apud fundum illius peritum & clarum cum adherentia ad vasis spondilia consensisse inuenitur. quoniam hoc minus habet de adustione, quæ quod prope foramen reperitur scandisse. hoc autem in superioribus aperta probatur ratione videlicet & experimento. ¶ Probatio vero bonitatis & perfectionis sublimationis est iam dicta. Et est ut inueniatur clara & lucida & non aduratur cum inflammatione. hæc est ergo perfectio intentionum sublimationis sulphuris videlicet & arsenici. Et si non inuenta est sic, reiteretur opus super illa, cum consideratione omnium suarum intentionum, quousque sic inueniatur.

*duo semper nomen
natura nempe
sulphuris et arsenicum*

SERMO IN SVBLIMATIONE

mercurij.

Caput. xlv.

VNC VERO tota intentione ar. vi. sublimationem determinemus. Est igitur completa summa illius depuratio terreatatis, & remotio aqueitatis illius. Excusamur enim a labore eius adustionis remotionis, quoniam eam non habet. Dicimus igitur quoniam ingenium separationis superflue terre ipsius est, ipsum commiscere rebus cum quibus affinitatem non

habet, & sublimationem eius reiterare ab eis multotiens. Et harum genus est tale, & calx corticum ouorum & marmoris albi, similiter & vitrum minutissime tritum, & salis omne genus preparatum. Ab istis vero mundatur: sed a rebus habentibus affinitatem cum eo corrumpitur potius: quia sulphureitatem habent omnia talia: quæ ascensum cum eo in sublimatione, ipsum corrumpit. Et in hoc experientiam vides: quia si sublimas illud a stagno vel a plumbo: ipsum post sublimationem infectum conspicias nigredine. Ergo melior est eius sublimatio per ea cum quibus non conuenit. Cum quibus conuenit, melior esset: si sulphureitatem non haberent.

FINIS

quid sit.

cap. l. fol. 137

cap. 68

Ideo a calce melior est sublimatio, q̄ a rebus omnibus. quoniam illa parum conuenit: & sulphureitatem non habet. Modus vero reuolūtiōis aqueitatis suæ superflue: est vt quando cōmiscetur calcibus a quibus sublimari debet; iteratur & cōmiscetur illis cum imbibitione, quousq; de illo nihil appareat: & postea super ignem lentissimū aqueitas imbibitionis remouetur. qua recedente, & secū ar. vi. aqueitas recedit. sit tamen ignis tam lenis. vt per eum ar. vi. tota substantia non ascendat. Et multiplici igitur reiteratione imbibitionis, cum cōtritione & leni assatione aqueitas illius maior deletur. cuius residuum per sublimationis reiterationē remouetur. & cum videris illud albissimum, preexcellens niuem albedine sua, & (quali mortuū) alu del spondilibus adherere: tunc super ipsum reitera sublimationē suam sine fecibus (quoniā adheret pars illius fixa cū fecibus & nūq; per ingeniorum genus aliquod ab illis separari posset) aut post illud figas partē illius: & modum fixationis eius in sequentibus narratum tibi expresse trademus. & cum fixeris illam: tunc reitera sublimationē residue partis super eam, vt illa similiter figatur. & serua. quod tentabis super ignem, si fusionem bonam dederis: tunc sufficientē sublimationem ad illud ministrasti. Si vero non adde illi de ar. vi. sublimato partem aliquam: et reitera sublimationem, donec fiat. qd̄ et si lucidū albissimum habuerit colorē et peruium: tunc bene mundasti. si non: non. Igitur ne sis in preparatione illius, quæ per sublimationem fit, negligens. quoniam qualis erit mundatio: talis et perfectio per illud sequitur in protectione illius super vnumquocq; imperfectorum corporū: et super ipsum viuū non preparatum. Vnde et quosdam contingit ferrum: quosdam vero contingit plumbū: et quosdam per illud venerem: & quosdam stagnum formare. quod contingit propter purificationis negligentiam, quandoq; illius solius: quandoq; in sulphuris sibi admixti, & eius comparis. Si igitur directe sublimando mundaueris, & illud perfeceris: erit albedinis tinctura firma & perfecta: cui non est par.

SERMO IN SVBLIMATIONE

Marchasitæ.

Caput. xlvii.

VFFICIENTER igitur sublimationis ar. vi. summa intēctionis tradita: nūc ad ipsius Marchasitæ sublimationem accedimus. Due attamen sunt illius sublimationes. Prima quidem sine ignitione

(alx) vel corti
vel marmoris

quid agendum post
perfectam albedinem

T. cap. seq. & c.
in secunda pa
cap. 52.

Vitia quæ ex
ex niuem p̄
limatione &

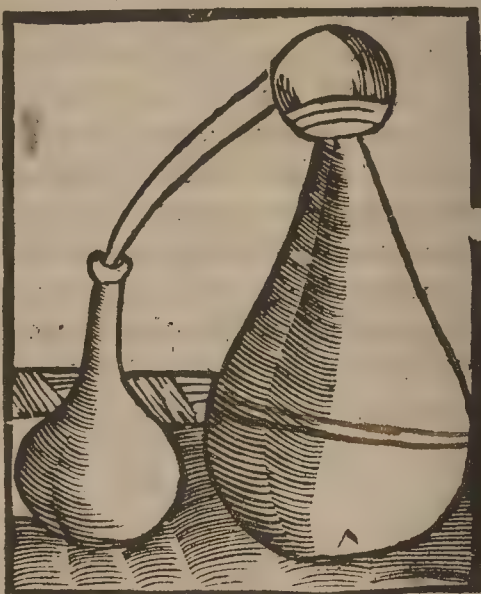
17

MR

LIBER

*Libro Marcob
 Quobus
 73*
 perficitur. Alia vero cum ignitione. & illud ideo. Habet enim dup-
 plicem substantiam, vnam. s. sulphur purum in natura sua, aliam
 vero ar. vi. mortificatum. Prima utilis est, sicut sulphur. Secunda ve-
 ro utilis, vt ar. mortificatum, & mediocriter preparatū. Assumamus
 igitur hanc vltimam: quoniā per illam excusamur a superiore ar. vi.
 & a labore mortificationis eius. Est igitur totus modus sublimatio-
 nis illius: vt teratur, & in aludel ponatur: & sublimetur sine ignitio-
 ne sulphur eius, semper remouendo quod ex illo sublimatur sepius-
 me propter causam dictam: & augendo ignis vigorem vsq; ad igni-
 tionem aludel. Et prima sublimatio marchasitæ debet fieri in vase
 sublimationis quousq; sulphur recesserit: & postea in isto successiue
 & ordinate procedere quousq; totum quod in ea de sulphure con-
 stat exierit. Quod probare poteris his manifestis experientijs. Nam
 cum totum illius sulphur fuerit eleuatum: videbis album colorem,
 quod post illud sublimabitur mutatum albissimū: mixto celestino ei-
 dem colore albissimo & amæno. ¶ Aliter, & quoniam quod erit
 de sulphuris natura, comburetur, & flammā dabit vt sulphur: quod
 vero secundo post illud sublimatum fuerit: nec inflāmabitur: nec pro-
 prietates sulphuris ostendet aliquas: sed viui argenti mortificati in
 sublimationis reiteratione.

*et curi ex
 Marcob
 73*
 Illud ergo colligamus per su-
 um sublimationis modū: qui
 est: vt fiat vas terreum solidis-
 simū & bene coctum ad lon-
 gitudinem medię staturæ viri-
 lis. ad latitudinē vero per quā
 manus subintrare possit. & fi-
 at fundus eius qui separari &
 coniungi possit ad similitudi-
 nē vnus planę parapsidis vni-
 us profunde multum. Et men-
 suretur ab orificio illius vasis
 vsq; prope fundum ad mensu-
 ram longitudinis vnus man-
 cum digitis suis. Et de illo lo-
 co vsq; ad caput eius vitrifice-
 tur interius vas vitrificatione spissa multum. Et super caput illius

ponatur alembicus cū lato naso . in tali enim vasæ sublimetur illud .
 Coniungatur igitur fundus in vasē suo per lutum firmę tenacitatis .
 & super ipsum fundum spargatur marchesita . & super caput vasis
 alembicus lati nasi . & ponatur in furnum : de cuius proprietate sit,
 fortem ignitionem dare, fusionis . s. argenti vel veneris, si artifex in-
 diguerit (quæ posuimus in summa nostri operis, vbi diuersitates
 omnium instrumentorum narrabimus tibi sufficienter) & caput fur-
 ni circundans cum rota habente foramen in medio sui ad magnitu-
 dinem vasis , per quod illud vas intrare possit . Et luta iuncturas in
 circuitu vasis & furni, ne ignis exiens impediatur te, & sublimatiōis ad-
 herentiam, relictis tantū quatuor fenestris paruis in rota; quæ clau-
 di & aperiri possint : per quas mittantur carbonēs in furnum, & in
 lateribus fornacis similiter aliæ quatuor sub illis intermedijs , per
 quas & similiter carbonēs mittantur . & sex vel octo foraminibus ad
 magnitudinē digiti minoris : quæ nunq̃ claudantur, vt per illa fur-
 nus a fumositatibus se libere possit expedire. Et sint foramina illa in

LIBER

Aludel iunctura furni cum rota sua. Furnus vero magnę ignitionis est. Cuius spondilia sint ad altitudinem cubitorū duorum. In medio sit rota, minutissimis & sepiissimis perforata foraminibus cum luto fortiter annexa. Capita foraminum superius sint stricta; inferius vero laxa: ut cinis vel carbonēs possint liberius ex illis cadere: et relinquat ipsa continue ad susceptionem aeris liberius aperta. Nam aeris libera & multa susceptio per inferiora foramina, est causa vna magnę ignitionis per furnum. exerciteris ergo in eo: & ipsum inuenies. Causa vero longitudinis vasis est: ut extra ignem multa quantitas eius extendatur & infrigidetur: ut fumi sublimationis locum refrigerij inueniant, & adhereant: & non inueniant viā fuge & suę exterminationis. Hoc autē nouit ille, qui dum sublimasset in breuibus aludel: nihil ex sublimato inuenit. quoniā propter breuitatem aludel æqualis fuit per totū ipsum ignis. Ideoque semper in fumi substantiā conuersum sublimandum, stetit, & non aliter adhesit: sed successiue per poros vasis euauit. Vas ergo in omnibus sublimandis ad maiorem sui partem in loco sui refrigerij extenditur. Causa vero vitrificationis vasis est: ne fumi ascendentes in loco suę ascensionis, porosum inueniant aludel parietem: & per illū penetrantes aufugiant. Vitrificatur ergo locus ascensionis illorū: ut referetur illis via fuge. fundus vero aludel non: quoniā ipsius fundus in igne consistit: qui vitrificationem ipsius funderet, qua fusa & fundus eius: et similiter sublimandum funderet, & vitrum fieret. Est enim vitri proprietas, omnia vincere, & ad se conuertere. His igitur omnibus consideratis cum causis corū: fiat ignis sub aludel quousque certificatus fueris experientia veridica: illud totū ascendisse. Est autem experientia, intromissio baculi terrei bene cocti, habentis foramen paruum in capite suo, usque ad medium eius veniens, ad quantitatem digiti minoris prope ipsam rem a qua fit sublimatio. Et si foramini aliquid adheuerit ex sublimando, non est totum sublimatū. si vero non: sublimatum est. Et hac eadem exercitatione in sublimandis certificari poteris omnibus. Descriptio vero vasis aludel sublimationis marchasitę vltimę: & cum fornace, & baculo suę experientię hæc est.

SERMO IN SVBLIMATIONE

magnetice & tutiæ.

Caput. xlvij.

SUBLIMATIONIS vero magnesiæ & tutiæ est eadem intentio cum intentione vltimę marchasitæ sublimationis. Nō enim possunt hæc omnia sine ignitione sublimari. ideoq; omnia vnā intentionem habent cum causis eisdem & experientijs eisdem: & habent vnū ordinē generalem. quoniam sine fecibus sublimari debent. quacūq; sub

limari cum ignitione necesse contigerit: quoniam in seipsis feces habent sufficientes: imo superfluas. & huius signū est difficultas suæ sublimationis. Sublimantur etiā similiter omnia corpora a perfectione diminuta hoc eodem ordine: & nō cadit diuersitas aliqua, nisi quia ignis sublimationis vehementior est in corporibus q̃ in magnesiā marchasitā et tutiā. Et non diuersificantur similiter corpora in sublimationibus suis: nisi q̃ quædā indigent admixtione rei subleuantis ea, quædā vero nō, vt facilius fiat eorū eleuatio. Sed vna tantū specialis in corporū cōsideratiōe sublimatiōe experiētia repta est bona: videlicet vt in fundo aludel non sit multa corporis sublimandi quantitas. quoniā multitudo sublimationem impedit. & planicies sit in fundo aludel sublimationis: & non concauitas: vt possit æqualiter & tenuiter super fundū sparsum corpus æqualiter et multum in omnibus suis partibus eleuari. Corpora vero indigentia admixtione rei eleuantis, sunt. s. venus & mars: propter suæ fusionis tarditatem. Venus itaq; tutia: Mars vero arsenico. & cum his eleuantur de facili: quoniam cum eis maxime conueniunt. Fiat igitur post illorū considerationem sublimatio, vt in tutia & sibi similibus in sublimatione. & disponetur eorum sublimatio hoc eodem ordine cum causis suis & experientijs.

ignis sublimans
corpora fortior
esse debet igne
sublimante marchasitā

aludel quali.

Aludel

28-11
34-2

SERMO IN DESCENSIONE.

Caput. xlvij.

NARRATIS itaq; sublimationis intentionibus cū causis suis omnibus: restat nos descensionis modum monstrare, cum causis suis similiter & suo ordine determinato & completo. Fuit ergo inuentio nis causa illius triplex. s. vt cum materia aliqua inclusa est in illo vase quod vocatur descensorium vel thimia: post fu-

Vas Thimia

E 7

LIBER

sionem eius descendat per foramen illius. & per eius descensionem
 simus certi, fusionem suscepisse. Alia: vt corpora a combustione pre-
 seruentur post reductionem a calcibus eorum. Nam cum a calcibus
 corpora debilia attentamus reducere: non omnem illorum partem
 tempore vno reducere possumus. Si igitur pars illa quæ primo in
 corpus reducta est, reductionem totius expectaret: per ignem euanes-
 ceret maior illius quantitas. Necessse igitur fuit ingeniari: vt cum
 statim reducta est pars, ab igne deponatur. Hoc autem per descen-
 sorium fit. Est & tertia causa inuentionis illius, corporum depura-
 tio ab omni re extranea. Descendit enim corpus fustum mundum:
 & omnem rem extraneam in concavitate illius dimittit. His itaq; tri-
 bus necessitatibus inuenta descensione, determinetur modus illius
 cum instrumento suo prius notificato cum causis suis. Dicimus
 igitur qd forma eius est quod fundus illius sit acutus & parietes illi-
 us sine scopulo æqualiter sint determinantes in fundi acuitatem vt
 possit vnumquodq; fusibiliū libere sine adhaerentia ad fundi illi-
 us foramen descendere, & coopertorium eius si necesse sit ad simili-
 tudinem planę parapsidis, & bene conueniant illi, & sint de bona &
 firma terra, & non de facili per ignis pressuram fundente. Mittatur
 igitur res, cuius intentionis sit descendere in illud super baculos ro-
tundos ex terra factos, vt magis fundo superiori approximetur, &
 cooperiatur cū eo, & iunctura firmetur, & in igne de carbonibus po-
 natur, et super ipsum suffletur, quousq; tota res descendat in vas sibi
 suppositum. Potest tamen si res fuerit difficilis fusionis poni super
 tabulam planā, vel parue cōcauitatis a qua possit de facili descendere
 cum inclinatione capitis descensorij si fusa fuerit. Purificantur enim
 per hoc corpora. Sed per pastillū melius purificantur, cuius modus
 purificationis est idem cū modo purificationis descensorij. Et ideo
 per illum excusamur ab eo. Tenet enim feces corporū vt descensoriū,
 & melius: & ideo narramus modum illius. Dicimus igitur quoniā
 accepimus corpus de cuius intentione est mundari, & illud in grana
 minutissima vel limaturam, vel in calcem, quod perfectius est, redigi-
 mus, & ei commiscemus calcem aliq; de cuius intentione nō sit fun-
 di, & post illud fundamus. Inuenimus enī per illud corpora munda-
 ri multa iteratione, sed non mundificatione perfecta, quā perfecti-
 onem scimus esse, sed mundificatione vtili vt medicina suscepta per
 fectionis melius & perfectius per eam transformantur corpora. Est

rima. V. 615
 descensorij.

Illud
 & p. 1. 64
 v. 615

enim administratio præcedens causam. omnē enim administratio-
nem sufficienter in sequentibus tibi narrabimus. Nunc vero descen-
sorij ponamus descriptionem. Conueniens est igitur vt sequentes
propositum nostrum sermonē de distillatione tradamus cum causis
suis. Est igitur distillatio vaporum aqueorū in suo vase eleuatio. Di-
uersificatur vtiq; distillatio. Nam quædam est per ignem: quædā
vero sine igne. Quæ vero per ignem fit, duorū generum inuenitur.
Quædam est per eleuationē in alembicū: quædam p descensum chi-
mici: qua mediāte oleum ex vegetabilibus elicit. Causa quare inuenta
sit distillatio, & causa generalis inuentionis eius licet distillationis est
purificatio liquorosi a fecæ suæ turbulentæ & conseruatio illius a
putrefactione. Videmus enim rem distillatam quocunq; distillatio-
nis genere puriorem effici, & melius a putrefactione custodiri. Cau-
sa vero specialis inuentionis illius quæ per ascensum fit in alembico
est inquisitio aquę purę sine terra, cuius experiētia est, q̃ vides aquā
bis distillatam nullā fecem habere. Causa inuentionis aquę purę fu-
it imbibitio puluerum medicinarū mundarum: vt si quando. s. in-
digemus imbibitione: aquā puram habeamus: quæ fecem post ipsi-
us resolutionem non dimitat, qua fece medicinæ nostræ, & spiritus
mundati possint infici & corrumpi. Causa vero inuentionis eius, quę
per descensum fit, fuit olei puri in natura sua extractio, quia per ascen-
sum oleum in natura sua combustibili haberi non poterat, et huius-
modi inquisitio fuit. s. vt color eius, qui cum substantia sua permis-
ctus est, habeatur. Hic enim iuuare potest in casu. Distillationis ve-
ro quę per filtrū sine ignitione perficitur causa inuentionis, fuit aquę
sola serenitas. Dicamus omniū distillationū modos, cum causis su-
is. Eius itaq; quæ per ascensum fit, est duplex modus. Alia enim fit
etili olla cineribus plena perficitur. Alia enim cum aqua in vase suo
cum graminibus vellanositate, ordine suo disposita, ne cucurbita vel
distillatorius alembic⁹ rumpatur anteq; ad perfectionem deducitur.
Ea vero quæ cum cineribus maiore, & fortiori & acutiori perficitur
tur igne. quæ autē cum aqua, mansueto miscibili & æquali. Aqua
enim acuitatem ignitionis non suscipit: quemadmodū cineres. Ideo
per eam quæ cum cineribus fit, colores & grossiores terreas partes ele-
uari contingit. Cum ea vero quæ cum aqua, subtiliores & sine colo-
re & ad naturam aqueitatis simplicis approximantes. Magis subti-
lior ergo fit separatio per eam quæ aqua perficitur, q̃ per eam quæ

E in

7
DISTILL

ob aqua
habere

N AD imbi-
puluer

Descensu
ob olei p
color

Per Filtrū
ob serenit
aquæ

Ascensu

LIBER

cineribus elicitur. Experientia hoc notit verum esse: qui cū distillasset oleum per cineres, oleum vix alteratū suscepit in recipientem. Volens vero partes eius separare: ad id necessitate peruenit: vt contingeret per aquam distillare. & tunc per eius reiterationem separauit oleum in partes suas elementales: vt albissimam & serenissimā aquam ex rubicundissimo extraxisset oleo. remanente in fundo alem. totaliter illius rubore. Per hoc ergo magisterium ad omnis rei vegetabilis, & eius quæ ex vegetabili possit in esse, & omnis rei cōsimilis, ad omnium determinatā elementorum separationē peruenire necesse est. Per eam vero quæ per descensum, ad cuiuslibet rei oleum perueniri determinate potest. scilicet vegetabilium omnium, & eorum cōsimilium. Per eam vero quæ per filtrum ad cuiuslibet liquorosi serenitatem perueniri potest. Hæc autem omnia minime scientibus sunt manifesta & nota. qui vero hæc ignorat: nihil ex hoc nouit magisterio. Exercitetur igitur & de facili ea inuestigabit. Dispositio igitur eius quæ per cineres fit, est: vt sumatur olla fortis ex terra, et coaptetur in furno simili sublimatiōis furno

præfato cum eadem distantia a furni spondilibus, per eandem inuestigationē, & similibus auriculis, super cuius fundum ponatur cineres cribellati ad digiti spissitudinem: & super ipsos cineres ponatur vas distillationis: & cooperiatur in circuitu eius cum eisdē, vsq; prope collum alembici: postea vero infundatur in illud res, de cuius intentione sit, sic distillari. Vltimo vero cooperiatur illud cum alembico: cuius collum suscipit collum cucurbitæ inferioris intra se, vsq; ad curuitatem cannalis ipsius alembici: ne viam fuge inueniat distillandum: & postea lutetur alembicus cum cucurbita sua: & firmetur eorum

lunctura: & supponatur ignis quousq; distillet. Alembicus vero & eius cucurbita de vitro sint. Ignis vero illius augeatur ei secundum exigentiam distillationis quousq; videatur totū distillandum, cum magna ignis expressione distillatum esse. Secunde vero intentionis sublimationis dispositio, quæ per aquam fit: est similis huic in vase & alembico. Differt autem ab ea in hoc: q; sumitur in hac olla ferrea vel enea, & coaptatur ad furnū, vt dictum est. postea super fundum illius olle stratum de graminibus, vel lana, vel re consimili construat, ad spissitudinem trium digitorum: ne cucurbita frangatur. & eisdem graminibus, vel rebus consimilibus cooperiatur in circuitu cucurbita vsq; prope collum alembici. & super ipsa stramina virgæ subtiles superaspargantur. & super virgas ponantur lapides ponderosi, qui suo pondere cucurbitam & alembicum & ipsa stramina depressant. & depressa firmiter & stabiliter teneant super olle fundum ne natent leuigata per ipsam aquam: & sit leuigatio hæc, causa fracturæ vasis, & distillandæ rei perditio, postea vero inter stramina fundatur aqua, vsq; ad olle plenitudinem: & supponatur ignis, quousq; distilletur totum.

*Per Aquam
Modus*

¶ Dispositio vero eius quæ per descensum fit, est: vt fiat descensorium vitreum, cum coopertorio eius: & luteretur vtrunq; & intromittatur quod sic distillari quis intendit. & fiat super caput illius ignis. descendet enim distillatio eius.

*Per Descensum
modus*

¶ Dispositio vero eius quæ per filtrum fit, est: vt ponatur liquor distillandus in conchâ lapideam: & filtri bene abluti & madidi ponatur pars latior in dictum liquorem vsq; ad fundum conchæ. Pendeat vero exilior pars eius ab orificio conchæ extra: & sub capite illius filtri ponatur vas recipiens distillationem. Cum ergo distillare ipsum filtrū incipiet:

Per Filtrum

primo aqua distillabit, qua madidū fuit. qua cessante: succedit illi liquor distillandus: qui si nō serenus fuerit: totiens ad concham reuertatur: quousq; serenissimus distilletur. hæc aut quia facilia sunt oīa:

E iij

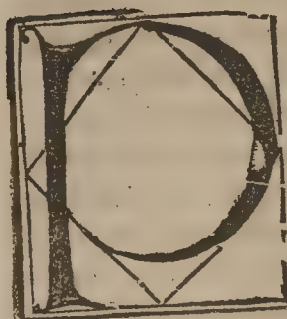
LIBER

magna probatione non indigent: ideoq; eorū probationē siluimus;
 ¶ Descriptio vero omnium vasorū distillationis cuiuslibet a nobis nunc tradetur, in summa nostra perfecti magisterij perfectius.

SERMO IN CALCINATIONE.

Caput.

xlix.

OST Igitur distillationis narrationē sermonem nostrū tradamus de calcinatione. Est ergo calcinatio. rei per ignem puluerisatio: ex priuatione humiditatis partes consolidans. Causa inuentionis eius est, vt sulphureitas adustiuā corrumpens & defedans per ignem deletur. Diuersificatur vero secundū diuersitatem rerū calcinandarum. Calcinantur igitur corpora: & calcinantur spiritus & res alię extraneę a natura horū: diuersa vero intentione. Quia igitur sunt corpora imperfecta duorū scilicet generum. Dura videlicet: vt Venus & Mars. Mollia vero: vt Iuppiter & Saturnus: quę omnia calcinantur. necesse fuit illa diuersa intentione calcinari: speciali. s. & generali: attamen vna intentione calcinantur. Et est: vt sulphureitas illa corrumpens & defedans deleatur per ignē. Hic enim cōburitur omnis, ex quacūq; re sulphureitas adustiuā: quę sine calcinatione deleri non potest. quoniā ipsum corpus solidum est: & propter soliditatem & latitationē sulphureitatis in continuitate substantię ar. vi. defenditur per illud ab adustione. ideoq; necesse fuit cōtinuitatem separare: vt ignis liberius ad quācūq; minimam eius partem perueniens, sulphureitatem ex eo comburere possit: & non defendat ipsum continuitas ar. vi. in illo. Et est cōmunis intentio similiter in illa depuratio terreitatis. Inuentum est enim, qđ corpora per reiterationem calcinationis & reductionis mundantur: vt monstrabimus in sequentibus. Specialis vero calcinatio corporum mollium est: vt cum his duabus intentionibus sit intentio per eam illa indurare & ignire. ad quod peruenitur cum ingeniosa reiteratione calcinationis super illa. de qua in sequenti traditione determinare nobis expedit. Inuenimus enim per id ingenium manifestę ipsa indurari. Sed manifestius & citius Iuppiter induratur. Causa vero inuentionis calcinationis spirituum est: vt ipsi melius figantur, & facilius soluantur in aquam, quoniam omne calcinati

Calcinationis
 Descriptio.
 anga.

sulphureitate

mundatione corporum

induratione mollium & ignitione.

inuenimus calcinationem.

calcinati genus fixitū est q̄ nō calcinati: & facilioris solutionis: quia
 partes calcinati magis subtilitate per ignem facilius cum aquis cōmis-
 centur & in aquā conuertuntur. Et hoc si expertus fueris: sic inueni-
 es se habere. Calcinationē vero aliarū rerum facit ad exigentiam præpa-
 rationis spiritū & corporū. de qua latius a nobis determinabitur
 in sequentibus. Non autē est de perfectione harum aliquid aliud.
 Modus igitur ipsius calcinationis est diuersus propter diuersitatem
 calcinandorū. Calcinantur enim corpora aliter q̄ spiritus vel aliæ res,
 & corpora a se inuicem diuersa, similiter diuersimode calcinantur.
 Corpora enim mollia vnum modū habent generalem ad calcinatio-
 nis intentionem: scilicet, q̄ & ambo per solū possunt calcinari ignē.
 & per salis acuitatem præparati vel non præparati ambo similiter. Pri-
 mus igitur modus sic perficitur: vt sumatur vas ferreum vel terreū
 ad similitudinem parapsidis formatū. cuius structura sit firma & co-
 aptetur ad furnum calcinationis horū, taliter q̄ sub illo possint car-
 bones proici & sufflari. Proiciatur vero in fundū vasis illius plum-
 bum vel stagnū. quod super tripodem ferreum vel tres lapideas co-
 lumnas sedeat firmiter: & ad furni sui parietes similiter firmetur qua-
 tuor vel tribus lapidibus coartantibus illud ad eos: ne vas moueri
 possit. Furni vero figura eadem sit cum furni forma magnæ ignitio-
 nis. de quo narratum est iam: & narrabitur similiter sermone com-
 pletiori. Accēdatur igitur in illo ignis sub vase calcinationis: ad ipsi-
 us calcinandi corporis fusionem potens. & cum ipsum corpus cutem
 nigram super se creauerit, ignis calore, subtrahatur ab eo cum pala fer-
 rea vel lapidea: quæ se non permittit comburi ad infectionem calis.
 Hæc autē excoctio tam diu continuetur: quousq̄ ipsum corpus in
 puluerem vertatur. Quod si saturnus fuerit: ad maiorem ponatur
 ignem: quousq̄ in citrinissimum mutetur colorem calx eius. Si vero
 iupiter: similiter exponatur, & dimittatur, quousq̄ in albedinem
 mutetur completam. In hoc tamen sollicitum reddimus artificem:
 quoniam Saturnus de facili a calce sua redit ad corpus. iupiter ve-
 ro difficillime. Ideoq̄ ne contingat illum errare in expositione sa-
 turni, post primam eius puluerisationem, ad maiorem ignem: ne
 prius redeat, q̄ perficiatur illius calx in corpus. quoniam temperan-
 tia ignis indiget, & successione augmenti illius paulatina, cum cau-
 tela, quousq̄ in calce firmetur sua, ne de facili redeat in corpus:
 vt possit illi maior ignis administrari, ad suæ calis perfectionem.

Mollia calc

Furnus magnæ
ignitionis
cuius p̄p̄
v. in fronte
huius

Cautio circa

LIBER

Ne contingat similiter errare propter difficilem iouis reductionem, ut si quando posuerit in reductionem calcem eius, conueniat ei, qd non reducat: sed inueniat eam prioris dispositionis, aut in vitrum redactam: & estimet reductionē eius impossibilem. Dicimus enim, quoniā si in iouis reductione magnum non adhibuerit ignem, nō reducet. si vero magnum, non necesse illum reducere contingit. sed possibile illum in vitrificationem reducere. Et illud ideo: quoniam Iupiter in profundo suæ naturæ argentū viuū fugitiuū inclusam habet substantiam. quæ si longam in igne cōtraxerit moram, fugiet: & corpus priuatum humiditate relinquet. quod potius aptum ad vitrificationem, q̃ ad corporis metallici fusionem conuerti reperietur. Omne enim propria priuatum humiditate, nullā nisi vitrificatoriam dat fusionē. Ideoq̃ necessario relinquitur: qd cū ignis impetu, maxime veloci, reducere celeriter festinet: aliter enī nō reducitur. Exercitetur ergo ad illud: & sciet. ¶ Modus vero calcinationis horum duorū corporum, quæ a salis acuitate perficitur, est: ut proiciatur super faciem illorū, quantitas salis, post quantitatem, sepius in fusione sua: & permisceantur agitatione multa, per baculum ferreum, super ignem, quousq̃ per salis mixtionem in cinerem verratur. & postea per eundem modum perfectionis perficiatur illorū calx cum suis considerationibus. Sed in hoc est etiam differentia in horū duorum corporum calcinatione. Quoniam plumbū ex primis calcinationis laboribus ad puluerem conuertitur facilius q̃ Iupiter, non tamen perficitur illius calx facilius q̃ Iouis. Dependet autem huius causa ex eo, qd Saturnus humiditatem magis habet q̃ Iupiter fixam & maiorem terreitatis quantitatem q̃ Iupiter. ¶ Veneris vero & Martis est idem modus: diuersus tamen a primis. & illud propter liquefactionis eorum difficultatem. & est: ut laminati ponantur ad fortem ignitionē: de cuius intentione non sit fundere. propter enim multam eorum terreitatis in illis quantitatem: & multam sulphureitatis adustius & fugientis mensuram, de facili in hoc modo adducuntur in calcem. & ideo quoniam ex multa terreitate argenti viui substantiæ intermixta: turbatur argen. vi. debita continuatio. & ideo porositas in eis causatur: per quam & sulphureitas transiens euolare potest: & ignis ex causa illa ad eam accedens, comburere & eam eleuare potest. Per hoc igitur derelinquitur, & partes rariores fieri, & in cinerem per discontinuitatem rariatis conuerti.

manifesta igitur experientia huius est: quoniam exposita ad ignitionem lamina veneris, flammā dabit sulphuream: et squamā in superficie sua causabit puluerisabilem. Etiam illud ideo: ex propinquioribus enim partibus faciliorem sulphuris necesse est combustionem fieri. Modus vero furni calcinationis huius, est idem cum modo furni distillationis: nisi quod foramen solummodo vnu magnum debet super caput suū habere, vnde a fumositatibus se libere absoluat, & situs calcinandorum, in medio furni sit: vt in circuitu libere ignem suscipiant. Vas vero eius sit terreum ad formam parapsidis factum.

¶ Modus itaque calcinationis spirituum est: vt eis ad fixationem appropinquantibus, administretur ignis, successiue & paulatim, illū augendo, ne fugiant, quousque maximū eos tollerare ignem cōtingat. & vas eorū sit rotundum, vndeque clausum: & furnus idem cū nouissimæ dicto. Cum consimili autē furno: & consimile vase, omnis similiter res calcinatur. Excusamur tamen a maiori labore, quā qui adhibetur in custodia fuge. quoniam alia res nō fugit, nisi spiritus, & quod spirituum naturæ approximāt. ¶ Descriptio vero omnium quæ narrata sunt nouissimæ est hæc.

SERMO IN SOLVTIONE.

Caput.

L

SOLVTIONE sermo noster ampliatius innuit: solutionem rei sicce in aquam esse reductionem. Dicimus igitur, quoniā omnis solutionis perfectio adducitur cum aquis subtilibus & maxime acutis & acribus & ponticibus, fecem nullā habentibus: sicut est acetum distillatum: & vva acerba: & pira multæ acritudinis: & mala granata similiter distillata, &

his similia. Fuit autem causa inuentionis eius, subtiliatio eorū, quæ nec fusionem, nec ingressionem habent. de quibus magna utilitas amittebatur spirituum fixorū, & eorum quæ sue naturæ sunt. Nam omne quod soluitur, necesse est salis, aut aluminis, vel eorum consimilium naturam habere. Est autem natura eorum: quoniam fusionem dant ante illorum vitrificationem. ergo & spiritus soluti, fusionem prestabunt similiter similem. Cum ergo multum ex natura sua corporibus & sibi inuicem conueniant: habita fusionem: necesse est, per illam corpora penetrare: & penetrando transmutare.

Furnus cal
fron
Sibus.
Vas.

Calcinatione Sp

Vas.
Furnus.

SOLVTIO

Causa

LIBER

Ad hoc vero sine magisterio non peruenitur, quod est. scilicet ut post solutionem & coagulationem illius administrerur illi aliquis ex spiritibus purificatus, non fixus. & totiens ab illo sublimetur, quousque scilicet cum maneat, & illi velociorem prestat fusionem: & ipsum in fusionem a vitrificatione conseruet. De natura enim spirituum & corporum est, non vitrificari. & a vitrificatione commixtum saluare, donec in eo fuerint. Spiritus ergo qui magis naturam seruauit spiritus: magis a vitrificatione defendet. Magis autem seruauit spiritus solummodo purificatus: quam purificatus fixus calcinatus atque solutus: ideo necesse est illi admisceri. Resultat enim in his bona fusio & ingressio & fixio stans. Ex operibus autem naturae probare possumus: sola salium & aluminum & similium naturam seruantia, solubilia esse. Notum enim in operibus illius omnibus considerantes: inuenimus alia solui, praeter illa. Igitur quaecumque soluuntur: necesse est per illorum naturam solui per reiterationem calcinationis & solutionis. Ideoque probamus per illud, omnia calcinata ad salium vel aluminum naturam approximare. Ideo sese in proprietatibus necesse est concomitari. Modus vero solutionis duplex est. scilicet per fimum calidum & per feruentem aquam, quorum est una intentio & vnus effectus. Modus ergo per fimum est: ut ponatur calcinatum in ampullam vitream, & super illud fundatur quantitas aceti distillati, vel consimilis, dupli eius: & obturetur caput suum bene, ne respiret: & sub fimo tepido triduo dimittatur. & postea per distillationem filteri, solutum remoueatur. non solutum vero iterato calcinetur: & post calcinationem iterato similiter soluatur: donec per reiterationem operis super illud, totum soluatur. ¶ Modus vero qui per ebullientem aquam fit, velocior est, & est, ut calcinatum in ampullam similiter ordinetur cum aceto: obturato foramine, ne respiret, quae in caldario pleno aqua & stramine sepeliatur: ut in distillationis modo per aquam preceptum attulimus per ordinem. & postea succendatur sub ea ignis: donec aqua per horam ferueat. Post hoc vero solutum distilletur & seorsum seruetur. non solutum vero, iterato calcinetur, & iterato eodem ordine soluatur: donec per reiterationem totum soluatur. Descriptio eius quod nunc dictum est est, haec est.

SERMO IN COAGVLATIONE.

Caput.

li.

COAGVLATIO est rei liquorosæ ad solidam substantiã, per humidi priuationẽ reductio. Est ergo duplex inuentionis causa illius. Vna ar. vi. s. induratio. Altera vero inuentionis causa est, medicinarũ solutarũ ab aqueitate illis admixta absolutio. Diuersificatur ergo secundũ ipsorum coagulando- rum multipliciter. Alia enim ar. vi. co-

gulatione indiget. alia vero soluta, id est solute medicinæ. Est tamẽ ipsius ar. vi. duplex coagulatio. Vna quidem per ablationem totius ab illo humidi innati. Alia per inspissationem ipsius humidi, quousq; induretur. Congelare attamẽ illud difficillime atq; laboriose accidet, cum profunditate perspicacis industriæ. Et nos narrabimus omne ingenium coagulationis illius. Ingeniũ igitur coagulationis illius cogitauerunt quidã fore per conseruationẽ illius in ignis temperamẽto. qui cũ illud putassent coagulasse: post remotionẽ eius ab igne inuenerũt illud fluere sicut prius. per hoc igitur in stuporẽ & in admirationẽ adducti sunt, vehemẽter arguentes, ad hoc pueniri nõ posse. Alij vero necessario ex principijs naturalibus supponentes, humidum quodlibet ab ignis calore in siccitatem conuerti: conati sunt cum perseuerantie instantia continuare illius conseruationẽ in igne. & per hanc continuationẽ ad hoc deuenerũt, vt ex eis aliqui in albũ: aliqui vero in rubeum conuerterunt lapidẽ. aliqui vero in citrinum, cuius non fuit fusio, nec ingressio. Et harũ diuersitatum causam nõ potuerunt estimare, ideoq; illud abiecerunt. Alij vero cum medicinis illud coagulare conati, & ad hoc non peruenerunt, sed accidit eis illusio: aut quia non coagulauerunt, aut quia insensibiliter extenuatum est, aut coagulatio eorũ non fuit in forma alicuius corporis. & horũ diuersitatis causam ignorauerunt. Alij medicinas artificiosas cõponentes, illud in proiectione coagulauerunt. sed eorum nõ fuit coagulatio utilis. quoniam ad imperfectũ corpus illud conuerterũt. & causam huius similiter videre non potuerunt. Horum igitur nos narrare causas expedit: vt ad coagulationis magisterium illius artifex perueniat. Vt aut iam a nobis sufficienter narratum est; vniformis est substantiæ ar. vi. quare nõ est possibile in breui spacio temporis per cõseruationem illius in igne, aqueitatẽ remouere suã. Nimia igitur festinatio causa fuit primi erroris. cũ vero subtilis sit substantiæ,

COAGVLATIO

causa

coagulatio

coagulatio per
sumit inq; pignora-
tionem ad indura-
tionem usq; est
valde difficilis sed
non impossibilis
istq; credo totius
operis pignora

LIBER

ab igne recedit. Ignis igitur excessus, est causa erroris illorū, a quibus fugit. Cōmiscetur cū sulphure, arsenico, & marchasita de facili: propter comunitatē in natura sua. ideoq; per illa apparet coagulatum, non in forma corporis: sed ar.^{vi.} cum plumbo mixtum. Non enim hec, cum fugitiua sint, possunt illud in ignis pugna tenere, quousq; ad corporis naturā perueniat. sed fugiunt secum per ignis incussionem. & illud ideo est causa erroris eorum qui sic coagulant. Habet utiq; similiter ar. vi. humiditatē sibi multam vnitā, quam ab illo separari non est possibile: nisi per ignis cautā violentiam & per conseruationē eius in suo igne. & est suus ignis, quē illi augmentando secundū exigentiā suę tollerantie, illius humiditatē tollunt relicta sibi parte, ad fusionē metallicā sufficiente: qua remota non funditur. Est hæc est causa erroris illorum qui in lapidē illud coagulant non fusibile. Habet similiter partes sulphuris naturaliter sibi admixtas: quoddam tamen plus: quoddam vero minus, quod remouere per artificium est possibile cōtingere. Cum igitur sit sulphuris proprietas cum ar. vi. rubeū vel citrinum, secundum mensurā suę quantitatis creare: eius ablatione, proprietas ar.^{vi.} erit, albedinē dare per ignem. Hæc igitur est causa varietatis colorū illius post coagulationem eius in lapidem. Habet similiter terreitatem sulphuris admixtā: quibus inficere omnes suas coagulationes necesse est. Et hæc est causa erroris illorū qui illud in corpus imperfectū coagulant. Ex diuersitate igitur medicinarū illius coagulationis accidit, diuersa in coagulatione illius creari corpora: & ex diuersitate illius similiter quod coagulandum est. Nam si medicina, vel illud, habuerunt sulphur nō fixum, necesse est corpus molle ex illo creari. Si vero fixum, necesse est durum, & si album: albū. si vero rubeum, rubeū. & si remissum ab albo vel rubeo similiter necesse est fieri. & si terreum, imperfectū. Si vero non: nō. & omne similiter non fixum, liuidū creat: fixum vero nō, quantum in illo est. Pura vero illius substantia, purū creat corpus: non pura vero e contra. Accidit etiā & similiter in solo ar. vi. absq; sulphuris cōmixtione diuersitas eadem, propter diuersitatē mundationis & præparationis illius in medicinis. Ideoq; contingit ex parte medicinæ diuersitatis illusio. quandoq; in coagulatione illius plumbū. quandoq; vero iupiter, quandoq; autē venus: & quandoq; mars: quod propter impuritatem accidit fieri. Quandoq; vero sol: quandoq; luna. quod ex puritate euenire necesse est, & consideratione colorum.

Coagulatur igitur ex frequenti illius precipitatiōe cum violē-
tia ad ignis asperitatē. Asperitas enim ignis, aquietatē illius de facili
remouet. Hoc enī fit per vas, cuius figura sit multæ longitudinis: in
quo inueniens refrigerij locum adherentię & quietis in eius spondi-
libus, propter suā longitudinem, & nō fuge viā, quousq; iterata vi-
ce ad illius fundum præcipitetur multa caliditate ignitionis, cum rei-
teratione multa, quousq; fiat fixum. Coagulatur similiter ex diutur-
na retentione in suo igne, cum vase vitreo, cuius collum sit multe lon-
gitudinis, et in ventre figurā ampullę habeat cum continuā colli eius
apertione, vt per illam possit humiditas eius euanescere. Coagulatur
vero per medicinā illi conuenientem, & nos illam tibi narrabimus in
sequentibus. I. in capitulo. lxxvij. apertius. hic vero & similiter: vt
intentionem nostrā super illo narremus completā, secundum q̃ per
nostrum inuenimus experimentum. Et est medicina illa quæ maxis-
me illi in profundo eius adheret, & ei per minima cōmiscetur ante il-
lius fugam. Ex rebus ergo ei conuenientibus necesse est illam colligere.
Sunt autē huiusmodi corpora omnia, & sulphur vel arsenicū.
sed quia nō videmus corporum aliquod in natura sua illum coagula-
re, sed ab eis ipsum fugere, quantumq; fuerint suæ conuenientię.
Ideoq; considerauimus, nullum corpus illi in profundo adherere.
Subtilioris ergo substantię & liquidioris fusionis necesse est medi-
cinam illā esse, q̃ ipsa corpora. Ex spiritibus etiā non videmus illis
in natura sua manentibus firmam & stabilē coagulationem fieri illis-
us, sed fugitiuam, & multæ infectionis, quod quidem contingit, alte-
rum propter spirituum fugam, alterū vero ex terref & adustibilis sub-
stantię illorum cōmixtione. Ideoq; ex hoc manifeste relinquitur, ex
quacunq; re medicina illius eliciatur, ipsam necessario debere esse
subtilissimā & purissimę substantię: illi adherentis ex natura sua &
facillimę liquefactionis, & tenuissimę ad modum aque, & fixę super
ignis pugnam. hoc enī ipsum coagulabit, & in naturam solarē vel
lunarem cōuertet. Modos ingeniorum medicinę tibi dedimus, ad
quam per illos peruenire potes. & ipsum sermone sibi proprio de-
terminauimus. Sollicite igitur ad illam exerciteris, & eam inuenies.
Sed vt nos nō increpare possis ex eius insufficiētia. Dicimus quoniā
ex ipsis corporibus metallicis cum suo sulphure vel arsenico præpara-
tis, hæc medicina elicitur ex similiter solo sulphure vel arsenico præpa-
ratis, & ex solis similiter corporibus elici potest. Ex solo vero vi. ar.

Doctrina

*Vas quali
oportet esse*

*coagulatio & per
medicinam conuenientem
V. cap.*

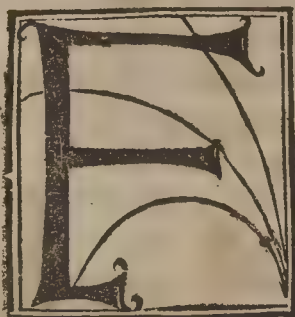
*coagulatio
nempe, vnde philo-
sophia, necessio
fit ex substantia
subtilissimis
purissimis, ut
ad carum, etc.
sua natura*

no

*Ex. q̃ de corporibus metallicis præparatis hoc sunt antioverat
preparatio hæc medicina elicitur ex similiter solo antioverat
et de solo similiter corporibus elici potest*

facilius, & propinquius, & perfectius inuenitur. quoniā natura propria naturā amplectitur amicabilius, & ea gaudet magis q̄ extranea, & est in ipso facilitas extractionis illius substantię subtilis, cum iam, in actu subtilem habeat substantiam. Modi vero inuentionis huius medicinæ sunt per sublimationē, vt a nobis narratum est sufficienter. Modus vero fixationis illius in capitulo suo similiter narratus est. Coagulationis vero solutorum modus est, per ampullam in cineribus vsq; ad collum, cum temperato igne, quousq; aqueitas euanescat. ¶ Descriptio vero longorum valorum hæc est, & eorum, in quibus fit omnis coagulatio.

SERMO DE FIXIONE. Caput. liij.

FIXIO vero est rei fugientis ab igne conueniens adaptatio. Causa vero inuentionis ipsius fixationis est: vt omnis unctiua omnisq; alteratio perpetuetur in alterato; & nō mutetur: diuerlificatur vero & ipsa similiter secundum verū figendarum multiplicitatē: quæ sunt videlicet corpora quædā a perfectione diminuta: sicut saturnus, iupiter, et venus. & secundū diuerstatē ipsorū spirituum: qui sunt. s. sulphur & arsenicū in gradu suo: & ar. vi. in alio: in tertio vero marchesita, magnesia, & turia, & horum similia. Figuntur igitur corpora hæc a perfectione diminuta per suam calcinationē: quoniam absoluuntur per eam a sulphureitate volatiua & corrumpente. Et hanc sufficienter in sua narrauimus oratione. s. in capitulo calcinationis. Figuntur ergo sulphur & arsenicum duobus modis, s. per reiterationem sublimationis super illa in vase aludel quousq; stent. Est igitur ex hoc intentio fixationis illorum, vt ingenieris ad inuentionē, multiplicis sublimationis reiterationis in breui tempore, quod per duo fit aludel cum dupplicibus suis cooperculis hoc ordine. s. vt nuncq; ab actu sublimationis desistat, donec fixa fuerint. Proiciantur ergo cum in vno alcenderunt, in aliud aludel. & sic alternata vice fiat: & nuncq; ociosa permittentur aludel spondilibus adherere, quin in continua sint ignis eleuatione, quousq; cesset illorū eleuatio. Quotocunq; enim in breuiori tempore poteris multiplices sublimationis reiteratione multiplicare: tanto celerius & melius continget ipsius fixationis tempus abbreviare. Ideoq; fuit secundus fixationis modus inuentus: qui

golutio
de vna.

XION
delinigi
aiga

lino sulphuris et
arsenic. fit per
reiterationem subli
mationis in vage
aludel quousque
stent.

caue ne aliq; res
maneat natesia in
lando vagis. et pte
in perpetuo notu
et reiteratione, ut
alius opus perficiat.

est periphius sublimandi præcipitationē, ad calorē, vñ continue in illo sit, donec figatur. Et hoc fit per longum vas vitreum; cuius fundus sit terreus, & non vitreus (quoniam scinderetur in partes) illi artificialiter cum clausura bona connexus; & per spatulam ferream vel lapideam, cum ad spondilia eius adheferit, deiciatur ad ima caloris continue, per alternas vices, quousq; figatur. Fixionis vero modus ar. vi. est idem cum modo fixionis sulphuris & arsenici, & non diuersificantur inter se; nisi in hoc, quod nō possunt sulphur & arsenicum figi; nisi prius corū partes inflamabiles tenuissimè, subtili diuisionis artificio ab eis separentur, per hunc vltimum fixionis modum. Argentū uero vi. hanc considerationē non habet; & ad hoc similiter temperatori calore, q̄ ar. vi. indigent in hoc modo. Similiter diuersificantur, quia in longiori figuntur tempore q̄ ar. vi. in eo similiter, quoniā altius eleuantur propter suam tarditatē q̄ ar. vi. ideoq; longiori uale indigent q̄ ar. vi. ad suā fixionē. Fixio vero marchesitæ, magnesiæ, & tutiæ est: vt cū post primam sui sublimationē acquisiuerimus quod ex eis volumus; abiectis illorum fecibus restemus super ea sublimationē: totiens conuertendo quod superius ascendit ad id quod inferius remansit, ex vnoquoq; illorum, quousq; figantur. ¶ Horum verò descriptio vasorum iam tradita est.

SERMO DE CERATIONAE. Caput. li.

CERATIO est, duræ rei nō fusibilis mollificatio, ad liquefactionem. Ex hoc igitur manifestum est: q̄ causa inuentionis huius fuit, vt & quod ingressionē ex priuatione sue liquefactionis non habebat in corpus ad alterationē, mollificaretur vt fluere, & ingressionem haberet. Putauerunt ideo aliqui cerationem debere de oleis liquidis & aquis fieri. Sed erroneum est illud; & a principijs huius magisterij naturalis semotū penitus; & ex manifestis naturæ operibus reprobatur. Naturam enim non videmus in ipsis corporibus metallicis humiditatē cito terminabilem, imo diu durabilem; vt patet per literā subsequenter ad illorū fusionis & mollificationis necessitatem posuisse. Si enim talem illis posuisset; relinqueretur necessario, vt citissime, s. ignitione vna, corpora totaliter humiditate priuari contingeret. quare ex illo sequeretur, post vnā ignitionem corpus quodlibet nec malleari nec

LIBER

*ceratio fieri debet
humida radice suffi-
ciens, quae humiditas
facilius in cerat
inuenitur quam in
omnibus aliis rebus
et secundo inuenit
in gylphure et
ingenio.*

*et in alia ceratione
in gylphure et*

fundi posse. Quamobrem in quantum imitantes naturæ opera pos-
sumus, necesse est nos modum naturæ in cerando sequi. Cerat autē
ipsa in radice cerationis fusibulum humiditate, quæ super omnes est
humiditates expectans ignis calorē. Igitur & nos cōsimili cerare hu-
miditate necessario expedit. In nullis autē rebus melius & possibilis
hæc humiditas ceratiua inuenitur, q̄ in his videlicet sulphure & arse-
nico propinque; propinquius autē & melius in ar. vi. Horum autē hu-
miditatem non videmus terrā illorum relinquere propter fortē vnio-
nem, quā in opere mixtionis naturæ habuerunt. In omnibus autē re-
bus alijs, humiditatē habentibus, experimento inuenies, ea in resolu-
tione a terrea sua substantia seperari: & post illius separationē omni
humiditate priuari. In spiritibus autē prædictis hoc minime contin-
git: ideoq; non est aliud, per quod ab illorum incerationis acceptatio-
ne excusari possumus. Modus ergo cerationis est per illos: vt totiens
super rem cerandam multiplicetur eorū sublimatio: quousq; in illā,
cum humiditate sua manentes, fusionem bonā præstent. Hoc autē
non fiet ante illorū perfectam mundationē, ab omni re corrumpen-
te. Sed mihi melius videtur: vt eorū olea prius figantur, per oleum
tartari: & cum illis fiat omnis ceratio cōpetens & necessaria ad hanc
artem.

LIBER TERTIVS, DIVISVS A SECVNDO.

SERMO GENERALIS IN PER-

fectione, & in his quæ ad perfectionem

spectant. Caput. liij.

PRINCIPIORVM itaq; huius magiste-
rii distinctione tradita: necesse est, ex promissio-
ne nostra, intentum huius artis completa pro-
sequi, sermone illi conueniente. Et est, s. consi-
deratio omnis rei, per quā perfectio huius ope-
ris apertius ostendatur. Et consideratio neces-
sitatis perfectionis medicinæ, s. vt discutatur,
ex qua re melius vel propinquius eliciatur illa,
ad omnem imperfecti perfectionem. Et consideratio similiter artifi-
ciorum, per quæ cognoscamus, an perfectio sit completa. His itaq;
traditis, & tota erit perfectionis tradita cognitio, secundum nostræ
artis indigentiam.

SERMO GENERALIS IN COGNI-

tione principiorum corporum. Caput. lv.

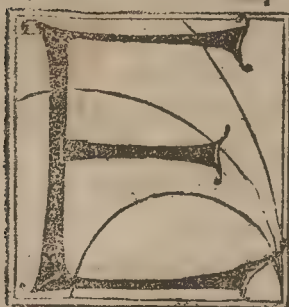

COGNOSCERE vero non est possibi-
le transmutationē corporū vel ipsius ar. vi.
nisi super mentem artificis deueniat vera co-
gnitio illorū nature, secundum suas radices.
Prius igitur corporum principia notificabi-
mus: quid. s. sint secundum causas suas: &
quid boni vel mali in se contineant. Præter
rea vero ipsorum omniū corporum naturas,

cum suis omnibus monstrabimus proprietatibus: quę videlicet sint
causę corruptionis illorum, cum suis experiētijs probantes.

SERMO PARTICVLARIS IN COGNI-

tione sulphuris & arsenici. Caput. lvi.

RG O IN primis spirituum naturam: qui
ipsorum sunt corporū principia, affirmantes
quę sunt videlicet sulphur ar. vi. & suū com-
par. Dicimus igitur, quoniā sulphur & arse-
nicum, pinguedo sunt terre: vt a nobis narra-
tum est. Cuius experientia manifesta. proba-
tionem elicias per illius facilē inflammatio-
nē: & faciem eius liquefactionē, per calidū.

Non enim inflāmur, nisi quod oleagenū: nec liquefcit per calidū
facile, nisi quod illius naturā habet. Sulphur itaq; et illius compar,
causam corruptionis habent, inflāmabilem substantiā, & terreā fe-
culentiam. Causam vero perfectentē habent mediā, inter hanc videli-
cet, & illam. Est igitur causa corruptionis in illo terreitas, per hoc, qđ
non fusionem, neq; ingressionē habet: & similiter inflāmabilis sub-
stantia, quia nunc stat: nunc stare facit. & qđ nigredinē ex omni ge-
nere eius præstat. Causa igitur pfectionis in illis est mediocris illa-
rum substantia, quia per illius terreitatem non turbatur ab ingrese-
sionis: quę per fusionem bonam perficitur. & per illius subtilitatē
non remouetur eius impressio de facili propter fugam. Non est au-
tem mediocris illorum substantia pfectionis causa corporum vel
argent. vi. nisi figatur. quę cum non fixa sit: licet eius impressio
non remoueat de facili: non tamen stabiliter perpetuatur. Ex his
itaq; illius elicitur, mediocrem substantiam diuidere, necesse esse.

LIBER

Diuidere aut putauerunt quidam impossibile esse, propter fortem illius mixtionē. & illi quidem suis operibus manifestis aduersi sunt. Nam ipsum sulphur calcinauerunt; & licet non multū, quod nullā fusionem nec inflātionem dedit, sed illud per diuisionē necesse est euenisse. quoniam sulphur in sua naturali cōmixtione permanens, necesse est inflāri, & comburi. ergo per diuisionē diuersarum substantiarū in illo, relinquitur, partē magis in ipso inflammabilē, a partibus nō inflāmabilibus seorsum in artificij separari. Nam si possibile est, per calcinationē ad remotionem omniū inflammabilium partium in illo puenire: necesse est, ex eorū naturalibus operibus, eos cōfiteri: ad omnē partium diuisionē peruenire. Sed quia hoc dependet ex subtilissimo artificio: cogitauerunt fore impossibile. Patet itaq; ex præmissis in hoc capitulo, nō esse sulphur de uentate nostræ artis: sed pars eius. Et nos iam deduximus te in cognitionem artificij: per quod ad illius diuisionem possibile est deueniri. In arsenico vero, quia in radice suæ minere, per actionem naturæ resolutæ sunt multe illius partes inflāmabiles, ideo aruficium eius separationis est facile. sed ipsum est albedinis tinctura, sulphur vero rubedinis. In sulphuris igitur diuisione magnam adhibere cautelam, necesse est.

SERMO IN COGNITIONE NA-

turæ Mercurij.

Caput. lvij.

NARGENTO vi. & similiter necesse est superflua demere. Habet enim corruptionis causas, videlicet terream, & adustibilis (ab)q; inflāmatione) aqueitatis substantiam. Putauerunt attamē aliqui non superfluam habere terram vel immundiciam illud. Sed vanum est quod cogitatur ab eisdem. Videmus enim ipsum multæ liuiditatis & non albedinis, & si-

militer, per leue artificium, videmus ex illo terram nigram & feculentam emanare, per lauationem videlicet, cuius modum narrabimus. Sed quia duplicē est per illud perfectionem elicere, & illud perficere, ideoq; necesse est, ipsum duplicis mundatiōis gradu præparare. Præterea due mūdationes mercurij necessarię. Vna per sublimationē ad medicinā. & hæc innuitur. Alia per lauacrū ad coagulationē, & illud innuetur. Sunt enim in paragrapho. Secundus vero, Si enī volumus medicinam ex illo creare, tunc necesse est, a feculentia suæ terreitatis

cap. 31. & 45
51. & 7. 7. 7.

cod. cap.

mundare per sublimationē, ne in proiectione creēt colorē liuidum;
 & ipsius aquietatē fugitiuam delere, ne & totam medicinā fugitiuā
 in proiectione faciat: & mediocrem illius substantiā saluare per me-
 dicinam. de cuius est proprietate nō aduri, & ab adustione defende-
 re: & quæ non fugit: & fixum facit. Probamus itaq; perfectiū esse
 illud manifestis experientijs. Nam videmus ar. vi. argento viuo ma-
 gis adherere, & eidem magis amari. post illud vero aurū. & post
 hæc argentū. ideo ex hoc relinquitur, ipsum esse suæ naturæ magis.
 Alia vero videmus corpora non ad illa tantā conformitatē habere. et
 ideo ipsa veridice inuenimus min⁹ de sua natura participare. Et que-
 cunq; videmus plus ab adustione saluari: illa consideramus, plus su-
 am naturā possidere. ideoq; relinquitur, ipsum ar. vi. esse perfectissi-
 mum & adustionis saluariū. quod est perfectionis vltimū. Sec-
 undus vero mundationis gradus est ad ipsius coagulationē. & est,
 vt sufficiat illi solummodo lauatio suæ terreitatis per vnā diem. Cu-
 ius modus hic est. Sumatur patella terrea: & in ea mittatur ar. vi. su-
 per quod fundatur aceti fortissimi pauca quātitas, vel alterius rei con-
 similis: quæ sufficiat ad cooperiendum illud. Post imittatur ad ignē
 lentum ne ferueat: & agitetur cōtinue cum digitis super fundum pa-
 telle: vt diuidatur ar. vi. in similitudinē subtilissimi pulueris albi:
 donec totum acetum euaporauerit & ipsum ar. vi. redeat. Postea ve-
 ro quod feculentū & nigrū videris ex illo emanasse, laua & abijce. Et
 hæc iterata vice multiplica: quousq; videris colorē suæ terreitatis, &
 clarum mixtum albo & celestino colori perfecte mutari, quod perfe-
 ctæ lauationis est signū. Cum igitur peruenieris ad illud: projiciatur
 super ipsum medicina suæ coagulationis: & coagulabitur in solificū
 & lunificum: secundum q; ipsa preparata extiterint. Et ipsius nar-
 rationem in sequentibus ponemus. Ex iam igitur dictis patet, & si-
 militer argentū viuum non esse perfectiū in natura sua: sed illud
 quod ex ipso producitur per artificium nostrū. Et similiter in sulphu-
 re & eius compari est inducere. Non ergo in his possibile est, natu-
 raliter naturam sequi: sed per nostrum artificium naturale.

SERMO DE COGNITIONE VERAE

marchesitæ magnesiæ & turtæ. Caput. lviij.

D

EALIIIS autē spiritibus naturalē necesse est nos
 facere traditionē. qui sunt. s. marchesita: magnesia:
 & turtia, impressionē magnā in corporib⁹ facientes.

Nota de i

ss.

L. L. L. L.

& fol. 4

ag. 1. 1. 1.

ide et nota quod dicitur
 modo sic modo illi
 de quibus sic cum
 de proiectione agit

N

Spus m

LIBER

Et ideo dicamus quid sint in probationibus suis in hoc capitulo. Dicimus igitur: quod marchesita duplicem habet in sui creatione substantiam. ar. vi. s. mortificati & ad fixationem approximantis: & sulphuris adurentis. Ipsam habere sulphureitatem comperimus manifesta experientia. Nam cum sublimatur, ex illa emanat substantia sulphurea manifesta, comburens. Et sine sublimatione similiter penditur illius sulphureitas. Nam si ponatur ad ignitionem, non suscipit illam priusquam inflammatione sulphuris inflammetur, & ardeat, ipsam vero ar. vi. substantiam manifestatur habere sensibiliter. Nam albedinem præstat veneri meri argentei quæ admodum & ipsum ar. vi. & colorem in illius sublimatione celestium præstare: & luciditatem manifestam metallicam habere videmus, quæ eorum reddunt artificem, illam has substantias continere in radice sua. Magnesia vero sulphur plus turbidum: & ar. vi. magis terreum & feculentum: & ipsum sulphur similiter magis fixum, & minus inflammabile habere, per eandem probare experientias manifeste poteris: & ipsam magis naturæ martis approximare. Tutia vero est fumus ipsorum corporum alborum. & hoc manifesta probatione penditur. Nam projecto fumo mixtionis iouis & veneris, adherente in spondilibus fabricæ fabricorum, eandem impressionem facit cum ea. Et quod fumus metallicus non redit: nec ipsa similiter sine alicuius corporis admixtione, ideo cum fumus ipsa sit alborum corporum, alba non citrinat corpora, sed rubea. Nam citrinitas non est aliud quam rubei & albi determinata proportio. ideoque ipsa propter sui subtilitatem magis ad profundum corporis penetrat. & ideo magis alterat quam suum corpus: & magis adheret in examine paucio artificio: quod iam tibi narratum est. Quæcumque igitur alterantur: per ar. vi. virtutem, vel sulphuris, aut horum similium necesse est alterari. quoniam hæc sola communicant in natura ad ipsa corpora.

DE ESSENTIA SOLIS. Caput. lix.

DE CORPORIBVS igitur ampliato sermone eorum intimam narremus essentiam. Et primo de sole. Postea de luna. Ultimo vero de alijs: secundum quod videbitur expedire, cum suis probationibus, quæ per experimentum habentur. Est igitur sol creatus ex subtilissima substantia ar. vi. & clarissima fixura: et ex substantia pauca sulphuris mundi, & puræ rube

dūto, fixi clari, et a natura sua mutati, tingētis illū. s. mercuriū. Et ideo ^{inde coloris} quia contingit diuersitas in coloribus ipsius sulphuris: necesse est, & auri citrinitatē diuersitatē habere similiter. Est enī quoddam magis: quoddā vero minus in citrinitate intensum. Quod ipsum enī sit ex ^{probat} subtilissima ar. vi. substantia, perpenditur & ipsum, quia ar. vi. de fa- ^{ex subtilissima guba dicitur} cili illud suscipit. Non enim ar. vi. aliud q̄ suæ naturæ suscipit. q̄ vero clarā & mundam illā substantiam habuit: per splendentē eius fulgorē & radiantem manifestatur, nō solum in die, verum etiam in nocte se manifestantē. q̄ vero fixam & sine sulphureitate cōburente habeat, patet per omnē operationem illius ad ignē. Nam nec minui tur: nec inflāmur. q̄ vero ipsum sit sulphur tingens: patet per hoc: ^{tingens} q̄ admixtum ar. vi. ipsum in colorē transformat rubeū. & q̄ subli matur forti ignitione de corporibus: ita q̄ illorū ascendat subtilitas: cum eo citrinissimū creat colorē. patet igitur: q̄ cum pura purū colorem generat: cū nō pura non purū. Qui vero probationis suæ citrinitatis ostensione indiget: sensum nō habet: quod per visum perficitur. Subtilissima igitur ar. vi. substantia ad fixationē deducta, & puritas eiusdem, & subtilissima sulphuris materia fixa, & non adurens, tota ipsius auri materia est essentialis. Maior vero ar. vi. ideo maiorē ar. vi. habet ingressiōnē in illud. Igitur quęcunq̄ volueris alterare: ad huius exemplar altera: vt ipsa ad æqualitatē eius perducas. Et mo- ^{vbi} dū iam ad illud nos dedimus. Et quia subtiles habuit & fixas partes: ideo potuerunt partes eius multum densari. Et hæc fuit causa sui magni ponderis. per multam vero operatam a natura decoctionem, facta est ex illo paulatim resolutio: & inspissatio bona, & vltima mixtio, vt cum ignitione lique scat. Ex præcedentibus igitur patet: quomā multa quantitas ar. vi. est causa perfectionis. multa vero sulphuris causa corruptionis. Et vniformitas in substantia est causa perfectionis. oppositum vero corruptionis. Igitur si ceciderit super ipsum ar. vi. sulphur non debite: necesse est, secundū diuersitatē illius diuersas corruptiones adduci. Potest enī sulphur, quod super illud cadit fixum nō adustibile esse totū, aut totū adustibile & fugiens in natura sulphuris, aut fugiens et nō in natura sulphuris, aut partē fugientis, partē vero fixi tenere, sed in parte naturā sulphuris tenere, in parte vero nō; aut totū mundum aut imundū, mediū aut multę quantitatis, aut paucę superās in cōmixto, aut paucę quantitatis superatū in illo, aut nec superās nec superatū, aut albū, aut rubeū aut mediocre.

LIBER

Ex his itaq; omnib; diuersitatib; necesse fuit in natura diuersa crea-
re corpora & his similia. quas omnes oportet narrare nos cum pro-
bationibus manifestis.

SERMO IN COGNITIONE NA-

turæ lunaris. Caput. lx.

AMERGO patet ex precedentibus: qd si ce-
ciderit sulphur mundū fixum rubeū clarum
super substantiā ar. vi. puram, nō superans,
imo paucae quantitatē superatum, creatur ex
hoc aurū purum. Si vero fuerit sulphur mun-
dum, fixū, album, clarū sup qd ceciderit sub-
stantiā ar. vi. fit argentū purum. si in quan-
titate non superet: diminutā tamen habet pu-
ritatem ab auri puritate: & spissitudinē grossiorem, q̃ aurū. Cuius
signū est, qd non densantur partes eius in tantū qd auro componde-
ret. nec ita fixam substantiā habet, vt illud. signū est diminutio eius
per ignem: & sulphur eius, quod nō est fixum, nec incombustibile,
causa est illius. Et qd sulphur in illo huius sit dispositionis: per illius
paululam inflammacionem probatur. Idem aut fixum ad aliud qui-
dem & ad aliud relatum esse: impossibile nō est autumandum. Lu-
nae enim sulphureitas ad auri sulphureitatem relata: non fixa & com-
burens est. Ad aliorum vero sulphur corporū, fixa & non cōburēs.

SERMO IN COGNITIONE NA-

turæ Martis. Caput. lxi.

IVERO fuerit sulphur fixum terreum ar.
vi. fixo terreo cōmixtum. & hæc ambo non
puræ sed albedinis liuidæ fuerit, cuius superā-
tig quātitas sit sulphuris summa, fit ex his ferro.
quoniam superantia sulphuris fixi fu-
sionem prohibet. Ideoq; ex hoc relinquitur
sulphur velocius liquefactionis festinantiam
per opus fixationis perdere q̃ ar. vi. Non fixū
vero videmus citius q̃ argē. vi. liquefcere. Ex his vero manifestatur
causa velocitatis fusionis & tarditatis in corporū vnoquoq;. Nam
quod plus de fixo habet sulphure tardius: quod vero plus de adu-
rente, facilius & citius fusionē suscipit, quod satis aperte relinquitur

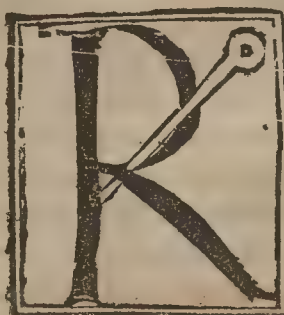
nobis fore monstratū. Quod igitur ipsum fixū tardiorē faciat fusio-
 nē, manifestatur per hoc q̄ ipsum nunq̄ nisi calcinetur, figitur, & calci-
 natū nullā dat fusionē. Ergo in omnibus illā impedire debet. Quod
 vero nisi calcinetur nō figatur, patet experimento illius qui illud figit
 non calcinatū. quoniā ipsum inuenit semper fugere donec in terrā ver-
 tatur, cuius similitudo est calcis nature, hoc autē minime in ar. vi. con-
 tingit, quoniā figi potest absq̄ hoc q̄ in terram vertatur, & figi simi-
 liter cum cōuersione illius ad terrā, s. potest. Non per festinationem
 ad eius fixationē quæ per præcipationē perficitur. Figitur & in terram
 mutatur, per successiuā vero illius iterata vice sublimationem figitur si-
 militer, & non in terrā vertitur, imo fusionē dat metallicam. Hoc autē
 manifestū est & illi probatū qui vtrasq̄ fixationes illi⁹ expertus est vsq̄
 in illius consummationē festinā præcipationē & tardam per successi-
 uas sublimationes, vidit enim & inuenit sic vt a nobis scriptū suscepit.
 Et illud ideo quoniā viscosam habet & dēsam substantiā, cuius signū
 est contritio illius cum imbibitione & mixtione cum rebus alijs. Sen-
 titur enī in illo manifeste viscositas illius per multā adherentiam, dens-
 sam autē substantiam illud habere manifeste videt monoculus per illis-
 us aspectum & præponderis sui. auro enim præponderat cum in na-
 tura sua est. Et est similiter fortissime cōpositionis vt narratū est. His
 igitur relinquitur ipsum posse figi sine illius humiditatis consumptio-
 ne & absq̄ in terrā conuersione, propter enim bonā partium adhe-
 rentiam & fortitudinē suæ mixtionis si quo modo partes illius inspici-
 tur per ignē, vltius nō permittit se corrumpi neq̄ per ingressionē su-
 mose flammæ in illud, se in fumū vltius eleuari permittit, quoniam
 rarefactionē sui non patitur propter sui densitatē & carentiam adustio-
 nis quæ per sulphureitatem perficitur. Per hoc igitur inuentū est inuen-
 tione veridica duorū secretorū genus mirabile duplex, s. vnum causa
 corruptionis vniuscuiusq̄ metallorū per ignem, quarū vna est inclusio
 adurentis sulphureitatis in illorū substantia per inflammationem illa di-
 uinuentis & exterminantis in fumū vltima cōsumptione quantum-
 cunq̄ in illis ar. vi. bonæ fusionis extiterit. Altera vero est multiplica-
 tio flammæ exterioris super illa penetrantis & secū in fumū resoluentis,
 cuiuscunq̄ fixationis in eis ipsum sit. Tertia vero est rarificatio ipso-
 rum per calcinationē, tūc enim flamma vel ignis sine illa in ea penetrare po-
 test, & ipsa exterminare, si igitur omnes corruptiones carere cōueniant,
 maxime corpora corrumpi necesse est. Si vero non omnes, remittitur
 corruptionis velocitas vniuscuiusq̄ corporis, secundum remissionem

illarū. Secundū genus est bonitas quæ per ipsum cōsideratur in cō-
ponibus. Quia igitur ar. vi. propter nullas causas exterminationis se
in partes cōpositionis illius diuidi permittit, quia aut cum tota sui sub-
stantia ex igne recedit, aut cum tota in illo permanens stat. Notatur in
eo necessario perfectionis causa. Laudetur igitur benedictus & glorio-
sus altissimus qui creauit illud, deditq; illi substantiam & substantiæ
proprietates quas nō contingit ex rebus vllam in natura possidere, vt
in illa possit inueniri hæc perfectionis per artificiū aliquod quod in il-
lo inuenimus potentia propinquā, ipsum enim est quod ignē superat
& ab igne nō superatur, sed in illo amicitabiliter requiescit eo gaudens.

SERMO IN COGNITIONE NA-

turæ gris.

Caput. lxij.

EDEVNTES igitur ad propositū dicim⁹
q; si fuerit sulphur imundum grossum fixum
secundum sui maiore partē, secundum vero sui
minore non fixum, rubeū liuidum secundū to-
tam nō superans, neq; superatū, & ceciderit sup
ar. vi. grossum. ex eo q; creati necesse est. Horū
itaq; omnium probationē adducere per data ex
natura sua contigit. Nam cum illud ad inflam-
mationem deponitur: flammā ex eo sulphureā discernere poteris quæ
sulphuris non fixi est signū. & deperditio suæ quantitatis per exalatio-
nem, sulphur fixum illa significatur per frequentem eius combustio-
nem. Nam ex ea fit suæ fusionis retardatio & induratio suæ substan-
tiæ, quæ signa sunt suę multitudinis fixi sulphuris, q; illud aut sit ru-
beum imundum adiunctū ar. vi. imundo significatur per sensum, vn-
de alia probatione nō indiget. Experimento itaq; elicias secretū. vides
enim omnē rem caloris actionē in terrā mutatam cum facilitate solui,
& ad aque naturam redigi. hoc aut contingit propter partium subtili-
tatem ab igne. Res igitur magis subtilis in natura propria ad hanc ter-
ream naturā reducta magis subtiliatur. Igitur magis soluitur. ita &
quæ maxime maxime. Ex his igitur patet causa corruptionis & infe-
ctionis horū duorum, Martis. s. & Veneris, quoniā est per sulphur
multę quantitatis fixū. & non fixum pauce in venere. minime vero in
mare. Cum igitur sulphur fixū in fixationē devenit per calorem ignis
sui partes subtiliantur, sed pars illa quæ est in aptitudine solutionis suę
substantię soluitur, cuius signū est expositio horum duorū corporum
ad vapore aceti. Nam per illud floret in superficie sua sulphuris corū

ramina & metalles
in regione excent-
ricā a centro

aluminositas per calorem in illud creata subtiliatium'. Et si posueris
 hec duo corpora in liquorē ponticum, soluentur de facili per ebullitio-
 nem multę illorū partes. Et si respexeris in mineris horum duorū, ma-
 nifestam inuenies ex eis solutā aluminositatis substantiā stillare & in
 illis adherere. quæ aluminositas per ponticitatē & facilem solutionē
 in aquam mutatur. Non enim ponticum & facile solubile reperitur
 aliud q̃ alumen & quod suæ naturæ est. Nigredo vero in vnoquoq̃
 horum duorū corporū ad ignē creatur prope sulphur non fixū quod
 in illis concluditur: multū quidem in venere; parum vero in marte. &
 ad naturam fixi approximans. ideoq̃ non de facili talem impressionē
 de marte remoueri est possibile. Iam igitur patuit ex sulphure non fixo
 fusionem fieri & fusionē adiuuari: ex fixo vero fusionem non fieri &
 fusionē impediri. ex ar. vi. fixo non est necesse fusionē non fieri, & fu-
 sionem impediri. illud scit necessarium verū esse quæ nullo ingeniorū
 fusionis sulphur potuit conseruare in fusionē post illius fixationē. Ar.
 vero vi. figi potuit per frequentē sublimationis reiterationem ad illud
 eo bonā fusionem suscipientem. Ex hoc itaq̃ manifestum est corpora
 esse maioris perfectionis quæ plus ar. vi. sunt continentia, minus mi-
 noris perfectionis. Studeas igitur in omnibus tuis operibus ar. vi. in
 cōmixtione superare. & si per solum ar. vi. perficere poteris, præciosis-
 me perfectionis indagator eris & eius perfectionis quæ naturæ vincit
 opus. mundare enī poteris intime ad quod natura non peruenit. Pro-
 batio vero eius, q̃ ea quæ maioris ar. vi. quantitatem sunt cōtinentia
 maioris sunt perfectionis est. s. facilis susceptio ar. vi. Videmus enim
 corpora perfectionis amicabiliter ar. vi. suscipere. Ex præcedentibus
 itaq̃ sermonibus relinquitur duplicē fore in corporibus sulphureitatē
 Vnam quidē in profunditate ar. vi. conclusam in principio sugmixti-
 onis. Alteram vero superuenientē. quarum altera cum labore tollitur.
 Alteram vero nullo artificiorū ingenio non est possibile. s. tolli q̃ per
 ignem perficitur. ad quod possit nostra operatio cōgrue ac vtiliter per-
 uenire. cum iam secū ad eandem cerationē vnicum factū est. & hoc ex-
 perimēto probatur q̃ sulphureitatem adustibilem videmus per ignē
 deleri, sulphureitatem vero fixam minime. Si igitur dixerimus corpo-
 ra calcinatione mundari, intelligas vtiq̃ a terrea substantia quę non in
 radice suæ naturæ vnita est. quoniā vnita mundare per ignis ingeniu
 non est possibile, nisi adueniat ar. vi. medicina occultans & contempe-
 rans illā aut illam de cōmixto separans. Separatio aut terree substan-
 tiæ in radice nature metallo vnitę ab eius de cōmixto fit. aut per eleua-

Ponticum lignum

sic sup- p

Alumen

N. Polaris
 per argenteum unum
 gelan, intelligitur
 mercurius & seleno
 p. seleno perfectus vide
 epistolam Gulielm
 paracelsi, incipit
 domine m. et

Epilogus

LIBER

tionem cū rebus substantiā ar. vi. eleuantibus & sulphureitatē dimittentibus propter conuenientiā cum eis vt est tutia & marchesia quoniam am fumi sunt quorū maior pars ar. vi. est quantitas q̄ sulphuris & huius experientiā vides. quoniā si forti & subita fusione hæc coniunxeris cum corporib⁹ spiritus secū adducent corpora in fuga sua adeoq̄ cum eis eleuare poteris. aut cum lauatione per ar. vi. cōmixtionem quā narrauimus ar. vi. tenet quod suæ naturæ est. alterū vero respuit.

SERMO IN COGNITIONE NATV

ra stagni.

Caput. lxiij.

H

AC IGITVR inuestigatione proposita nostrū propositum sequentes inuimus q̄ si sulphur fuerit in radice cōmixtionis, fixiōe pauca participans album albedine non pura non superās sed superatū cum ar. vi. secundū partem fixo: secundum partē vero non

fixo, Albo non puræ cōmixto sequetur ex eo stagnum. Et horum probationē per præparationem inuenies. quoniā si stagnum calcinaueris senties ex illo sulphuris fetorē quod signum est sulphuris non fixi & quia flammā non dat, nec putes illud fixum. quoniā non propter fixationem sed propter superantiā ar. vi. in cōmixtione saluantis a combustionē flammā nō dat. probat itaq̄ duplex in stagno sulphureitas. duplexq̄ ar. vi. substantia. vna quidē sulphureitas quæ est, quia cū calcinat fetet vt sulphur. per primā probatur mixtionis experientia. altera per continuationem illius in calce sua ad ignē quā habet quia magis fixa non fetet. probatur vero duplex ar. vi. substantia in illo. vna quarū est nō fixa, altera fixa. quoniā ante illius calcinationē stridet. post vero triplicem ipsius calcinationem non stridet. quod est, quia eius ar. vi. fugitiui substantia stridorē faciens euolauit. Quod vero ar. vi. substantia sit substantia fugitiui causa stridorē faciens. probatur per lauationem plumbi cum ar. vi. quoniā si cum ar. vi. plumbū lauetur, & post lauationem eius illud fuderis cum igne non superante suæ fusionis ignē, remanebit cum eo ar. vi. pars, quæ plumbo stridorē adducit, & illud in stagnū conuertet. E conuerso vero per mutationē stagni in plumbū illud cōsiderare potes. Nam per multiplicē calcinationis reiterationē ad illud & magis illi ignis conuenientis ad reductionis administrationē in plumbū conuertitur. maxime vero cū per subtractionē sui scorij cū magno calcinatur igne. Et harum substantiarū diuersitatibus certificari poteris per ingenia conseruationis illarū, vel instrumentis proprijs, & ignis modo eas diuidentis ad, quē nos peruenimus cum instantia: &

vidimus cūm certificatiōe nostra nos verum per illud estimasse. Quid igitur sit, quod post remotionē duorū nō fixorū ex loue. s. sulphuris & ar. vi. remansit, te certum reddere nos expedit. vt cōplete cognoscas ipsius louis compositionem. Est igitur illud liuidū ponderosum vt plumbū, maiori tamē albedine plumbo participans. Est igitur plumbum purissimum, & est in ipso æqualitas fixionis duorū componētiū ar. vi. s. & sulphuris. Non autem æqualitas quantitatis. quoniam in cōmixtione vincit ar. vi. cuius signum est facilitas ingressionis in illud ar. vi. in natura sua. Igitur si non maioris argē. vi. in illo esset quantitas. nō adhereret illi in natura sua sumptum de facili. Ideoq; nō adheret Marti nisi subtilissimo ingenio; nec Veneri propter paucitatē ar. vi. in illis in cōmixtione sua. Ex hoc igitur patet quia difficillime Marti adheret. Veneri vero facilius propter maiorē copiam ar. vi. in ea. cuius signum est fusio illius facilis. Martis vero difficillima. Fixio vero harū duarum substantiarū ad firmam approximāt fixionem. nō autem fixa propterea est perpetua. & huius est probatio ipsius corporis calcinatio, & post calcinationē ad fortissimū ignem expositio. nam per eum non fiet diuisio sed tota ascendet substantia, purificata tamen magis. Videmus ergo substantiā sulphuris in stagno adurentem facilius seperari q̄ in plumbo, & huius experimentū vides per facile louis indurationem calcinationē & meliorationem sui fulgoris. Ideoq; considerauimus hæc corrumpentia in radice sua nō fuisse, sed ei postea aduenerunt. Et quia in prima cōmixtione nō fuerunt illi multum coniuncta, ideo facile possunt separari. ideoq; alterationes in eo sunt velocis operis, mundificatio videlicet induratio & illius fixio. & harū causas per ea quæ iam a nobis tradita sunt, manifesta cōsiderare potes. & quia post has operationes calcinationē. s. & reductionem cōsiderauimus in fumo suo per magnā eleuationem ignis expressionem. & vidimus illum ad citrinitatem pertinere. cum hoc sit de proprietate sulphuris calcinati, estimauimus estimatione vera in qua fuimus certificati sulphuris fixi naturam secum multam cōtinere. Qui igitur voluerint in hac nostra scientia videre veritatē, inuestigationem horū omnium persequantur cum sedulitate operis donec per eam principia ipsorum corporum & proprietatem spirituum inueniant inuentione certa nec coniecturali quam tradidimus in hoc nostro volumine sufficienter ad artis exigentiam.

SERMO IN COGNITIONE NAT

turæ Saturni.

Caput. lxiij.

G iij

LIBER

R

ESTAT nos igitur de Saturno descriptionem ponere. & dicimus, non diuersificatur a Ioue per calcinationis reiterationē ad illius naturā reductio, nisi quia immunditiore habet substantiā a duobus substantijs cōmixtam grossioribus sulphure. s. & ar. vi. & quia

sulphur in illo cōburens est suae q̄ ar. vi. substantiae magis adhesiuū, & quod plus habet de substantia sulphuris fixi ad compositionē suā q̄ Iupiter. & hanc probationes per experientias manifestas adducem⁹. q̄ igitur ipsum sit maioris terree feculentie q̄ Iupiter, manifestatur per visum & per lauacrum eius ab ar. vi. in hoc q̄ plus per lauacrum emanat feculentie ab eo q̄ a Ioue. qui primū gradum calcinationis suscipit facilius q̄ Iupiter, quod est signū multae terreatatis. Nam corpora plura terreatatis facilius inuenimus calcinationis, & terreatatis paucē difficilius calcinationis. & hui⁹ est probatio difficillima solis calcinatio cōpleta. Et quia non rectificatur eius feditas per calcinationis reiterationē sicut in Ioue quod est signū maioris feditatis in principijs eius ex natura sua q̄ Iouis. Quod vero sulphuris quantitas cōbustibilis magis sit ar. vi. substantiae adhesiua in eo q̄ in Ioue significatur per hoc q̄ nō seperatur de eo in fumum quantitas notanda, quin sit citrini coloris multae citrinitatis cui⁹ similiter est quod in fundo inferiori ex eo remanet. necessario vnum triū esse signum relinquitur. aut nullius quantitas sulphuris combustibilis in eo, aut paucissimae aut multū coniuncte in principiorū propinquitate ad radicem cōmixtionis, sed certificati sumus per illius odorē ipsum alicuius esse quātitatis & non paucē. imo multae quia non mouetur ab eo odor sulphureitatis in breui tempore, ideo considerauimus consideratione qua certi fumus sulphur comburens illius sulphuri non cōburenti ad naturam fixi approximanti in ar. vi. substantia vniformiter esse commixtū. ideo cum scandit fumus cuius necessario cūsul. non comburente scandit. de cuius proprietate est citrinitatem creare. q̄ vero maior quantitas sulphuris non adurentis sit in ipso q̄ in Ioue: a nobis adductum est cum veritate, per hoc q̄ videmus totum colorē ipsius in citrinum mutari. Iouis vero in albū in calcinationibus suis. Et ideo in hoc nobis aperta est via causae inuestigationis hui⁹ operis per quod in calcinatione mutatur Iupiter facilius in durum q̄ Saturnus, non autē in tarditatem liquefactionis velocius q̄ Saturnus. & illud ideo quoniā causa duricie naturae est sulphurri & ar. vi. fixū. Causa vero liquefactionis est duplex ar. vi. s. & sulphur combustibile quorū alterum quo ad fusionis perfectionem sufficit in

vnoquoque gradu eius cum ignitione. s. & sine ignitione. s. ar. vi. Quia
 igitur in Ioue est multa ar. vi. quantitas non vere fixi. remanet in illo
 multum liquefactionis velocitas, & non remouetur ab illo faciliter.
 Causa vero mollificationis est duplex argē. s. vi. & sulphur combusti-
 bile. Quia igitur remouetur sulphureitas comburens ex Ioue facilius
 q̄ ex Saturno, ideo ex eo altera causarum molliciei remota necesse est il-
 lud indurari calcinatum. Saturnus vero quia vtriusq̄ molliciei causas
 foriter habet coniunctas non facile induratur. Est tamen diuersitas in
 mollicie per ar. vi. & mollicie per sulphur. quoniam mollicies p̄ sulphur
 est cessiua. mollicies vero per ar. vi. extensiua est. Et hoc necessario pro-
 batur per hoc q̄ videmus corpora multi ar. vi. multę extensionis esse.
 corpora vero pauci, pauca. Et ideo Iupiter facili⁹ subtilius extendit q̄
 Saturnus. Saturnus facili⁹ q̄ Venus. Venus q̄ Mars. Luna subtili⁹
 q̄ Iupiter. Sol vero q̄ Luna subtilius. Patet igitur q̄ causa induratio-
 nis est ar. vi. fixum aut sulphur fixum. Causa vero molliciei est oppo-
 sita. Causa vero fusionis est duplex. sulphur non fixum & ar. vi. cuius-
 cunq̄ generis. Sed sulphur non fixum necessario est causa fusionis sine
 ignitione, & manifeste vides huius rei experientiam, per projectionem
 arsenici super corpora difficilis fusionis, facit enim ea facili⁹ fusionis &
 sine ignitione. Causa vero fusionis facilis est & similiter ar. vi. Causa
 vero fusionis cum ignitione est argen. vi. fixum. Causa igitur impedi-
 menti fusionis cuiuscunq̄ est sulphur fixum. per hoc itaq̄ maximum
 poteris elicere secretū. quoniam cum plurimę ar. vi. quantitatis corpo-
 ra, maxime sint perfectionis inuenta. & pluris igitur quantitatis ar. vi.
 corpora, a perfectione diminuta, perfectio approximare necesse est. itaq̄
 & multę sulphureitatis corpora plurimę corruptionis esse contingit.
 Quamobrem igitur ex iam dictis patet Iouem maxime perfectio ap-
 proximare. cum perfectionis plus participet. Saturnum vero minus.
 minus vero & adhuc Venerem. minime vero Martem, quo ex perfe-
 ctio dependet. Aliter autē ex medicina complente & defectū supple-
 te perfectius attenuante ad profundum corporū spissitudinem, & sub
 splendentis fulgoris substantia eorundem palliante fuscedinem se ha-
 bere contingit. Ex hac enim maxime perfectibilis Venus existit. mi-
 nus vero Mars. ad huc minus Iupiter. minime vero Saturnus. Ex
 his igitur repertum est laboris inuestigatione veridica, ex corporum di-
 uersitate diuersas inueniri cū præparatione materias, alia enim eget me-
 dicina durū ignibile. alia vero mollē & non ignibile corpus: hoc qui-
 de mollificante & ad profundū attenuante et in sua equante substantia.

LIBER

Illud vero indurante & inspissante occultū eius : Ex his igitur nos expedit ad medicinas transire cum manifestis experientijs diuersarū potentibus nobis medicinarum causas inuentionis . & q̄ diminutum relinquant . & q̄ ad complementum deducant.

Caput. lxxv.

P

ROBAMVS igitur spiritus corporibus magis assimilari per hoc q̄ magis corporibus vnuntur & amabilius q̄ alia in natura . Per hoc ergo adductū est nobis inuentione prima hoc esse corporū alterationis medicinā veram . ideoq̄ in omni quo potuimus

ingeniorum genere, nolip̄s exercuimus vt per illos imperfectorum vnumquodq̄ corporū mutatione firma in perfectum lunare & solare transformemus corpus . Quamobrē igitur ex eisdem medicinā diuersam ex diuersa alterandorū intentione creari necesse accidit. Cum sit igitur duplicis generis medicina alterationis ar. vi. perfectione coagulabile & a perfectione diminuta corpora . hæc siquidē multiplicia . alia quidē dura ignibilia . alia vero mollia non ignibilia . dura quidē ignibilia vt Mars & Venus . mollia vero vt Iupiter & Saturnus . necesse est & materiam similiter perfectiūā multiplicem esse . Alia etenim eget ar. vi. materia perficiente . alia vero corpora transformanda ac etiam alia egent dura ignibilia vt Venus & Mars . alia vero mollia non ignibilia vt Saturnus & Iupiter . & hæc vtrq̄ vtriusq̄ generis cum ad se inuicem differant in natura similiter diuersam egere medicinā necessario accidit . Vnius etenim generis Mars & Venus . sed in speciali quadā proprietate differunt . Etenim hic non fusibilis . illa vero fusibilis . ideoq̄ alia quidem Mars alia vero Venus medicina perficitur . & hic quidem ex toto immundo . illa vero non . & hic quidem quadam albedine fusca . illa vero rubedine & viriditate participat . quæ in medicina diuersitatis necessitatem imponunt consimiliter . Alterius enim generis molliciei corpora . s. Iupiter & Saturnus : cum hic & similiter differant diuersa medicina & similiter egere necesse est . Est enim hic quidem mundus . s. Iupiter . ille vero nō . At vero & hæc quidem mutabilia omnia nunc lunaria . nunc solaria efficiuntur corpora . Ideoq̄ necesse est vniuscuiusq̄ duplicem materiam fore . vnā quidem citrinā in citrinū mutantē solare corpus . Alterā vero albā in album lunare corpus mutantē similiter . Cum ex quatuor igitur imperfectorū corporū vnicuiq̄ duplex materia adinueniatur . solaris videlicet & lunaris . octo igitur in summa erūt medicinæ omnes corpora pficientes in forma bona .

*Dura
Albilia*

perficitur & similiter ar. vi. in solare & lunare, ideoq; & medicinæ alterantis illū duplicem differentiā esse cōtingit. Decē igitur erunt omnes medicinæ quas inuenimus cum totalitate sua ad cuiuslibet imperfecti alterationē completam. Verū utiq; cum diuturnitate, laboris instantia & magnę indagationis industria excusari volumus ab inuentionis labore harū decem medicinarū per vnius beneficiū medicinæ. & inuenimus inquisitione longa, necnon & laboriosa maxime & cum experientia certa, medicinā vnā, qua quidē durū mollescit, & molle induratur: corpus & fugitiuum figitur, & illustratur, sedum splendore inenarrabili & in eo qui supra naturā consistit. Ideoq; omniū harum medicinarū expedit singulum sermonē adducere cum causis suis & manifestis probationū experientijs. Primū igitur medicinarum decē seriem, & dehinc quidē corporum omniū, deinde vero ar. vi. dehinc vero & ultimo ad perficientis magisterij medicinā transeundum. Cum tamen præparatione indigeant imperfecta. Ideo ne propter artis insufficiētiā traditionis, mordeamur ab inuidis: afferamus in primis narrationem de imperfectorū præparationibus, earū inuentionis causæ necessitate ponentes. quibus siquidē in nostro artificio efficiantur congrua perfectionis albedinis & rubedinis in vnoquoq; gradu medicinā suscipere, & ab eadem perfici, dehinc vero addendum medicinarum omnium narrationem sufficientem & congruam.

Caput. lxvi.

E X I A M ergo a nobis narratis sermonibus apparet quid superfluum quidue diminutū ex operibus natura relinquat in vnoquoq; eorū quę imperfecta sunt corpora secundū sufficientem partē, secundum vero cōplementū quæ in superioribus obmisimus hic cōplebimus sufficiente sermone. Primū igitur cū duplicis fore generis imperfectionis corpora contingat, mutabilia mollia. s. necnon ignibilia vt Saturnus & Iupiter, dura enī non fusibilia, aut cū ignitione fusibilia vt Mars & Venus. hic quidē non fusibilis illa vero cum ignitione, Necessario nobis natura informando edocuit ex illorū diuersitate essentiarum in radice naturæ diuersas præparationes secundū exigentiā illius administrare. Sunt itaq; vnius generis transformanda imperfectionis corpora duo necessario, plumbum, scilicet quod mela dicitur, & per artem Saturnus & plumbum stridens quod album dicitur. & hac scientia Iupiter quæ a se inuicem sunt diuersa in sui occulti profundo ex radice suæ naturæ innata & manifestio similiter quoniam Satur-

N v m m o

gemina
mutabilis medicina
philosophica

LIBER

ntis, fuscis, lividis, ponderosus, & niger, sine stridore totaliter mutis: Jupiter autem albus luens parum, multum vero stridens & modico sono tinnitum adducens. differentiā in profundo illorum tibi cum manifestis experientijs monstrauimus ex illarum causis necessarijs. Ex quibus secundum magis & minus preparationis ordinem colligere bonę mentis artificem contingit. Primo igitur secundum ordinem corporum preparationem narremus. Postea vero & ipsius ar. vi. coagulabilis. Sed & primo unius generis molliciei, scilicet post hoc vero & alterius. Primi quidem generis corporum ponatur saturni preparatio & iouis. postea vero & aliorum secundum suum ordinem determinatum, quia in preparatione corporum nihil superfluum ex profundo ipsius remouendum, sed ex manifesto potius.

Caput. lxxvj.

SATVRNI vero preparatio multiplex adhibetur essentiae & iouis similiter, secundum ipsorum multiplicis perfectionis approximationis, aut elongationis ab eo gradum, cum sit igitur aliud ex corruptibilibus quidem suo profundo adueniens ex suae naturae radice innata sulphureitatis, scilicet terrae atque ar. vi. impuritas terrae illorum creationis principijs essentiali natura commixta, aliud vero superueniens post primam illorum mixtionem corruptionem adducens, et sunt primi generis sulphureitas comburens, & illius impuritas, & ar. vi. substantia feda, quae omnia sunt saturni & iouis perfectionis substantiam corruptentia. Sed horum quidem alterum impossibile est remoueri per medicinam primi ordinis alicuius industrie. Alterum vero paruo adminiculo remoueri contingit, hoc quidem remouendum esse impossibile aduenit propter hoc quod in principijs naturae propriae huius generis corporum, in veram essentiam commixta fuerunt, & vera essentia facta sunt. Ideoque cum non sit possibile veram rei cuiusque in natura remouere essentiam, re permanente, non fuit ab eis possibile, hanc corruptentiam delere. Quamobrem igitur putauerunt quidam philosophorum per hoc ad artem non posse perueniri. Sed nos quidem & nostro tempore hanc inquirentes scientiam peruenimus ad hoc idem, quod & similiter nullo ingeniorum preparationis modo potuimus corpora illustrare cum complemento sui fulgoris lucidi, quin contingeret illa ex toto infici & denigrari potius, propter hoc igitur & nos similiter in stupore ad ducti multi temporis spacio sub desperationis umbraculo delituimus. redeuntes igitur in nos ipsos, nos ipsos torquentes immensa cogitationum meditationis afflictionibus respeximus a perfectione corpora diminuta in profundo

suæ naturæ feda existere. & nihil ex eis fulgidū inuentri. cum in eis se-
 cundum naturā non sit. Non enī inuenitur in re quod in illa non est.
 Cū igitur nihil pfecti in illis inueniatur, necessario & in eisdē nihil sup-
 fluum inueniri relinquitur in diuersarū substantiarū separatiōe in illis
 & in pfundo suæ naturæ. Ideoq; per hoc inuenimus aliquid diminutū
 in illis fuisse quod cōpleri necessario accidit per materiā sibi cōuenien-
 tem & diminutū complementē. Est igitur diminutū in illis. s. paucitas ar. *N*
 vi. & non recta spissatio eiusdē. Igitur cōplementum erit in illis ar. vi.
 multiplicatio & spissatio bona & fixio pmanens. hoc aut per medicinā
 ex illo creatā perficitur. hæc enim cum ex ar. vi. sit inesse deducta per il-
 lius beneficiū luciditatis splendoris illorū fuscēdinē palliando celat &
 tēgit, & splendorē educit. & in fulgorē conuertit. Cum enī ar. vi. in
 medicina præparatū per nostrū artificū sit mundatū, & in substantiā
 purissimā & fulgidissimā redactū. proiectū sup diminuta a pfectio-
 ne illustrabit & sua fixione perficiet. Hanc vero medicinam in sua nate-
 rabimus oratione. Relinquitur itaq; ex præiacentibus necessario dus-
 plicem fore perfectionis inuentionē necessariā. Aut vnā quidē per
 materiam quæ de mixto substantiā fedam separat. Aut alterā vero per
 medicinā quæ illam sui fulgoris splendore palliando tegat & illustran-
 do decoret. Cum nihil igitur superfluum sed potius diminutū in pro-
 fundo corporū contingat reperi. si quid igitur superflui remoueri ex-
 pedit, necesse est id ex manifesto suæ naturæ superueniens & tolli & mo-
 ueri diuersis cum præparationibus, quas in hac oratione nos expedit
 enarrare, primum quidem in eadem oratione Iouis & Saturni. Vlti-
 mo vero & aliorum secundum ordinem.

DE PRÆPARATIONE SATVRNI

& Iouis. Caput. lxviij.

P RÆPARANTVR igitur Saturnus & Iupis-
 ter, præparationibus multiplicibus secundū maioris
 perfectioni approximationis necessitatē cōmuni. s. &
 speciali præparationis modo. Cōmunis quidem est
 per gradus approximationis ad perfectionē multipli-
 ces. Est enim vnus gradus approximationis. s. fulgur ex substantia
 munda. Alter vero durities cum suæ fusionis ignitione. Tertio vero
 fixio per remotionem fugitiuæ substantiæ. Mundificantur igitur &
 fulgida fiunt tripliciter, aut per res mundificantes: aut per calcinationis
 modum & reductionis: aut per solutionem. Per res igitur depuran-
 tes mundantur dupliciter. aut in calce redacta, aut in natura corporū.

LIBER

In calce vero redacta purificantur per hunc modū. aut per sales, aut per alumina, aut per vitrū. Et est vt cum corpus. s. iupiter & saturnus calefactū extiterit. tunc infundatur super eorū calcem aluminū, aut salium aqua, aut cōmiscetur cum ea vitrū & reducatur in corpus. hoc igitur totiens super hæc corpora alternata vice reiteretur, quousq; munda cōplete se ostendant. Nam cū sales & alumina & vitrū fundantur fusione alia q̄ corpora. ideo ab illis separantur & secū terream substantiam ducūt relicta sola corporū puritate. In natura vero corporū similiter, & per eundē depurantur modū. Et est vt limētur subtilissime hæc duo corpora. post hoc vero cum eisdē administrentur aluminibus salib⁹, & vitro videlicet, & postea in corpus reducantur. Et sic alternata vice reiteretur quousq; mundiora appareant. Mundantur & per ar. vi. lauarum; modū cuius attulimus. Mundificantur & hic similiter vtriusq; generis corpora per reiterationis vicem calcinationis ad illa. & reductionis similiter cū sufficientia sui ignis quousq; mundiora appareant. Per hanc enim mundantur a perfectione hæc diminuta corpora duplici corrumpente substantia. hic quidem inflāmabili & fugitiua, illa vero terrea feculentia. Et illud ideo quoniā ignis omnē fugitiuam substantiā eleuat & consumit. Et idem ignis similiter in reductionis modo omnē substantiā terre diuidit cum proportionē sua. Et hanc proportionē in alio nostro volumine, quod de perfectionis inuestigatione intitulatur conscripsimus; quod secundū ordinē hunc præcedit librū. In illo enim quæcunq; inuestigauimus secundū nostræ mentis rationem scripsimus. hic vero quod vidimus & tetigimus cōplete secundū scientiæ ordinē determinauimus. Mundificantur & hæc vtriusq; similiter per solutionē suę substantiæ. cuius modū iam diximus, & per reductionem similiter eius quod ex eis dissolutū extiterit. Inuenitur enim illud mundius & pfectius q̄ alio quoquā præparationis genere hoc eodē præparationis modo. Et huic modo, nō comparatur modus, nisi qui per sublimationē perficitur. & ideo huic æquipollet. Est & similiter præparatio in illis induratio suæ mollis substantiæ cum ignitione suæ fusionis; & est vt ingeniemur in illis permiscere ar. vi. substantiā fixam in profundo illorū. aut sulphuris fixi, aut sui comparis, aut reb⁹ duris, & non fusilibus, sicut calx, marchita, & turia. hæc etenim cū illis vniuntur & amicātur, illa indurant, quousq; nō fundantur anteq̄ igniantur. Et per medicinā perficientē hoc idē cōpletur similiter, cuius narrationē ponemus. Et est similiter alter præparationis modus per remotionē suæ fugitiuę substantiæ, & hic quidē perficitur per cōseruatio

ina
mij

N

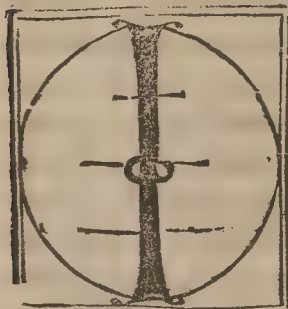
ar. vi.
57. 7. c. 71.

huic fig. 7.
61. Et
experientia.
Summa per
his magisterij
in ibid.

nem post illū calcinationis gradum illorū in igne illis proportionali. Et quia ordo in modis præparationis contingit necessario, ideo ponamus ordinem completū ex illis. Primo igitur mundetur ex eis omnis substantia fugitiua & adustiua corrumpens. Dehinc vero terrea superfuitas deleatur. post hoc soluantur & reducātur aut per lauacrum ar. vi. lauetur complete. & hic ordo utilis & necessarius est. ¶ Specialis attamen horum corporū præparatio. primū quidem Iouis est multiplex; vna quidem per calcinationē, & per hanc induratur eius substantia magis q̃ Saturno non euenit. Etia per alumina similiter. hec enim proprie Iouem indurant: Altera vero per conseruationē eius in igne suæ calcinationis. per hanc enim stridorem amittit & corporū similiter fractionem. quod Saturno similiter nō contingit. quia stridorem nō habet, nec corpora frangit. & per calcinationis reiterationē similiter ab acuitate salis stridorē amittit. Saturni vero secundo est præparatio specialis. s. per calcinationem a salis acuitate. per hanc enim induratur & per talē specialiter dealbatur & per marchesiam & tutiam. Modos vero omnes præparationū determinauimus cōpletius in libro qui de perfectionis inuentione intitulat. quoniam in hoc abbreviauius summas illarum.

DE PRAEPARATIONE VENERIS. Caput. lxi.

MITANTES igitur premissorum ordinē, duro rū corporū præparationes narremus. Primo igitur Veneris. deinde vero Martis. Est igitur Veneris multiplex præparatiōis modus. Alius quidē per eleuationem. alius vero sine eleuatione perficitur. Per eleuationē vero est modus s. vt accipiatur tutia cum qua Venus magis conuenit & secū per ingenia vniatur. deinde vero in

suo sublimationis vase ponatur ad sublimandū. & per excellentissimū gradum ignis eius eleuetur pars subtilior quæ fulgidissimi splendoris inuenta est; vel cum sulphure misceatur per minima, & postea eleuetur per modum suū eleuationis iam dictum. Sine sublimatione vero præparatur, aut per res mundificationē facientes. aut in calce sua, aut in corpus velut tutia sales & alumina, aut per ar. vi. lauacrum; cuius modum attulimus. aut per calcinationes & reductiones vt in alijs narratum est; aut per solutiones & reductiones eius quod solutum est ad naturam corporis. aut per ar. vi. lauacrum mundificatur sicut & corpora reliqua a perfectione diminuta.

LIBER

DE PRAEPARATIONE MARTIS.

Caput. lxx.

MARTIS vero praeparatio est similiter multiplex. Quaedam enim per sublimationē, quaedam vero sine sublimatione cōpletur. Quae vero per sublimationē, fit cum arsenico, cuius modus hic est. Ingeniemur q̄ profundius possumus eidē arsenicum nō fixum vnire vt cum fusione secū liqueſcat. Postea vero sublimetur in vase propriae sublimationis. & haec praeparatio melior

& perfectior inter ceteras reperitur. Est & alia praeparatio ipsius Martis per arsenicū sublimatum, ab eo multotiens quousq; maneat quātitas aliqua ipsius arsenici. hic enim si reductum fuerit emanabit albū fusi-
bile mundū praeparatum. Est & similiter modus tertius praeparationis eiusdē per fusionē illius cum plumbo & tutia. Ab his enim fluit n. u. dum & album. ¶ Sed quoniā ne minus sufficienter dixisse videamur cum nos determinaturos esse promissimus de durorū corporū ingenio sa mollificatione atq; mollium induratione per calcinationis modum. ideo illū non obmittamus. sed mollium quidē primo, durorum vero postea. Et est. s. vt soluat ar. vi. praecipitatum, & soluat corpus cal-
cinatum de cuius intentione sit indurari. & hē ambae solutiones misce-
antur, & ex his alternata vice calcinatū corpus misceatur terendo & im-
bibendo & calcinando & reducendo quousq; durum fiat cum ignitio-
ne fusibile. Hoc idem & cū calce & tutia & marchesita calcinatis solus-
tis & imbibitis perfici complete contingit. & quanto quidē hec mun-
diora tanto & perfectius mutant. Mollificantur & sim. iliter dura cor-
pora cum ingenio consimili. Et est. s. vt cum arsenico totiens coniun-
gantur & sublimētur, & post arsenici sublimationē assentur cum pro-
portione sui ignis. Cuius modū narraui⁹ in libro fornacū. & ultimo
reducantur cum expressione sui ignis in oratione sui dicti, quousq; in
fusionē mollescant secundum exigentiam duricie corporis. Et hae qui-
dem alterationes omnes sunt primi ordinis, sine quibus nō perficitur
magisterium.

DE MUNDIFICATIONE ARGEN.

ti viui.

Caput. lxxi.

GITVR ex praemissis necesse est ar. vi. mundifica-
tionem cōplete narrare. Dicimus igitur quoniā ar. vi.
mundatur dupliciter, aut per sublimationem, cuius

mundif

attulimus modū, aut per lauacrum cuius modus hic est. Fundatur ar. vi. in patella vitrea vel lapidea, & super ipsum aceti quantitas superspargatur quod sufficiat ad illud cooperiendum. Dehinc vero super lentū ignem ponatur. & calefieri permittatur in tantū vt digitis tractari permittat. Deinde vero digitis agitetur quousq; in partes minutissimas diuidatur in pulueris similitudinē tam diu agitetur quousq; aceti totum quod in illo infusum est consumetur omnino. Deinde vero qđ in eo terreitatis inuentū sit lauetur cum aceto & abiciatur. totiens igitur super illud opus reitereť quousq; terreitas illius in coelestinū mutetur colorem perfectissimum, quod perfectę lauationis est signum. Ab his igitur ad medicinas est transeundum.

PRIMUM DOCUMENTVM.

Caput. lxxij.

AFFERAMVS igitur imprimis sermonem vniuersalem in medicinis cum causis suis & experientijs manifestis. Innuimus igitur qđ nisi quidem omne superfluum siue per medicinam siue per preparationis modum auferatur ab imperfectis non perficietur. s. vt ab illis tollatur omnis superflua sulphureitas omnisq; terreitas imunda. ita scilicet qđ de commixto non separentur in fusione post projectionem medicinę alterantis illa. Cum hoc quidem inueneris, iam ex perfectionis differentiis vnam habes.

SECUNDVM DOCUMENTVM.

SIMILITER vtiq; nisi & medicina illustret & alteret in colorem album aut citrinum secundum intentionem quā quæris, quę fulgoris splendore amænitis luciditatem adducat; non perficiuntur a perfectione corpora diminuta in complemento totaliter.

TERTIVM DOCUMENTVM.

AMPLIVS autem & nisi fusionē lunarem aut solarem determinate adducat, non est in complemento alterabile. quoniam in iudicijs non quiescit sed de cōmixto separatur omnino & recedit. Hoc aut a nobis latius determinatū in sequentibus demonstratur in causa de cineritio. Amplius aut & nisi perpetuetur medicina cum impressionis alteratione firma, non valet ipsius mutatio. quoniā non permanet sed evanescit impressio.

LIBER

QVARTVM DOCUMENTVM.

MPLIVS autem & nisi pondera perfectior
nis adducat non mutat sub cōplemento naturæ
firmo & vero cui nō sit fraus per credulitatis ere
rorem. Est enim pondus naturæ vnum ex per
fectionis signis. Patet igitur cum perfectionis
differentiæ quinque sint: necesse est & medicinā
nostri magisterij has, s. adducere in proiectione
differentias. Per hoc igitur patet ex quibus ma
teria nostra eliciatur. Nam per ea elicitur quæ maxime corporibus ad
iunguntur, & amicabiliter eisdē in profundo adherēt alterantia. Ideoq;
cū in rebus ceteris exquirentes, non inuenimus inuentione nostra rem
aliā magis q̃ argen. vi corporum naturis amicari. per hoc opus no
strum in illo impendentes reperimus ipsum esse veram alterabiliū me
dicinā in complemento cum alteratione vera & non modice peculiosa.

QVINTVM DOCUMENTVM.

EST AT igitur nos substantiā ipsius & pro
prietatis substantię differentias determinate ascri
bere. Et cum non inuenerimus ipsum sine altera
tionis naturæ illius administratione mutare, inue
nimus & similiter ipsum preparari debere neces
sario, cum nō permisceatur in profundo absq; il
lius preparationis modo. Et est, s. vt talis fiat il
lius substantia q̃ permisceatur in profundo vsq;
ad profundū corporis alterabilis sine separatione in eternū. Hoc autē nō
fit nisi subtilietur valde cum preparatione determinata & certa in capi
tulo sublimationis; & non permanet eius impressio similiter nisi figa
tur: nec illustrat nisi fulgidissima ex illo eliciatur substantia cū sui mo
di ingenio & modo suæ operationis per ignem cōgruum. Et nō pre
stat fusionē perfectā nisi in illius fixatione adhibeatur cautela cum hac
dura remollire & mollia indurare. est tamen talis, vt cum sufficien
tia seruetur suæ humiditatis proportionate secundū exigentiā eius que
queritur fusionis. Per hoc ergo patet q̃ ipsius talis præparetur & admi
nistretur præparatio qua fulgidissima & mundissima substantia ex il
lo creetur. Deinde vero figatur & cautela eidem exhibeatur vt, s. exerci
tetur artifex in administratione ignis in modo suæ fixationis quo possit
ex illo deleri humiditas in tantum q̃ sufficiat ad fusionē perfectā cō
plendam. Et est scilicet, vt si queris per hanc corpora fusionis dura

mollificari in principio suæ creationis lentus adhibeatur ignis. Ignis enim lentus humiditatis est conseruatiuus & fusionis perfectiuius. Si vero mollia indurare, ipsius componatur ignis vehemens, talis enim ignis humiditatis est consumptiuus & fusionis turbatiuus. Et has quidem regulas omnes in omni medicina bonæ mentis artificem necessario considerare expedit. Et multas similiter alias in ponderis mutatione considerationes adducere necesse est cum causis suis & ordine congruo. Est igitur causa ponderis magni subtilitas substantiæ corporum. & vniformitas in essentia. per hoc enim tantū illorum possunt densari partes cum nihil intercidat: & partiū densatio ponderis est adductio & illius perfectio. Patet igitur q̄ tam corporū administratio nis præparatione q̄ ipsius perficientis medicinæ modo per operis artificia subtilitatem perquirere necesse contingit. quoniā quanto maioris ponderis sunt corpora transmutata tanto & maioris sunt perfectionis inuenta inuestigatiōe per artem. Completur igitur sermo utilis de medicinis si omnium medicinarū differentias narremus. Innuimus quidē q̄ medicinarū triplicē differentiā esse necessario accidit. Alia est primi ordinis. alia vero secundi: alia vero tertij. Dico aut̄ primi ordinis medicinā, omnem præparationē mineralium, quæ super diminuta a perfectione corpora proiecta, alterationē imprimit. quæ non adducit complementū sufficiens, quin nō contingat alteratū mutari et corrumpi, cum euaporatione impressionis medicinæ illius totali. sicut est oīs sublimatio dealbatiua veneris aut martis, quæ fixationem nō suscipit. & huiusmodi est omne additamentū coloris solis & lune: aut veneris cōmixtorum super furnū cimenti positū zimar & similiū. hic enim mutat in mutatione nō stante, sed potius diminuen te se per exalationē. Secundi vero ordinis medicinā dicimus, omnē præparationē quæ quando super diminuta a perfectione corpora proiecta est, alterat in differentiam aliquam cōplementi, relictis differentijs aliquibus corruptionis omnino, velut est calcinatio corporū, qua omne fugitiuū deletur. Est est huius generis medicina perpetuè lunam citrinans, aut perpetuè venerem dealbans, relictis alijs in eis corruptionis differentijs. Tertij vero ordinis medicinā appello, omnē præparationē, quæ quando corporib⁹ aduenit, omnē corruptionē cum projectione sua tollit, et cum oīs cōplementi differentia perficit. hæc aut̄ est vnica sola. & ideo per illā excusamur a laboribus inuentionis. x. medicinarū secundi ordinis. Primi igitur ordinis opus minus appellatur. Secundi vero medium. Tertij vero maius. Et hæc est omnium medicinarū differentia sufficiens.

H in

P. C. H. D. V.

Medic.
Differ.

Primus ordo

Secundus ordo

Tertius ordo

Vnica

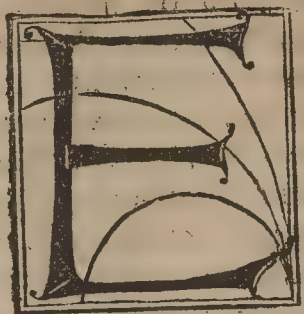
OMN.

LIBER

DE MEDICINA PRIMI ORDINIS.

nis.

Caput. lxxij.

EX ORDINIS igitur determinati permisso-
sione secuta. Cum quidē alia sit medicina cor-
porum, alia vero ar. vi. Et corporū quidem alia
primi ordinis. alia vero secūdi. alia vero tertij
& ar. vi. consimiliter. Narremus igitur omni-
um medicinarū differentias primi ordinis. de
inde vero secūdi. deinde vero tertij. Corporū
quidem primo. Postea vero in ar. vi. medicina
cum sermone completo & ordine congruo narrationē tradamus. Di-
cimus igitur quoniā primi ordinis medicina corporum, alia est duro-
rum corporū. alia mollium. Durorū quidē corporū. alia veneris, alia
martis. alia vero lunæ. Veneris quidem & martis est pura illorū sub-
stantiæ dealbatio. lunæ vero rubificatio cum citrinitate fulgoris ameni.
Quoniam veneri & marti rubificatio nō adducitur primi ordinis me-
dicina, cum fulgoris apertione. quoniā ex toto immunda sunt, nō apta
rubedinis fulgorem recipere, priusq; illis adueniat præparatio fulgorē
adducens. Narremus igitur in primis veneris medicinas omnes. pos-
tea vero martis, quæ cadunt in ordine primo. ¶ Est igitur medicina
venerem dealbans, alia per ar. vi. alia per arsenicum. Per ar. vi. quip-
pe sic completur medicina dealbans illam. Soluitur etenim primo ar.
vi. præcipitātū, & soluitur similiter veneris calcinatio, & hæ ambæ so-
lutiones cōmiscuntur in vnum, dehinc vero coagulantur, & super ipsi-
corpus proiciatur eorū medicina. hæc enim dealbat & mundat. Ampli-
us aut & aliter soluitur præcipitātum ar. vi. & soluitur litargirium. &
hæ ambæ solutiones coniunguntur in vnum. & soluitur corporis cal-
cinatio de cuius intentione sit dealbari, & coniungatur cum prædictis
solutionibus, & deinde coagulantur. dehinc vero super illius corpus
proiciuntur. dealbatur enim per hanc. Aliter aut sublimatur alternata
vice ex illius corpore ar. vi. quantitas, quousq; cum illa permanet ar.
vi. pars, cum ignitione completa. dehinc vero ex aceto distillato sepiissi-
me imbibendo teratur vt in profundo illius melius commisceatur. ab
hinc vero affetur, & ultimo consimiliter ab ar. vi. sublimetur & iteratio
imbibatur & affetur. Et sic totiens reiteretur opus sup illa, quousq; mul-
ta ar. vi. quantitas in eo cum ignitione completa quiescat. hæc enim
primi ordinis bona est dealbatio. Aliter aut super ar. vi. præcipitātū
totiens sublimetur. ar. vi. in natura propria, quousq; in illo figatur &

fusionem prestat. Dehinc vero super veneris substantiā proiciatur. & dealbatur peculiose. Aliter enim soluitur luna, & soluitur litargirum & coniungantur solutiones. Ex his veneris substantia dealbatur. Sed & melius quidem dealbatur, si in omnibus medicinis perpetuetur. ar. vi. Dealbatur vero per arsenicū sublimatū, vt si accipiatur calcinatio veneris & super illam iteretur eiusdem sublimatio quousq; secum maneat & illam dealbet. Sed nisi ingeniaueris teipsum cum modis sublimationum, nō perseverabit in ea arsenicū alteratione aliqua. Et est. s. vt post primū sublimationis gradum secundo reiteres quē narrauimus in marchasitæ sublimatione. Dealbatur vero & aliter, sublimatū arsenicū in lunam proicias: dehinc vero hoc totū supra venerem: dealbat enim peculiose. Aut cōmisce prius litargirum vel plumbū vstum solutum cum luna. deinde vero super hoc arsenicum superiacet. & hoc totum super venerem proiectū dealbat, & est primi ordinis bona dealbatio. Aut solū super litargirum solutū et reductum proiciatur arsenicū sublimatū, & hoc totū super veneris fusionē. quoniā dealbat eam cum curialitatis aspectu. Aut cōmisceantur luna & venus, & super has proiciatur omnis medicina dealbatiua. luna etenim amica est arsenici magis q̄ corporū aliquod. & ideo fractionem ab eo tollit. secundo vero saturnus. & ideo cum illis cōmiscemus. aliter aut arsenicū fundimus sublimatum quousq; fiant frusta. deinde vero frustum post frustum super venerem proicimus. subemus etenim in frustis potius q̄ in puluere proici: quoniā facilius inflammatur puluis q̄ frustum. & ideo facilius euanescit q̄ frustum; & consumitur prius q̄ super corpus cadat ignitum. Tollitur autem & aliter rubedo illius cum tutia videlicet & dealbatur. Sed quia tutie dealbatio non sufficit, ideo solum citrinat. & citrinatio quolibet albedini est affinis. Et est modus huius. s. vt soluat & calcinetur omne genus tutiæ. deinde vero venus, & hæ ambę cōiungantur solutiones. & cum his citrinetur veneris substantia. & cum tutia si exercueris proficuum inuenies. dealbatur vero per sublimatam inarchesitam, quemadmodum cum sublimato argento viuo, & est modus idem.

DEALBATIO MARTIS.

Capit. lxxiij.

R

EST AT ergo & dealbationes Martis ex medicinis sibi proprijs creatas narrare: quę sunt secundum essentiam primi ordinis. secundum quē fusionē nō habet rectam. ideo expedit nos cum medicina fundente illam dealbare. Est

H iij.

LIBER

igitur omnis medicina veneris dealbatiua & martis similiter cum eiusdem ordinis præparatione, sed fusiva illius specialis est arsenicum cuiuscunque generis: cum quocunque igitur dealbatur & funditur, expedit quæcumque ar. vi. coniungatur & lauetur quousque omnis impuritas tollatur ab illo & fiat album & fusibile. aut calefiat cum ignitionis vehementia. & super ipsum ciciatur arsenicum. & cum fustum fuerit illum proice lunæ quantitatem. quoniam quando secum vnitur non separatur ab eo per leue artificium. Aut calcinetur & lauetur omnis ex ipso solubilis aluminositas, corruptionis infectionem adducens per modum solutionis iam dictum. dehinc vero ab illo sublimetur arsenicum mundatum per sublimationem aliquam, & reiteretur multotiens quousque secum tali quod ex illo figatur. Dehinc vero cum solutione litargiri alternatim vice, & ultimo reducendo cum igne quem docuimus in louis reductione a calce sua. Ex hac enim exhibit albus & mundus fusibilis: Aut solum cum arsenico sublimato in calce sua reducatur & exhibit albus & mundus fusibilis. Sed eandem artificem expedit exhibere cautelam, quemadmodum in veneris reiteratione sublimationis ab ea arsenici figentis se in illius profundo docuimus. Dealbatur & similiter per marchesitam & tutiam cum ingenio & industria quæ tibi narrauimus. sed horum dealbatio aut mundatio non est sufficientis.

DE MEDICINA LVNAM CITRINANTIS.

nantis.

Caput. lxxv.

ROSEQVENTES igitur præmissorum ordinem lunæ medicinam substantiā citrinantē in ordine primi generis narremus cum veritate certa, & est. s. medicina quæ eidem in profundo adheret, & adherendo colorat, siue per naturā propriā, siue per artificium huius magisterij. Narremus igitur medicinā, quæ ex sua radice innata illi adheret. deinde vero artificia per quæ facimus rem cuiusque generis adherere cum ingressione firma. Elicimus autem illam aut ex sulphure, aut ex vi. ar. aut ex amborum commixtione, sed per sulphur diminute quidem magis, per argen. vero viuum perfectius. Elicitur autem & similiter per quasdam res minerales inutiles quæ non sunt huius generis. quemadmodum est vitriolum & cuperose, quod & gummam cupri aut eiusdem stillicidium nuncupatur. Afferamus igitur in proximis modis omnes medicinarum quæ ex argento viuo consurgunt, deinde

in narremus

vitriolum.

cuperose.

vero quæ ex sulphure aut ex amborum commixtione. Vltimo vero &
 quæ ex guma cupri aut similiū. Est igitur modus eius quæ per ar.
 vi. fit talis. Sumatur præcipitū per præcipitationem eius mortifica-
 tum & fixum. deinde vero ponatur in furnū magne ignitionis ad mo-
 dum conseruationis calcium, quē docuimus, donec rubescat in simili-
 tudinē vsifur. Si vero non rubuerit tolle ar. vi. non mortificati partē,
 & cum sulphure reiterra sublimationē illius. Sit tamen sulphur omni
 impuritate mundatum, & vi. similiter ar. Et postq̃ vigesies illius sub-
 limationem reiterraues super ipsum præcipitatum, illud dissolue cum
 aquarum acumine dissolvente. & iterato illud calcina, & iterato dissol-
 ue, donec exuberanter sufficiat, post hoc lunæ partem dissolue, & cum
 soluta fuerit, solutiones commisce & coagula. & super lunæ fusionem
 proicias: citrinabit enim citrinitate multum peculiōs. Si vero argē. vi.
 in præcipitatione rubuerit, ad projectionē suæ perfectionis sufficit ad-
 ministratio dicta, sine cōmixtione rei tingentis illud. per sulphur vero
 rubificatur, sed illius est rubificatio difficilis & laboriosa immense. Ci-
 trinatur vero & luna cum martis solutiōe similiter. Ad hoc nos indu-
 cit operis necessitas vt prius calcinemus illud & figam⁹, quod laboris
 est copia. Dehinc vero hac eadem preparatione administremus, & eadē
 projectione sup lung substantiā infundamus. & tamē non resultat eius
 citrinatio fulgens. imo fusca & liuens & citrinitate mortifera. Eius ve-
 ro quæ per vitriolū aut coperosam perficitur, citrinationis modus est
 talis. Tollatur illorū vniuscuiusq̃ quantitas certa, & illius sublimetur
 pars q̃q̃ sublimari potest, donec cū expressione sublimetur totali. Post
 hoc vero iterato qd̃ sublimatū est sublimetur cū modo ignis illi appro-
 priari, vt ex eo figatur pars post partem, donec maior illi⁹ figatur pars.
 postea vero calcinetur cum ignis caute intentione, vt possit illi maior
 ignis ad perfectionē administrari. Post hoc vero soluatur in aquā ru-
 bicundissimam cui non est par. Dehinc vero ingenieris vt illi ingres-
 sum in lunare corp⁹ exhibeas. & hæc ingenia tibi sufficienter monstra-
 ta sunt. si perfecti fueris operis exquisitor. quod scripsimus. & quia
 res huius videmus lunæ profundē & amicabiliter adherere, considera-
 uimus, & est certum has esse de illorum radice, & ideo per illas alterari
 contingit. Hæ vtriq̃ sunt medicinæ omnes primi ordinis quas attu-
 limus. Possunt tamen illarum plures multiplicari modi salua pigmen-
 talium rerum in modorum varietate essentia. argentum quippe vi-
 non est medicina in hoc ordine primo. cum non sit medicina ipsum
 alterans, vnica differentia, immo in complemento totali omnino.

Vltimo

ingeneris vt illi ingres-
sum in lunare corp⁹

X. libens

multiplicari

LIBER

Quidam vero plures inuenerunt medicinas, sed vnum ex duobus necessario euenire cōtingit. quoniā aut ex eisdem; aut ex eadē naturā habentibus illos medicinam creare necessariū est; aut medicinam componunt, quæ eis quod non est æquipollet cum alteratione sua, & quæ nemo mundo confert, nec mundi partibus, donec motor in sublimi naturæ mobili, quicuerit incorruptus.

DE MEDICINIS SECUNDI ORDINIS.

Caput. lxxvi.

RESTAT nos igitur ad secundū ordinis medicinas transire cum sermonis sui exigentiæ sufficiētia vera, & manifestis probationib⁹ cum experientia vera. Cum sit igitur medicina alia corporum mutandorū, alia vero ar. vi. pfecte coagulabilis. Prius tamē omnium medicinas corporū narremus cōplete. Dehinc vero ad ipsius eiusdem ar. vi. medicinā coagulabilis in solificum lunificumq; verū. Est igitur secundū ordinis medicina, quæ quidē imperfecta sola perfectionis vnita differentia complet. Verū cum multæ sint corruptionis causæ in vnoquoq; imperfectorū corporum, videlicet in Saturno quidē sulphureitas volaciua, & ar. vi. fuga, per quæ corruptionem adduci necessario accidit & illius terreitas. Fiat igitur medicina quæ quidē alterum eorū, aut ex toto tollit; aut palliando decoret relictis solis alijs imperfectionis causis. Quia igitur corporū est aliquid impermutabile quod in corporū radice innatū est. quod per secundū ordinis medicinā tolli non potest. ideo omnis illa medicina quæ illud de cōmixto tollit. nō secundū ordinis, sed tertij & maioris ordinis appellat medicina. Et quia superfluitates fugientiū inuenim⁹ per calcinationis modū tolli, & per reductionis terreitas non innata, ideo necesse fuit medicinā secundū ordinis inuenire. quæ quidē innatū palliet. & durū remolliat & molle induret. in duris. s. & mollib⁹ secundū complementū non sophisticū sed solificū aut lunificū imperfectorū corporū pfecte constituat lunificū verum. ¶ Cum pateat igitur in corporib⁹ solis quidem mollibus per ingenia huius artificiorū operis non posse liquefactionis festinantiam tolli nec impuritatem in sui radice principiorū innatam: necessario euenit medicinā percunctari: quæ quidē in projectione illorū tenuitatē inspisset, & inspissando ad suæ liquefactionis ignitionis sufficiētiā induret. In duris spissitudinē attenuet. & attenuādo

ad fusionis velocitatē sufficientē cum proprietate ignitionis adducat. & vtriusq; generis corporū fuscēdinem palliando decoret. hic in albū illa vero in citrinum transformet perfectissimū. Non autem diuersificatur hæc medicina a tertij ordinis medicina, nisi per minoris præparationis imperfectionem: & non diuersificatur a se quod in diuersorum corporū proiectione & pigmentorū acceptatione constat: sed in modo præparationis. Similiter & alia eget præparationis industria corporū mollium medicina tenuitatem inspissans: alia vero durorū attenuans spissitudine. hæc quidem ignis cōsumptiuū modo: illa vero humiditatis cōseruationis administratione eget. ¶ Afferamus igitur sermonem vniuersalē in medicinis huius secundi ordinis completū cum determinatione certa & vera. & prius omnes lunationes omnium a perfectione diminutorū corporū cum differentijs præparationis eorū. De hinc vero solariū cum proprijs similiter differentijs. Probauimus iam ex nostris sermonibus, sulphur cuiusq; generis perfectionis esse corruptiuum: a. r. quippe vi. perfectiuum in operibus naturæ completis regiminibus. Igitur & naturā mutantē minime, sed imitantes, in quibus nos est possibile sequi operib⁹. Et ar. similiter in huius operis magisterio vi. assumimus in cuiusq; pfectionis medicina. s. & solaritā quidem imperfectorū & q̄ ipsius ar. vi. coagulabilis. Cum iam ex nouissime dictis sermonibus duplicem medicinæ differentiam diximus. Aliam quidē corporum: aliam quidē ar. vi. verē coagulabilis. Corporum quidē prius: ab inde. ar. vi. narrationem medicinæ tradamus certam. Est igitur per se huius medicinæ materia cuiusq; generis vniuersa & est, qd̄ iam sufficiēter notum est. Assume igitur illud, & si vis ad lunarem secundum ordinē tibi promissum exercitātū te redde, & præparato illud cum modis huius magisterij notis. quorū intentio est vt puram ex illo substantiā diuidas, & partem quidē figas; partem vero ad celandum obmitte. & sic totū magisterium prosequendo donec completas tentatā illius fusionem. q̄ si se subito fudit in duris perfecta est. in mollibus vero e contra. Hæc enim medicina super imperfectorū vnum quodq; proiecta, in lunare perfectum mutat corpus: si quidē peruenient huic medicinæ præparationes notę. Si vero, non diminutū relinquit, sed perficit in altera perfectionis differentia tantū, quantum ex huius generis medicinæ ordinis administratione dependet. quantum vero ex tertij nō perueniente administratione aliqua, pficit in proiectione sola. Solaris vero huius secundi ordinis medicina, imperfectorū & cuiusq; corporū, est eadē materia, et administratiōis eodē regimine cōmunicās.

LIBER

In hoc tamen differentiã habet, s. in maiori partium per modos proprios subtiliatione egestus, atq; sulphuris subtili præparationis regimine administrati cõmixtione, cū materia modo nota additio. Et est regimen. s. ipsius purissimi sulphuris fixio & solutio eius per modū. Cum hoc enim tingitur medicina. & cum hoc proiecta super vnum quodq; a perfectione diminutorū complet in cõplemento solari quantum ex huius secundū ordinis medicinæ præparatione dependet administratione perueniente nota & certa ipsius a perfectione diminuti corporis. Et super lunam quoq; proiecta perficit eam in cõplemento solari peculioso multum.

DE MEDICINA COAGVLANTE

argentum viuum. Caput. lxxvij.

ECVNDVM igitur præmissorū ordinē restat ex operis cõplemēto quod ex primis nos determinaturos exhibuimus, in medicinā igitur ar. vi. coagulantis ipsam narrationē transferre. Dicimus igitur quoniã ex eiusdem illius elicitur materia, scilicet ex noto in capitulis huius operis multiplicibus. & illud ideo, quoniã cū fugitiuum sit ar. vi. de facili absq; inflāmatiōe

ne aliqua medicina eget quæ subito ante fugam eius in profundo illi adhereat. & illi per minima coniungatur & illud inspisset. & sua fixione illud in igne conseruet quousq; adueniat illi maioris ignis tolerantia eius humiditatē consumentis, & conuertat illud per hoc beneficium in momenio in solificū & lunificū verū secundū illud ad quod medicina fuerit præparata. Cum igitur nō inuenimus aliquid magis illi conuenire q̃ ipsum quod suæ naturæ est. ideo per hoc estimauim⁹ cum eo medicinā illius complere. & ingeniati sumus formā medicinæ illi per ingenia præstare. Et est. s. vt præparetur cū modis suis iam dictis cum diuturnitatis laboris instantia. qua omnis illius substantia & purissima alba quidē in luna. citrina vero intensa in sole perhibetur perfectē. & hoc quidē non cõpletur vt citrinum creet sine mixtione rei tingentis illud quæ suæ est naturæ. Dehinc vero cū hac purissima ar. vi. substantia perficiatur cum huius magisterij operis ingenijs medicina quæ maxime ar. vi. adhereat. & fundatur facillime & illud coagulet. Conuertet enim hoc in solificū & lunificum verū cum præparatione illius præhabita. Sed ex quibus maxime hæc ar. vi. substantia elui possit solet quæri, Et nos quidē respondentes narramus q̃ in

quibus est ex illis elicitur. Est autem tam quidem in corporibus, & in ipso argē. vi. secundum naturam: cum vnus sint reperta naturæ. Sed in corporibus difficilius. In vi. aut ar. perfectius. igitur cuiuscunque generis sit medicina tam quidē in corporibus q̄ in ipsius ar. vi. substantia lapidis preciosi indagatur medicina. Sed quoniam contingit quandoque medicinā commisceri, quandoque vero nō. ideo modum permiscendi narrabimus. s. qualiter vnaqueque res in corpus profundissime ingressum acquirat, aut vnaqueque medicina non intrans. & est modus per dissolutionē eius quod ingreditur, & per dissolutionē eius quod non ingreditur. & per cōmixtionem ambarū solutionū. facit enim ingressuum esse omne illud cuiusvis generis quod illi per minima coniungitur. hoc autem per solutionem completur. & completur per solutionem fusio in rebus non fusibilibus. & ideo magis apta sunt ingredi & alterare. Et hæc ideo est causa quare quasdam res calcinamus, quæ nō sunt de natura harū, s. vt melius soluantur. & ob hoc soluntur, vt melius ab eis corpora impressionē suscipiant, & ab eis similiter per hæc præparentur & mundentur. aut ingressum damus his quæ sua spissitudine ingredi non pmittunt, cū multiplici sublimationis reiteratione spirituum non inflamabiliū super illa arsenici videlicet & ar. vi. non fixorum, aut cum multiplici reiteratione solutionis eius quæ ingressum non habet. Est tamē bona cautela ad ingressum rebus in permiscibilibus danda, vt soluatur corpus. de cuius sit intentione per has mutari & alterari. & soluantur res quarū intentionis sit ingredi cum alteratione. Non fiat tamen omnium partū solutio, sed quarundam. dehinc illud & non aliud imbibatur corpus vice post vicem, per hoc enim beneficiū in id solū ingressum habet necessario, non aut in quocunque alio corpore necessario hoc contingit. Ex his igitur modoru ingenns necesse est rem quālibet ingressum quo ex illius naturæ pendet beneficio habere, & alterare cum permixtione inuenta. Per hunc igitur sermonē. x. medicinarū completur numerus cum suæ traditionis sufficientia. Restat igitur nos ad tertij ordinis medicinam transire.

DE MEDICINA TERTII ORDINIS.

nis.

Caput. lxxvij.

E

STAVTEM huius ordinis medicina duplex. s. solaris & lunaris. & est tamen in essentia vna, & agendi modus similiter. & ideo vnica medicina nuncupatur a nostris veteribus quorū scripta perlegimus. Est tamen additamentū citrinantis coloris quia a sulphuris fixi mundissima

* tam citatis nuncupatur
 4-21

NGRES

Vnica

Cuius
 Indica

LIBER

perficitur substantia. Differentia inter hanc & illam lunare. s. & solar
 rem. hæc quidem id in se continet, illa vero non. Est tamē hic ordo ter
 tius maioris operis ordo appellatus. & illud ideo: quoniā maioris sa
 gacitatis industria in illius administratione & perfectionis præpara
 tione & labore longiori ad veritatis complementū indiget, & ideo nō
 diuersificatur huius ordinis medicina, a secundi ordinis in essentia vlla
 tenuis nisi per subtilissimos preparatiōis gradus in creatione illius, et p
 diuturniorē laboris instantiā. Et hos gradus omnes narrabimus cum
 cōplemento sermonis. Et præparationis modū complete cum causis
 suis & experiētijs manifestis. & modorum gradus administrationis
 plures huius tertij ordinis. Alio etenim gradu eget solaris medicina in
 pigmentorū præparatione completa. Alio vero lunaris. hæc quidem
 sulphuris administratione tingentis eam. illa vero non. Primū igitur
 administrationis modū lunaris medicinæ narremus. Et est vt accipias
 lapidem illius notum, & per separationis modū illius purissimā partē
 diuidas, & seorsum ponas. Dehinc vero eius (quæ purissima est) partis
 aliquid figas. & aliquid ex illa relinquant. & cum fixa fuerit, solue quod
 ex illa solubile fuerit. quod vero non solubile, ad calcinationē mittas.
 & ab hinc super idem ^{calcinationē} solutionē reitera. donec iterū, quod ex ea solubile
 est: soluat^r omnimode. Sic igitur ordo iste seruetur quousq; maior
 soluat^r quantitas. Post hæc vero solutiones omnes simul commisce
 & coagula. Dehinc vero leuiter assando in ignis temperamento, conser
 ua, quousq; illi maior ad illius exigentiā ignis ministrari possit. Post
 hoc vero, primū solutionis ordinem serua, quousq; iterato totū solua
 tur quod ex eo est solubile. & iterato coagula: & iterato in ignis tempe
 ramento conserua, quousq; iterato illi possit ignis maior ad eius perfe
 ctionem administrari. Omnes igitur hos ordines præparationis, su
 per illa quater reitera. & vltimo calcina per modum suum & sic precio
 sissimam lapidis terrā sufficienter administrando rexiſti. Deinde ve
 ro seruare partis non fixæ, cum hac terræ parte administrate quantita
 tem, per ingeniorum subtilem coniunge modum, per minima. Et sic
 ingenium hoc intencionis leuationis eius per modum sublimationis
 dictum quousq; fixum cum non fixo leuetur totaliter. quod si non ad
 ueniat, addatur illi iterato vicissim non fixæ partis quantitas. quousq;
 ad eleuationem illius sufficiat. Cum igitur eleuata fuerit reiteretur illi
 us sublimatio quousq; per hanc administrationis reiterationem figa
 tur totum. Cum igitur fixum fuerit, iterato cum non fixæ partis quanti
 tate post quantitatē combibe per ingenium tibi notum, quousq; totū

iterato leuetur. Igitur iterato figatur quousq; fusionē præstet facilem cum ignitione sua. Hec enim medicina est quæ omne a perfectione di-
minutum corpus omneq; cuiusq; ar. vi. generis in lunare perfectissi-
mum transformat corpus.

Capit. lxxix.

OLARIS igitur huius medicinæ præparatio non adurentis fit additamentū sulphuris per modum figentē & calcinantem cum astutie industria administrati perfecte, atq; solutionis modū multiplicem cum reiteratione multa quousq; mundum fiat. his quidē administratione perfecta perueniente. quæ per sublimationem perficitur. Et est huius (scilicet additamenti)

modus per reiterationē partis non fixi lapidis sublimationis cum ingenio coniungendi quousq; eleuetur cum ea. & iterato cum illa figatur ut stet. Et quanto huius cōplementi exuberantię ordo reiteratur pluries: tanto & huius exuberantia medicinæ multiplicatur magis & illius magis augetur bonitas, & multiplicatur illius augmentū perfectionis maxime. Et nos quidē ne mordeamur ab impijs cōplementū narramus totum huius magisterij sub breui sermone completo & noto. Et est illius intentio ut per sublimationis modū mundetur perfectissime lapis & illius additamentū. & ab hinc quidem cum ingeniorū modo volatium ex eis figatur, dehinc vero fixum volatile fiat & iterato volatile fixum. & in hoc ordine completur archanum preciosissimum, quod est super omne huius mundi scientiarū archanum & thesaurus incomparabilis, & tu quidem exercebis ad illum cum laboris instantia maxima & cum diuturnitate meditationis immensę. cum illa enim inuenies, & sine illa non. Et huic quidem medicinæ reiteratio bonitatis administrationis cum talis cautę industria potest in præparatione lapidis euenire quousq; argen. vi. mutet in infinitum solificum & verum lunificum, & non dependet nisi in multiplicatione illius. Iam igitur laudetur sublimis naturarum Deus benedictus & gloriosus, qui nobis omnium medicinarū reuelauit secretū, cum illius experientia, quam illi instigationis bonitate & nostri laboris instantia perquisiui, & oculo vidim, & manu tetigimus cōplementū illius nostro magisterio indagatum. Sed & siquidē hanc palliaui, non miretur doctrinæ filius non enim illi palliaui, sed malis & improbis eam tali sermone tradidimus quam latere insipientem necessario accidit, & eodem ad illius

*Lapis in a
Lapis in a
Lapis in a*

*Palliaui
huic*

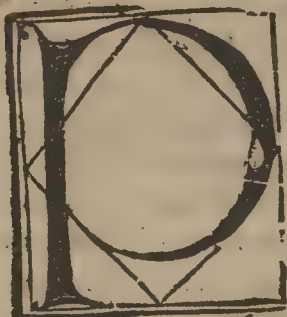
LIBER

inventionis perquisitionem prudentes allici. Filij igitur doctrine perquirite & hoc excellentissimum Dei donum vobis solis servatum. Filij insipientes nequitiae & maliuolae prauitatis immensae ab hac scientia fugite quoniam vobis est inimica & aduersa. & vos in miseriam paupertatis constitueret, quoniam vobis penitus hoc Dei donum diuina providentia est occultum iudicio & denegatum omnino. Perquisitis ergo omnium medicinarum modis nostri propositi prosequentes initium, ad eas quae huius magisterij perfectionem notificant cum probationum causis abhinc transeundum est.

DE EXPERIENTIIS PERFECTIO

nis operis.

Caput. lxxx.

DRAETERMISSIS igitur manifestis experientijs de quibus narrationem non fecimus cum omnibus sint notae & certae absque illius sagacitatis ingenio, ponderis & coloris, & extensionis per malleum artificiorum experientias tētemus cum cautela an sit huius artis administrationis projectio complementum cum veritate adducens quae sunt. scilicet cineritium, cementum, ignitio, fusio, super vapore res acutorum expositio, adurentis sulphuris mixtione probatio, extinctio, calcinationis & reductionis reiteratio, & argenti. vi. facilis aut difficilis susceptio. Primum igitur secundum ordinem inchoandum, dehinc vero secundum eundem ad alia, secundum promissionem perfecte curamus cum causis eorum notis.

DE CINERITIO.

Caput. lxxxi.

DICIMVS igitur sermonem in cineritio cum suis omnibus causis manifestissimis & suae fixationis modo. Est igitur sola solaris & lunaris substantia in cineritij perdurans examine. Perquirentes igitur horum corporum perfectorum veras substantiae differentias & causas similiter cineritij, quare quaedam magis quaedam vero minus in huius magisterij examine a perfectione diminutorum perdurent percontabimur. Est tamen a nobis sufficienter narratum horum duorum secretorum corporum in suae profundo substantiae. Et est. scilicet, quoniam illorum prima radix multa fuit ar. vi. quantitas & purissima illius essentia et subtilissima prius, postea vero inspissata donec cum ignitione fusionem suscipiat. quaecumque igitur a perfectione dimi-

*amen
cineritij*

*una duratione
metallorum in cineritio
in opelle*

nuta, plus terreitatis habent: minus in hoc perdurant examine: quæcunq; vero minus plus. quoniã hæc quidem magis adherent propter eorū partium subtilitatē maxime se permiscentem & vnientem. Et quæ similiter maioris tenuitatis sunt corpora, aut econtra quæ maioris spissitudinis corpora q̃ quæ in perfectione consistūt necesse est de cōmixto separari omnino. quoniã nō sunt eiusdē fusionis, & ideo separantur. Et quæ quidē minoris sunt ar. vi. quantitate participantis, facilius de cōmixto separantur. Patet igitur q̃ cum multe terreitatis saturnus, paucēq; ar. vi. quantitate, faciliſq; tenuitatis liquefactionis, quæ maxime a perfectionis examine cineritj sunt opposita; ideo inter cætera corpora, minime in cineritj artificio in cōmixto perdurat. imo citissime separatur & cedit. ideoq; cum inter cætera a pfectione diminuta corpora magis cedat, ideoq; p hoc magis propriū est huius magisterij examen. & illud ideo. quoniã citius cedit & citius imperfectum vnumquodq; secū de cōmixto trahit. Et propter hoc solvatur maior perfecti quantitas ab ignis examinis cōbustione forti, quoniam non quiescit spacio temporis longo perfectū consumptioni examinis. & ideo ex eo per plumbi examē minus comburitur & facilius depuratur. Quia vero louis substantia pluris. ar. vi. capax extitit. & minoris terreitatis quantitate, maioriue puritate illius atq; subtiliori substantia participans: ideo magis in cōmixto solvatur q̃ saturnus & venus. quoniã magis cōmixto in profundo adheret. Et ideo est causa hæc, quare multa perfecti deletur quātitas prius quam ab illo separetur cōiunctus. Venus vero fusionem cum ignitione prestat. sed quia tardior est illius q̃ perfecti fusio: ideo separatur de cōmixto tardius tamen q̃ saturnus, propter ignitionem substantiæ suæ fusibilis. Quia vero minoris est ar. vi. quantitatis q̃ iupiter: & maioris terreitatis & substantiæ spissioris, ideo facilius q̃ iupiter de cōmixto tollitur. quoniã in profundo magis iupiter q̃ venus adheret. Mars vero fusionem non habet, & ideo non permiscetur. quod propter suæ humiditatis priuationem contingit. Sed & si propter ignis vehementiā illum permisceri contingat, quia humiditatem nō habet, lunæ aut solis humiditatē combibendo, ei per minima vnitur. Et ideo licet terreitatem multam, & argen. vi. paucitatem & fusionis carentiā habeat, non separatur ab eis per artificium leue, per hoc igitur dilatatur industria ad cuiusq; corporis rectificationē veram. si recte eius quod scripsimus efficaciam noverit. si vero fantasticē super illud intellectum contraxerit, nihil ex eo veritatis cognoscat. Sunt autem duo in huius perdurantia examine

ad cinerem
 perfectionis corpora sol. s. & luna, propter bonam compositionē quæ
 per bonam mixtionē resultat, & illorum puram substantiā. narrem?
 igitur modū illius, vt tollatur cinis cribellatus, aut calx, aut pulvis ossi-
 um animalium combustorū, aut horum omnium commixtio, aut quo-
 rundam. Dehinc itaq; cum aqua madefiat, & super illud præmatur
 manus & fiat stratum firmū & solidū, & in medio strati fiat rotunda
 fouea & solida, & super illius fundū spargatur vitri triti quantitas ali-
 qua. Deinde vero exsiccari permittatur. & cum sicca fuerit ponatur il-
 lud de cuius intentione sis tollerare huius examen in foueā dictam, &
 super illam carbones ignis fortis succendātur; & super faciem exami-
 nabilis suffletur corporis donec fundatur. quo fuso satumi partē post
 partem proiciamus in illud, & super illud suffletur cum flamma fortis
 ignitionis; & dum videris illud agitātū & moueri motu concussionis
 forti, non est purū. expecta igitur donec totū euanescat plumbū. quod
 si euauerit & non cesset illius motus, non est depuratū. iterato igitur
 super illud plumbum proice. & super illius faciem iterato suffla donec
 plumbum separetur. quod si non quieuerit, iterato plumbi proiectio-
 nem & sufflationem in illius faciem proice, quousq; quiescat. & videas
 illud mundum & clarū in superficie sua. Post hoc vero carbones aperi
 & ignem dissipa. & in faciem eius aquā perfunde. hoc enim perfecte
 examinatum inuenies. & si quandoq; in sufflatione huius examinis, vi-
 trum proieceris melius & perfectius depurabitur. quoniam sordes tol-
 lit & illas inuiscat. Potest tamen loco vitri sal proici aut borax, aut alu-
 men aliquod. Similiter & confici potest huius examen cinerici in cru-
 cibulo terreo & in circuitu illius sufflari & super faciem eius similiter vt
 circiter confletur examinandum. His igitur sufficienter narratis, ad ces-
 menti examen, transeamus cum causis suis & suis experientijs manife-
 stis & notis.

DE CEMENTO

Caput. lxxxij.

IXIMVS igitur quoniam corpora quædam
 magis, quædam vero minus per ignis combus-
 tuntur calcinationis modū. vt quæ pluris sunt
 sulphuris quantitatem combustibilis continen-
 tia. quæ vero minus: minus. Quia sol igitur
 inter cætera corpora minoris est sulphuris quā-
 titatis. ideo inter cætera omnium mineralium
 corporum minime per ignis inflammationem
 cōburitur. luna vero post solem inter omnia corpora reliqua minus

est sulphuris quantitatis participans, pluris autem q̄ sol. Igitur minus potest secundum hoc inflammationis ignitionē temporis spacio longo tollerare q̄ sol & res per consimilem comburentes naturam, minus Venus, quia sole & luna pluris est sulphuris, & terreitatis maioris. ideo minus inflammationem illis tollerat. Iupiter vero minus Venere, plus vero sole & luna sulphureitatis & terreitatis participat. & ideo minus per inflammationem Venere comburitur, plus vero sole & luna. Saturnus vero plus terreitatis & sulphureitatis per naturā in commixtione seruauit q̄ nunc dicta corpora. & ideo citius & facilius omnibus dictis inflammatur corporibus. & per inflammationē comburitur uelocius, propter hoc q̄ sulphureitatem maxime habet coniunctam & locum magis fixam. Mars vero non per se, sed per accidens nō comburitur. Cum enim cum multē humiditatis commiscetur corporib⁹ combibit illam propter suā humiditatis carentiam. & ideo coniunctus non inflammatur nec comburitur si non inflammabilia nec incombustibilia sint corpora sibi vnita, si vero combustibilia sint illi commixta corpora secundum naturā suā combustionis, necessario euenit martem comburi & inflammari. Cum igitur ex rebus constituatur inflammabilibus cementū, patet causa illius inuentionis necessaria, & fuit ut omnia combustibilia adurerentur. Cum igitur vnum solū sit corpus incombustibile, solum igitur illud, aut ad illius naturam preparatum, in cemento saluatur. Durant tamen quædā magis, quædam vero in cemento minus, quæ vero magis & quæ minus, nota sunt cum causis dictis. Durant igitur plus luna, minus vero mars; adhuc vero & minus Iupiter, minus vero & adhuc Venus. minime vero Saturnus. Narremus igitur cementi modum, cūq; in cognitione nobis sit maxime necessariū in pfectionis examine. Dicimus quoniam illius est compositio cum inflammabilibus rebus. Et sunt huius generis res omnes denigrantes & fugentes & penetrantes & comburentes, sicut est vitriolum, salar, & gris flos, & lapis figuli antiqui contriti. & sulphuris vna quantitas, aut nihil, & virilis vrina, & similibus acutis & penetrantibus. Incementantur igitur hæc omnia cum vrina virili. & sup illius tabulas tenues decuius sit intentione probationis huius examen iudicio percunctari. De hinc vero in fictili concluso vase super cratem ferream extendantur tabule, ita tamen q̄ vna ex eis alterā non tangat. ut libere ignis virtus ad illas percurrat æqualiter, & sic triduo in igne forti conseruetur in fictili. cautela tamen adhibeatur ut igniantur tabelle sed nō fundantur.

LIBER

Post tertiam autem diem: tabellas omni impuritate mundas inuenies in perfectione illarum extiterit corpus. si vero non: corruptas omnino & calcinatione combustas. Quidam tamen ponunt ad inflammationem tabellas absque compositionum cemento, & depurantur similiter si perfectionis sint corpora. si vero non, comburuntur omnino, longiori tamen combustionis spacio in hoc ultimo egent examine. quod sola ignis inflammatione perficitur, quod quare cementi examinatur iudicio. Sed cum luna quidem solis naturae non multa distet differentia, pauco administrationis modo in iudicio quiescit. & neque separatio corporum fit abinuicem in his duobus examinibus generibus, nisi propter diuersitatem compositionis substantiarum eorum. quoniam ex eo resultat fusionis diuersitas, & spissitudo, & raritas, quae quidem separationis sunt causae. quoniam propter fortē illorum compositionem non corrumpitur illorum substantia a substantia corporis extranei, cum non fiat illorum per minima mixtio. Et ideo necesse est, illam de commixto ad se inuicem separari sine corruptione totali illorum essentiae. Quamobrem igitur administratio corporum imperfectorum completa dignoscitur cum eiusdem fusionis et ignitionis & soliditatis administratione reperta sunt ingenio.

DE IGNITIONE.

Caput. lxxxiiij.

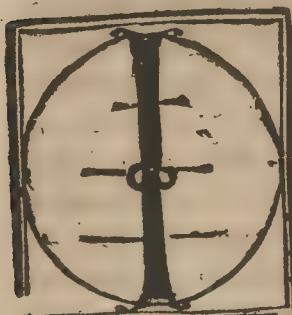

RESTAT igitur ut capitulum de ignitione tradamus. Dicimus igitur quoniam corpora maximae perfectionis cum ignitione determinata reperta sunt ignem suscipere ante fusionem illorum. Et ideo dicimus si alterationem illorum completam adinuenire conamur necesse est ad fusionem illorum corpora administrata redigere. Et est, scilicet ut prius quam fundantur perfectionis corpora, ignitionem suscipiant cum inflammatione & celestini coloris amenitate, prius quam perueniat illorum ignitio ad albedinem ignis, quam oculus non possit conspiciere quicquam. Pater igitur ignitionem illarum perfectam compleri ante fusionem cum rubore intenso, & non cum albedine quam non possit conspiciere oculus. Si enim prius quam igniantur administrata fundantur corpora in complemento non sunt. Si vero & igniantur cum labore, & ignis expressio ne forti, non est illorum administratio vera. Et hoc quidem in mollibus idem vero in solo Marte contingit colligi. Non enim non ignibilia de facili ignitione preparationis modo suscipiunt, neque non fusibilia fusionem rectam, quam in perfectis secundum naturam inuenimus. Et si cum ignitione flammam amenitate celestini non protendant coloris administrata non est

illorū cōpleta administratio, & si minuitur aliquid. i. ponderis, coloris, pulchritudinis, ignitionis & similium ex preparamenti differentiarū bonitatis inuentum, astutia nō fuit sufficiens artificis indagatio. reiterato igitur inquirat, donec inueniat cum modis diuina bonitate collatis.

DE FVSIONE. Caput. lxxxiiij.

NFVSIONIS igitur narratione sufficientiam tradamus secundum q̄ examē est corporū omnium ad ignitionē illorum certā. Dicimus igitur: quoniā vnica est perfectionis fusio cum ignitione, sed non cum cuiusq̄ ignitionis genere, sed cū ignitione in qua non albescit omnino corpus, & cum ignitione in qua non sit fuscado igni adueniens. & in qua non subito post ignitionem fundatur & liquefcat corpus vt fluat. Igitur cum se fuderit corpus ex minima ignis pressione debile, aut sine ignitione, aut cum ignitione fusca. huius præparationis necesse est corpus imperfectionis esse vnumquodq̄ imperfectorū corporū in artificio diminuto. Et si post fusionem infrigidari obmittatur, & omnino subito in nigredinē illius vertatur ignitio, & ob hoc quidē prius q̄ durefcat ignitionē perdat non est in cōplemento corpus cuiuscunq̄ generis illud extiterit. Sed iudicari quidem expedit mollitiei hoc corpus existere ex imperfectionis corporum generibus. Et si quidē cum ignis laboriosa expressione fortis violenti fiat illius ante fusionē ignitio & radio fulgoris inestimabilis albescens omnino. iam non perfectionis sed duritiei alteratum est corpus. Et ab hoc quidem si post illius fusionē ab igne tollatur & subito induretur vt non fluat manente illius ignitione fulgida iam non lunaris aut solaris perfectionis corpus existit cuiuscunq̄ generis & præparationis corpus fuerit administratum. sed sub martis differentiarum natura ponatur. Patet igitur ex iam dictis triplicem in fusilibus ignitionem, aut liquefactionem substantiarum illorum experimento recolligi. Vnam. s. fuscā. Alterā verō rubeam & claram. Albissimam verō tertiam radio fulgentem. Prima quidem est mollium. Secunda verō perfectorum. Tertia durorum corporū rationis experimento probatur. Sed & qui harum omniū ignitionū desiderat gradum perquirere. omnia fusibilia conflect corpora & ignis consideret sufficientiam ad fusionis perfectionē completam. & considerando recolligat omniū signorū fusionis grad⁹ differentia. & sic quidē inueniet, aliter vero nō. Et hoc quidem tibi adducatur exemplar in omnibus a nobis determi

*triplicem
fusionem*

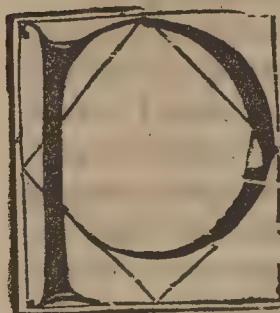
LIBER

natis atq; determinandis examinationis maneriebus. Et hæc itaq; de
fusione dicta sufficiant.

DE EXPOSITIONE SVPER VAPO-

res acutorum.

Caput. lxxxv.

ROSEQUENTES igitur sermonis cō-
plementum; de corporū expositione super acuto-
rum vapores narremus. Dicimus igitur quoniā
perfectionis videmus corpora super acutorū va-
porem exposita acriū videlicet ponticorum & ace-
tosorum similiter omnino, aut nihil florere aut
amenissimū celestinum florē emittere. Sed so-
lem purissimū non florere. lunam vero aut solem

non purum super acutorū vapores exposita florere comperimus, & ce-
lestinum amenissimū, amenius solem q̄ lunam. Et ob hoc igitur nar-
turam imitantes & nos similiter in præparatis colorē celestinum cere-
mus corporibus qui per ar. vi. bonitatē perficitur. vt sufficienter a no-
bis narratum est. in præcedentibus nostri sermonis. Quæcunq; igitur
præparata corpora super vapores acutorū extiterint, & celestinum non
creauerint amenitatis colorē, non sunt in præparationis cōplemento to-
tali, itaq; & est ex corporibus quoddā quod rubeum fuscū, aut citri-
num fuscum viriditati admixtum colorem in examine ponticorū flos-
ret in superficie sua; vt huius generis est mars. Quoddam vero viride
fuscum in superficie floret celestino admixtū turbido, & huius est ve-
nus. Quoddā vero album fuscū & huius generis saturnus cōperitur.
Quoddā vero album clarū, & huius est iupiter. Quia igitur maxime
perfectū corpus minime floret aut nihil, si quid tardissimo temporis
floret spacio & iupiter quidem & minime & tardissime inter diminus-
nuta a perfectionis cōplemento corpora gūmositatē illius floret. Ideo
per hoc consideramus huius examen magisterij Iouem maxime perfe-
ctioni approximare in opere maioris ordinis. Per hoc igitur examen
perquiri poterit in quo pertractatum temperamento genere consistat
corpus, si recte horum consideraueris ordinem quæ narrauimus in
hoc capitulo. sin aut tuæ imputa temeritatis insipientiæ.

DE EXTINCTIONE.

Caput. lxxxvi.

I

N EXTINCTIONIS igitur examine narra-
tionē adducamus totalem. Est tamen multiplex illi
experientia in qua cognoscitur vtrum in perfectione

magisterium consistat. Primum igitur si ignitum corpus in liquore

extinguatur & lunare quidē album non fiat, & solare citrinum fulgidum. sed in alienū mutetur colorē, non est in complemento alteratio magisterij vt si quidē in reiteratione suā ignitionis & extinctionis in aquis salium aut aluminū cuiuscunq; generis administratione creatis scorum nigredini affine in sui superficie protenditur, aut extinctione illius in sulphuribus & abstinēctione ignitionis reiteratione multa euauertit: aut nigredine feda se infecerit. aut omnino per mallei compulsionem se confregerit, fallax est operis artificij. Aut si ex salis armonia ei & viridis eris, & puerilis vrine mīxtionis cementatione, aut in natura consimilium & ad ignitionē positum: & post ignitionē extinctionē sul. ad extensionem similiter & lunare quidem vel solare ex toto colorem amiserit proprium: aut scorum creauerit in corruptione, constat corpus adhuc permanere sophistica. Vnam tamē generaliter tibi tradimus regulam certam. quoniam tam quidē in dictis, q̃p a nobis dicendis examinibus, si quid ex perfectionis differentiis alteratū cōmutauerit corpus, ponderis videlicet, aut coloris: non recte sed fantastice inda gavit artifex opus. quod non peculiosum sed perditionis est potius.

DE ADVRENTIS SVLPHVRI

mīxtione.

Caput. lxxxvii

EX SVLPHVRI igitur mīxtiōe, vt in perfectione consistat magisterij, approbatur similiter. quoniā experientia nostra inuenimus sulphur corporibus commixtū, quādam magis, quādam vero minus comburere, & quādam a combustionē illius redire, quādam vero non nostro reperimus artificio. Et ex hoc itaq; differentia, notari potest, inter ipsa a perfectione diminuta corpora, pręparata in complemento sophistico. Igitur cum inter cętera corpora cuiusq; inuenimus generis solem minime per sulphur comburi. Ab hinc vero & postea iupiter. deinde vero luna. post hoc saturnus. & facilius quidem his omnibus venus. facillime Mars per sulphuris oleaginitatem comburitur. Ideo per hoc notatur quod magis, quod minus naturę perfecti approximāt. Et ex diuersitate colorum post corporū combustionem perquiri potest, in quo alteratum genere, ex suę naturę radice, corpus consistat. quoniā sol quidem citrinum intensum, aut rubeum clarum: luna vero nigrum celestino admixtum, iupiter vero nigrum modica rubedinis tinctura admixtum. Saturnus vero nigrū fuscum multo rubori & liuiditati admixtū. Ve

LIBER

nus vero nigrum liuiditati admixtum multa præexistente combustione sulphuris, pauca vero præexistente combustione, nitidissime. & amenū violaceum protendit ex sulphuris commixtione colorē. Mars vero in omni combustionis genere nigerrimū fuscum colorē creat. Ex reductionē aut a sulphuris combustionē, notatur & similiter diuersitas in corporibus. Quædam vero redeunt, quædam vero ignis expressione a reductionē cū sulphure recedunt, aut totaliter, aut eorū quantitas maior, quædam vero in suæ naturæ corporū, quædam vero in aliud q̃ suæ naturæ redeunt a combustionē ad corpus. Redeunt ad propriū naturā corporis, a sulphuris combustionē corpora sol & luna. recedūt aut Iupiter & saturnus. Iupiter autē aut totaliter, aut secundum sui maiorem partē. Saturnus vero nō ex toto recedit. sed quandoq; maior quandoq; vero minor illius deletur pars. Horum aut contingit diuersitate existere propter naturā & corporū administrationis eorū in opere præparationis differentiā, quoniam (scilicet ex subita ignis expressione) de reductionē Iouem deleri contingit. Ex successiua vero & paulatiua & saturnū & Iouem saluari. Eorum tamē reductio in alieni corporis potius q̃ propriū naturā vergit. In clarum quidē videlicet antimonii Iouis, in fuscum vero saturni conuerti reductionē repertum experientia nostra extitit. Venerem vero minui in ignis reductionis impressione. Martem vero magis contingit. sed veneris quidem est reductio ponderosa & citrina fusca, & mollis nigredinem participans cum sui augmento ponderis corporis. Ex his igitur perquiri poterit omnium alteratorum natura corporum.

DE CALCINATIONE ET REDUCTIONE.

etione. Caput. lxxxviij.

DE CALCINATIONIS igitur & reductionis reiterationis examine deinceps perquirendum. Innuimus igitur quoniam perfectionis reperiuntur corpora in calcinationis & reductionis reiteratione ex bonitatis differentiis nihil perdere coloris ponderis aut quantitatis, de qua curandū sit nimium: aut fulgoris perdere quantum

cumq; reiteretur ad illa operationis illarū multiplicitas. Et ideo si per reiterationē modorum calcinationis & reductionis a calore ex omni metallorum alteratorū genere bonitatis differentiis p̃dant aliquid, estimandum putantes sophisticæ perquisitionem artificem indagasse. Quam obrem igitur ad illas exerciteris ut eas cognoscas.

DE FACILI SVSCEPTIONE AR.

genti viui.

Caput. lxxxix.

AM igitur vobis patuit veridice maxime ar. vi. quantitatē continentie pfectionis existere corpora, & ideo maxime ar. vi. amari magis. Quā obrem autumandum corpora magis perfectioni approximare quæ magis amabilius ar. vi. combibunt. Et huius est signum ar. vi. facilis susceptio a solari aut lunari perfectionis corpore. Ob huius igitur rationis causam alteratum, siquidem corpus de facili in sui substantiam. argen. vi. non suscipiat, a perfectionis maxime complemento distare necesse est.

DE COMPLEMENTO TOTIVS

operis.

Caput. xc.

VIA pertractauimus igitur huius magisterij causarum sufficientie experientias notas secundum nostri propositi sermonis exigentiam. Restat nos ad complementum totius operis diuini peruenire in capitulo vno, & in summā contrahere sermonis abbreviati in capitulis dispersum magisterium. Dicimus igitur, quoniam totius operis intentionis summa non est nisi ut sumatur lapis, in capitulis notus, deinde vero cum operis instantia assidue super illum opus sublimationis primi gradus, & per hoc mundatur a corrupte impuritate, & est. i. sublimationis pfectio, & cum ea subleuetur lapis donec in vltimam subtilitatis puritatem deueniat, & vltimo volatilis fiat. Abhinc vero cum fixationis modis figatur, donec in ignis asperitate quiescat. Et hic secundus præparationis gradus meta assistit. Sed & tertio similiter lapis administratur gradu, qui in vltimo constat præparationis complemento scilicet ut iam fixum lapidem cum modis sublimationis volatilem facias, & volatilem fixum, & fixum solum. & solum iterato volatile, & iterato volatile fixum, quousque fluat & alteret in cōplemento solifico & lunifico certo. Ex reiteratione igitur præparationis huius gradus tertij in medicina resultat bonitatis alterationis multiplicatio. Ex diuersitate igitur reiterationis operis super lapidē in gradibus suis resultat multiplicationis bonitatis, alterationis diuer

K

♀

Lefont

309

Primo sub

Secundo fixo

Tercio vol

Quarto Ref

Quinto so

Sexto so

Septimo so

Octavo so

Nonavo so

LIBER

scias. ut ex medicinis quædam quidem sui septuplum. & quædam vero decuplum. quædam vero centuplum. quædam vero millesimum. & quædam in infinitum solificum & verum perfectionis lunificum transmutet corpus. Abhinc igitur & ultimo tempretur vtrum in perfectione consistat magisterium. *Invenies folio 157/ signo 7*

Caput.

xcii

ED NE NOS quidem mordeamur ab invidis narramus quoniam non tradidimus scientiam nostram sermonis continuatione, sed eam sparsimus in diversis capitulis. Et hoc ideo quoniam tam probus quam improbus si continue fuisset tradita v'surpasset indigne. Et eam similiter occultavimus ubi magis aperte locuti fuimus: non tamen sub enigmate sed sub plana sermonis serie artificem allocuti fuimus. & sermonis modo eam ascripsimus quam solus Dei altissimi & benedicti sublimis, & gloriosi & nostræ qui illam scripsimus menti recolligi accidit. aut divinæ gratia bonitatis infusi qui cui vult largitur & subtrahit. Non desperet igitur doctrinæ filius, quoniam si illam quæret eam inueniet non doctrinæ sed proprii motus indagatione naturæ. quoniam qui per se suæ industriæ bonitatem quæret scientiam inueniet. qui vero per librorum insecutionem quæsiuerit. tardissime ad hanc perveniet artem præciosissimam. quia nobis solis artem per nos solos inuestigatam edidimus & non alijs, verissimam tamen & omnino certam. Solum igitur prudentes ad artem alicuius, & per ingenia nobis tradita viam inuestigationis eisdem exposuimus. Non autem eam inuentam nisi solis nobis scripsimus. sed & inuentionis modum et modorum ingenia. Per ea igitur quæ tradidimus, exerceat se bonæ mentis artifex: et Dei donum altissimi se adinuenisse letabitur. Ad artis igitur excelsæ perquisitionem hæc dicta sufficiant.

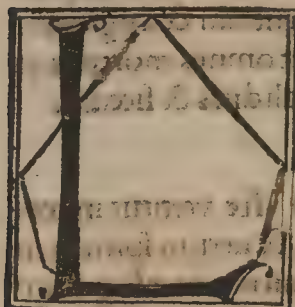
Libri de Inventione veritatis sine perfectionis. et Libri forma cum ipsius Gebri sic deunt. ultimus habet cap. xxx. alter xxiii.

INCIPIT LIBER TRIUM VER-

borum.

Caput. xcij.

Liber
Rafis

LAPIS ISTUS de quo fit hoc opus habet in se omnes colores. Est enim albus rubeus rubicundissimus. citrinus c. trinitissimus, celestinus viridis grauis. In lapide isto sunt quatuor elementa. Est enim aqueus, aereus, igneus, & terreus. In lapide isto in occulto est caliditas & siccitas, in manifesto frigiditas & humiditas. oportet ergo occultare manifestum, & manifestare occultum. Istud autem quod est in occulto. s. caliditas & siccitas est oleum, & istud est siccum. quia siccitas tingit, quia siccitas alchimiae tingit & non aliud. Et illud quod est in manifesto frigidum & humidum est fumus corrumpens. oportet ergo quod frigidum & humidum recipiat ea, & sic quod erat in occulto & manifesto fiant una substantia. Illa autem frigiditas & humiditas est fumus corrumpens & aquosus, de quo dicitur quod humiditas aquosa & adustiva corrumpit opus & tingit nigredine. Istas ergo infirmitates oportet destruere in igne per gradus ignis.

Caput.

xcij.

HIC EST liber trium verborum, liber lapidis preciosi, qui est corpus aereum & volatile frigidum & humidum aquosum & adustivum. Dicunt ergo philosophi Persidiani quod frigiditas & humiditas aquosa & adustiva non est amicabile caliditati & siccitati, quia caliditas & siccitas destruit frigidum & humidum aquosum & adustivum virtute diuina. Et tunc vertitur spiritus iste in nobilissimum corpus, & non fugit ab igne, & currit ut oleum, quod est tinctura viua multiplicatiua, consolidatiua, pulcherrima & perpetuatiua, ingressiua, preferuatiua.

Caput.

xcij.

OPVS mirabile trium verborum est illud quod de tribus legitur, aliter a quibusdam intelligitur, et omnes clare & aperte intelligunt. tamen in tribus verbis hoc inquiritur de humido & frigido, in quo. s. est occulta caliditas & siccitas. & hoc scire nos oportet ut manifestemus occultum,

K ij

LIBER

& occultum manifestum. & istud occultum est de natura solis & ignis & est preciosissimum oleum omnium occultorum & tinctura viua, & aqua permanens que semper viuit & permanet. & acetum philosophorum, i. spiritus penetratiuus: & est occultum tingentium & aggregatiuum & rectificatiuum quod rectificat & illuminat omnes mortuos et resurgere eos facit postq̃ non fugit ab igne eius caliditas & siccitas.

Caput.

xcv.

SPIRITVS ERGO iste vertitur in corpus, & corpus in spiritum, & iterum spiritus in corpus, & tunc facta est amicitia inter frigidum & humidum & calidum & siccum, & hoc fit virtute Dei & temperamento ignis, & moderantia terminorum ignis. Et huius longitudinis duorum & septem. Nam a tribus duorum intelliguntur. Et hæc sunt verba preciosa oculi

& aperta data non prauis: non impijs: non infidelibus sed fidelibus & pauperibus a principio vsq̃ ad vltimum.

Caput.

xcvi.

DICO ERGO in mercurio sunt opera planetarum & eorum ymaginationes suis locis. sicut in fetu suis partibus & temporibus operantur. Nam in fetu primo mense cum semen a matrice conceptum est, Saturnus operatur congelando & constringendo sua frigiditate & siccitate ipsam materiam in vnā massam. Secundo mense operatur Iupiter sua caliditate & humiditate digerendo in quādam massam carneam que embrio vocatur. Tercio mense operatur Mars agens in materiam & sua caliditate & siccitate diuidit & sequestrat ipsam massam & membra disponit. Quarto vero Sol, vt dominus immitte spiritū, & sic incipit viuere. Quinto mense operatur Mercurius qui foramina et spiracula facit. Sexto mense Venus disponit et ordinat supercilia et oculos et virilia. Septimo mense Luna sua frigiditate et humiditate laborat ad expellendum fetum, et si tunc nasceretur viuere posset, si vero non nascitur tunc debilitatur, et iterum Saturnus octauo mensæ sua frigiditate et siccitate incipit operari, et iterū constringēdo ipsum fetum in matrice, et si tunc nasceretur

2f vivere non posset. Nono mense iupiter iterum operatur sua caliditate et humiditate. et remittendo reducit ipsum fetum, et alias reducit vires ipsi fetui: et sic completo mense nascitur et vivere potest. Et haec sunt verba vera. Aqua fetum tribus mensibus in matrice conseruat. Ignis totidem custodit. Aer quoque tribus mensibus fouet: qui totidem complet qui fouebatur sanguis in vmbilico, qui ingrediebatur preciosus ad maternas condescendentes mammas. Ibiq; post partus angustias niuis candorem assumit. Infans flatus exhauriens, egressus tandem, os aperit, et lactatur. Infanti uero nuncq; patebit egressus, quousq; os infantis omnes flatus aeris exhauriat. egressus autem, os aperit, et lactatur.

Trio 1.

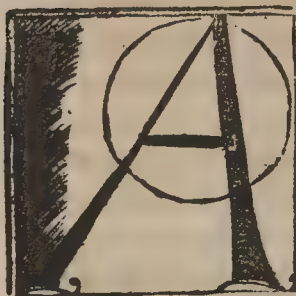
Trio 2

Trio 3

quod nutritur
sanguine matris
in utero. sed
post exitum lacte
medij diuini portum
vmbilico. sed exegit
occi.

Caput.

xcviij.

BISTIS tribus mensibus oportet nos cum acuto ingenio componere et extra here duo, quia ab istis verbis intelliguntur duo et septem. Vnde omnes qui cupiunt scire hanc artem, acuant ingenium suum, ad aperiendum thesaurum ex tribus verbis, in quibus occultatur tota praepratio, et virtus lapidis, in quo occultitur oleum siccum et viuum, et tinctura viua, et oleum calidum et humidum. Et haec est expositio trium verborum, quia sic a principio conceptionis vsq; ad natiuitatem infantis: quilibet planeta dat suam ymaginationem virtute diuina sic creante. ita in omni opere alchimiae quilibet planeta suo loco suam facit impressionem vsq; ad complementum operis. & tunc nascitur alchimia virtuosa. Et in opere multi errant & pauci perueniunt ad finem. Nam in hoc opere est saltus lunae & circulus solis, & gradus tres. Primus debilis. Secundus firmus. Tertius perfectus. Primus quando sol intrat in arietem, & est in sua exaltatione. Secundus quando sol est in leone. Tertius quando sol est in sagittario. Intellige ergo quia secundum istos gradus completur opus alchimiae.

duo 8
tota magister
praepratio
et deus
tribus
dilectus. 7

ignis in

Caput.

xcviij.

R

EDEAMVS ergo ad expositionem trium verborum in quibus tota ars consistit. aqua tribus mensibus foetum in matrice conseruat. Aer tribus mensibus fouet. Ignis totidem custodit. hoc totum scias dictum esse de mercurio per similitudinem. Et verbum istud est obscurum

incluso in vase

K in

LIBER

terminus obscurus. & tamen est aptum ad intelligendum uerum. Nam et alia natura est in muliere pregnante, et alia in Mercurio per similitudinē caloris in matrice. etenim inuentus est et extractus ignis qui est trium graduum. Vnde istud uerbum quod dicitur Ignis totidem custodit, obscurum est. et multi errant in eo. Nam a tribus intelligas duos. Primus gradus complet aquā et aerem. Secundus gradus complet totum. hoc quod diximus de totidem. quia est donum Dei.

Caput.

xcix.

SPERMA HVIVS lapidis est frigidum et humidum et liquidum. liquor. hic de primo facit globum ubi debet, et tunc membra et ymaginationem ymaginatiuam secundum naturam suam a Deo altissimo, et venit ad ortum et lucet, et isti sunt duo gradus et septem. Sed sperma est simile huic qui est lapis solus. nec est ei alius similis in hoc mundo qui seipsum impregnat, et

de seipso concipit, et seipsum parit. Et postquam hoc uiuum moritur a rubea morte. mortui causa est compar caliditas & siccitas. & non fugit ignem nec fumum emittit, nec sonum facit & funditur sicut cera, & est sicut oleum, & est siccu, quæ siccitas tingit. Et cum hac tinctura rectificantur omnes mortui ut semper uiuant. Et est tinctura uiua, rubea & alba.

Nota qd in solo igne sine aliqua separatione possunt fieri omnes distillationes & subtiliationes, & calcinationes & rubificationes, & mortes ipsius mercurij, & mortui & fusiones cum omnibus resolutionibus & congelationibus sicut debent esse Ergo ingenia & excogita quomodo fiant. Vnde cū iam facta est amicitia inter illū et ignē currit ut oleum in vno ictu. quod oleum est ingressiuū penetratiuum permixtiuū, coagulatiuum, preseruatium. Vincit enim omnem rem subtilem, & omnem rem solidam penetrabit. Vnde omnes qui quærunt hanc scientiā acuant ingenium suum quomodo ista fiant. & quæ sunt species istius artis. Probationes autem huius lapidis sunt hæ, ut quando iam est finis & terminus ^{roboret color} secundus, ut ponatur de ipso aliquantulum super candens, si fluit sicut cera, & non emittet fumū, & coheret firmiter metallo: tunc perfectū est, qd si hæc signa non appareant, tunc tam diu fiat decoctio donec ita fiat. Et hæc est probatio super omnes probationes. & hæc probatio debet fieri inter primam & secundam solutionem & congelationē. Et est sciendum qd primus terminus mor-

NN

*confundam
indubitanter*

ificat frigiditatem & humiditatem. Secundus terminus complet morem primi mortui, & augmentat rubedinem & facit massam caliginosam, & pineatam sicut fructus pini, lucidam fulgentem ut folia auri. Et hæc est rectificatio mercurij, quod est oleum fixum, quod rectificat omnia metalla corrupta. & ducit ea ad sanitatem & ad naturam meliorem; Laudetur ergo Deus qui tantum creavit ex re vilissima. *gandum fore bene per*

EXPLICIT LIBER TRIVM VER.

borum. Deo gratias.

INCIPIT EPSTOLA ALEXANDRI

Imperatoris qui primus regnavit in Grecia & Macedonia & Persarum Imperator.

VIDAM breviter dicunt quod ars derivata est ex creatione hominis cui omnia insunt. quem admodum minor mundus ex quatuor virtutibus diversis compositus creatus est: ita & ars ista ex naturis mulieris, quarum quasdam breviter narramus demonstramus & ponimus eo quod maior mundus creatus est ex quatuor virtutibus naturis diversis et compositis, quarum prima est appetitiva, & digestiva secunda, attractiva tertia, quarta quoque expulsiua quæ mundificativa est. quinta vis aliena. scilicet vita quæ virtutes has coniungit quatuor quas tibi narraui ac descripsi, quarum dispositionem exposui, & est sicut clavis ad archam, quæ si ab ea aperias tota dissolvitur. Est enim sicut vas eius latera continens. Ista ars non perficitur nisi ex studentibus per vigiliam & per eius temperantiam. Quoniam sicut prius narraui eius actionis initium ex quatuor est virtutibus per agentibus. scilicet appetitiva, retentiva, continens digestiva, & expulsiua quæ mundificativa est. Quinta est, scilicet anima ex lumine clarissima. Nunc autem has dispositiones specierum narremus, eam itaque atque eius potentiam exponamus. Narremus igitur quod eorum est calidum, quod frigidum, quod masculinum, quod femininum, ne per eorum colorum diversitatem & generis differentiam non erremus nec deuiemus, eo quod si sit differentia inter calidum & frigidum, & masculinum & femininum opus nequaquam tibi perficietur nisi in via dirigatur. Et scias quod nullus natus nascitur nisi ex mare & muliere, & nullum germen gignitur nisi humiditate & caliditate, vires autem tibi convenit exponere, virtutes namque

fratris alexandri bene

appetitiva digestiva attractiva expulsiua

quæ sunt virtutes

ex mare et femina ex humido et calido generatio

LIBER

appetitus masculinus
continentes, terra
mundificatiua: aer
expulsiua: aqua
 appetitiuæ aridæ sunt masculinæ, et sunt calidæ et siccæ, et sunt ignis.
 Continentes vero retentiue sunt similiter masculinæ, & sunt frigide &
 siccæ, & sunt terra. mundificatiuæ sunt digestiuæ scilicet alterantes, &
 femineæ & sunt calide & humide & sunt aer. Expulsiuæ vero sunt femi-
 neæ & sunt frigide & humidæ & sunt aqua. Quinta enī est vita quæ
 est propria. non est calida nec humida, nec frigida nec sicca. nec mascu-
 lum nec femina. Ne igitur eam in aliquo fluuiali loco requiras, & ab
 operatione erres. eius tibi ostendam locum. Si igitur vis virtutem æ-
 quæ frigidæ dissolucere, magis ipsam coagula. Si vero vis aquam frigi-
 dam facere, magis ipsam calefacias. nisi quamlibet naturam virtutis
 ad propositum eius quod operaris emendes, opus corrumpis. Porro
 quia vires appetitiuæ aridæ sunt & colorantes. i. masculinæ. sunt calis-
 dæ & siccæ, vt dictum est, quæ colorē affirmant ne separentur vel alte-
 rentur. Retentiuæ autem sunt femininæ & siccæ quæ colorem in corpo-
 ribus aggregant, & corpora mollificant & coloribus coniunguntur.
 Digestiua autem mundificatiua est masculina quæ ruborem corporis
 mundificat. & ab eis naturam corruptentem accidentē sequestrat. &
 est calida & humida feminina, & est aer. Expulsiua autem quæ munda-
 ficatiua est. i. vita expellit a se terram. ita quousq; non separentur nec
 diuidantur, prout vitium quod est in corpore peragitur ita & ars com-
 ponit, & eas earumq; naturas congregat. est autem frigida & humida
 & est aqua. Vera autem vis quæ totum peragit corpus. est tanq; spiri-
 tus corporis. Nunc autem species suis nominibus cauernisq; denomi-
 nabo tibi. quoniam multi in multis errauerunt speciebus, eis inutilia
 interposuerunt. vtilia vero reliquerunt. quidā quoq; tanq; directo tra-
 mite prout iussimus operantes diminuerunt, & secundum eorū opi-
 nionem egerunt. & ideo deuastatum est opus. saxumq; factum est.
 Immo significo tibi q; si diligis opus tuum perficere, incipe prout ius-
 si. Et scias q; nil aliud operaris nisi quæ sunt naturæ lucide, ex quibus
 minor mundus creatus est, quē suis proprietatibus tibi nuncupabo.
 Scias q; sulphurest ignis, & magnesia est terra, & sedimen est aer. Ar-
 gentum quoq; viuum est aqua per corpus defluens, spiritus quoq; est.
 aqua secunda. qua omnia nutriuntur & omne germen vegetatur. &
 omne lūmē accendit, & omnes fructus ferens. Si igitur vis opus tuum
 perficere & optime adipiscere ea quæ queris. accipe has duas naturas
 masculinæ. i. & femininæ, calidum vero et frigidum, humidum quoq;
 et siccum. deinde eas nutrias aqua vitæ lumen spiritumq; habente,

opus quoque æqualiter præparat robusta essentia & compositione
 & substantiam eam ex quibus componitur. quoniam ex diuersis natu-
 ris funditur atque componitur ex melancolia fit corpus & quantitas
 eius. ignis quoque qui ex colera rubea ponitur est ipsi iunctus. Tunc
 digestio ea quæ a stomacho procedit, & est aqua in eam expulsam cui
 iungitur aer qui est sanguis fluens in omnibus venis corporis, cuius
 calor superhaundat quousque ad rubeum vertatur colorem. Aqua au-
 tem quæ est flegma in pectore posita est, & multa apparet actibus in
 frigidis. Tunc ex his quas tibi nuncupavi virtute diuina existit corpus
 phisicum, has naturas coniunge ac optime ducas. quarum vnāquāque
 pone intra domum suam & cum ea simili vel contrario ut tibi dispositio
 perficiatur opusque peragatur prout per gratiā meam tibi tribui cum
 tibi notificavi quot species sunt quæ gradatim agant quousque corpus
 & spiritus fiant. tunc artis sapientia coniungit ut natura alteretur, & in
 aliam conuertitur naturam per naturam apta, & deinde naturas ex vir-
 tutibus accidentalibus per discretionem duas naturas coniunge doces
 bo tibi naturas attrahas ut fiant lucida & clarissima, a quibus ascendit
 vel luceat & illuminet. post quod in altissimo ut tingat coaptetur. Et
 scias quod hunc librum meum non nisi philosophis composui, in quo
 naturam coaptationem specierumque naturas descriptas patentemque diu-
 meravi. Oportet autem te liquefacienda opera bene cōseruare, & cum
 ea opereris non excedendo modum transeas, quoniam arcana omnia
 hæc tibi apparebunt, quia & liquefactio est omnium naturarum alte-
 ratio. hoc igitur habeas quoniam miscentur a natura in naturam, do-
 nec in substantiā suā perueniant nō fugientes, nec introeuntes non al-
 terare nec variare ex quibus introitis coacta minorque partes decernunt.
 Et tunc scias quia natura per naturam apparet harum naturarum fixæ
 rum permanentia liquefac coapta. deinde archana quæ sunt tempera-
 ta humida. quia nisi naturas attenuas aquamque illas facias non colo-
 rare poterunt. sic ergo corpus aquatione humefaciendo, quoniam hæc
 aqua apud philosophos aqua sapientiæ vocatur. Et scias quod albedo est
 in coadunatione, & quod species spiritus & in se inuicem emendant. Si
 igitur has liquefacis species, deinde coagulas, opus tuum in melius
 emendes, si vis opus tuum perficere, inspicere ut species ei crudas im-
 posnas non coaptas. Deinde species coaptatas putrefacis, eleua eas atque
 decedentes. Hanc autem dispositionem tibi aperte describam, ut ad
 opus tuum directo tramite ascendendo peruenias.

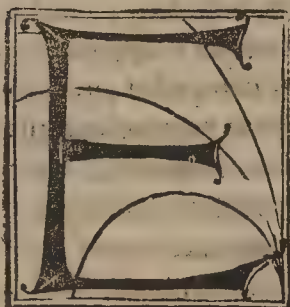
at fit

species em
 man cod

LIBER

Et tamen deinde scias q̄ corpora quædam solutione indigent. quæ
dā eleuatione vt tingant et lucida et illuminata fiant, in quibus omnia
corpora dissoluantur. Et scitote q̄ secundum naturam archana sunt in
eis abscondita. q̄ si regantur natura abscondita, tibi apparent quæ
Hermes philosopho apparuerunt. et est terra alba prope argentū per
nifar. Confice ergo corpora, cum terra alba est, vt fixa permaneant. de
super impone ne ignis eam comburat sua flamma, sed quemadmodū
cera liquecat liquefaciendo. Sed id quod vocatur aqua, instrumentas
lis intelligitur in artibus tuis in quibus studes. Erunt duo quoq̄ in
vnum, soli alterum lunæ. deinde post hæc duo ordines sunt aspera
tas oculo intellectuq̄ corde. Ecce numeravi, archanumq̄ celeste patefe
ci, scientiam difficilem atq̄ absconditam illuminavi, perfectamq̄ scien
tiam regendi modum certificaui. Iuro itaq̄ q̄ nihil celavi, nec alteram,
nec vllam speciē, alia descriptione descripsi, nec genera alienis locis im
posui. Igitur quod descripsi vides. et ad ea quæ descripsi peruenies.

+ Iesus + maria +

XEMPLUM scientiæ nostræ, senex supra
mortem. in eo sunt nature coniuncte cum com
plemento, Terra aqua ignis eius et aer. Et o
mnia hæc in saturno, cum eo aperiantur porte
scientiarū, sicut dicit Hermes, et præcedentes sui
primi. Accipe lapidem suspensum, supra mare
vt senex cera alba: super fontem, vt puer ypoqui
stidos. Nomen eius victor. Cum eo perime vi
ua, et viuifica perempta. et ei sunt mors et vita, et istud et illud ex orien
te et occidente. Cum hoc habebis scientiam in qua pigritauerunt Ara
bes. veritatem dixi tibi per eum qui fecit oriri lapidis paradisi aucto
rem lumen vitæ. In eo sunt duo opposita simul. s. ignis et aqua. viuifi
cat illud, et illud perimit, istud et hoc et hoc in leone coniuncta simul.
per eum qui est mors et vita. veritatē dixi, non mentior. Gumma nos
tra coagulat lac nostrum. et lac nostrum dissoluit gumen nostrum.
Et post apparebit rubedo orientalis et rubedo sanguinis. hic lapis mū
dus sine fetore inuenitur in locis altissimis. cum quo magnificauerūt se
philosophi sup̄ omnes alios & vaticinati sunt futura. Veritatē dixi per
potestatē celorū, cui non sum mentitus scienter. Homo noster antiquus
est. est draco noster. iste cōmedit caput suum cum cauda sua. & caput
& cauda est anima & spiritus, & anima & spiritus sunt creati de luto.

Al font luy viuifie les mors et mortifie les vis

ere et eare uer et
w long froue an
ra chose fonte
ille

et pelly quiet nome
x vng mortifie les
et viuifie les

Turba
et que laz one du
face mote laze
pantente chose puy
que laz te fface
de laz em

Turba

Tyrus

Turba

*Iniquitandum
audis*

*Senex canis
Puer niger.*

Plato in Timæo

Philo in libro

toxicæ & T.

& hoc & hoc ex oriente & occidente per expellentem nocumenta non
mentior. quia quod dixi vidi in ciuitate. dealba eorum tuū si vis des
albare ipsum cum Nilo ægypti albescit primo, tunc cum Persia in ter-
retis; & cum hoc & hoc apparebit rubedo ut papauer in heremo per
uiuificantem Deum omnia non mentior. aqua nostra abluit sordes.
mundabis omnem nigredinem & obscuritatem eius. tunc subridebit
dicens, quis mundauit me, qui vidit illud subridebit locutus & veritas
sem dixi, nō mentior. Terra in oculis sunt tres oriens & occidens: & su-
per eos saturnus albus ortus est. & anima horum trium est ignis. veritatem
dixi per familiam machomei. Manifestabo quod occultauerunt
primi non cum inuidia. Terra nostra vertit es tuum in argentum, pri-
mo, & vltimo in aurum inueteratur, & habebis scientiam in qua pigri-
tauerunt arabes, denigras cum ægypto nostro & nō cum persia; & cum
persia siccitas, quia est domus siccitatis, & cum ægypto humectas, quia
est domus humiditatis. & hoc & hoc albedo & rubedo sine mensura-
tione, ut rubedo in moris, vel ut sanguis dominarum. lapis scientiæ
nostræ senex primo, & vltimo puer. quia albedo eius in initio, & ru-
bedo in vltimo cum domino. hic est lapis cū quo titubauerunt omnes
qui abierunt & mortui sunt plurimi eorū cum dolore & tristitia. quo-
niam declinauerūt ad viam demonum et reliquerunt viam prudentiæ.
Coopertorium equi pallium nostrum album. et equus noster leo for-
tis sub pallio coopertus. et super illud et illud griffus noster naturam
gemmatam retinens, hic lapis triangulus est in esse. quatriangulus in
qualitate (veritatem dixi) per operatore dealbans et rubefaciens omnia.
non sunt singularia in occulto sed sunt mixta, oriens et occidens simul
iuncta ab anima omnium. hic coniungit et disiungit et reiungit quan-
do vult, lupus noster in oriente inuenitur, et canis in occidente, iste mo-
mordit illum, et iste momordit istum: et fiunt rabidi ambo; et interfi-
ciunt se adinuicem, donec fiat ex eis tossicum et tyriacha. Camelus no-
ster albus, septimus est in numero apud philosophos magnos. Sol
cum Luna iupiter. Mars et Venus nostra in mercurio nostro. et Satur-
nus septimus eorum in quo sunt omnes coniuncti simul. hic est spata
gladius et cultellus et incisoria super edificium et inimicus ad ma-
num, et vas cum adiutorio vini. Episcopus noster ut color venarum
vel violarum et omnia citrina ut citrinitas et narges vel ypoquistidos.
Tunc lapidem in fluuio currenti per mortē omnium non mentior, ex-
emplum nostrum cum albo naturæ. ignis & lux in claritas essentia.

LIBER

& ignis & lux est scintilla nostra & titio noster candens. & cum hoc & hoc inuenies scientiā. Veritatem dixi per vnientē omnia. Scala nostra est turris nostra de terra viscosa. & terra viscosa est lutum nostrum & cerotum nostrum ex cera & sepo confectum. & hic & hic naui nostra in mari nostro plena gygantum. Aperui quod occultauerūt priores. Non sum inuidus quēadmodum ipsi fuerunt. per illuminantē cunctia nō mentior. Terra corā oculis posita oriens & occidens. & hic et hic narsissus cum lilio nostro. & hic & hic cum sene nostro, & senex noster & vter noster est corpus nostrum, & corpus nostrū est lapis noster quæsitus a multis, inuentus a paucis. Et istud exposui ex pietate, & deieci cunctis per Deum genitum. A M E N.

QUIDAM Rex volens alios potentes superare præparauit se ad bellum. & cum voluit equum ascendere: præcepit vni ex militibus suis vt daret ei ad potandum de aqua quam diligebat. Qui dixit ei: Domine quæ est illa aqua quam diligitis. Rex ait: illa est aqua a me dilecta quæ præ omnibus alijs me diligit. ille vero statim perpendit & attulit. Rex autē bibit & rebibit. donec omnia membra eius fuerunt repleta & omnes etiam eius venæ. Et fuit Rex tunc discoloratus valde. Hoc facto dixerunt milites, Ecce equum ascende. Respondit rex, Non possum. dixerunt milites, quare non potestis. respondit: quia sentio me grauatum & doleo caput & omnia mea membra a me recedunt vt mihi videtur, rogo volo vt ponatis me in cameram meam lucidam, & in loco calido & temperato, & cōtinue per diem & noctem & infra sudabo, & aquā quam bibi desiccabitur & ero liberatus. quod factum fuit prout iussit. Deinde aperuerunt camerā & inuenerunt ipsum quasi mortuū. Parentes vero eius cucurrerunt ad ægyptiacos & alexandrios nos præ omnibus alijs honorandos. & adduxerunt eos & eis totum factum regis narrauerunt dicentes. creditis eum posse liberari omnino de hac angustia. responderunt omnes, etiam. & illi. quis vestrum est magister. responderunt alexandrini, nos si vobis placet. & ægyptij dixerunt: immo nos in hoc facto volumus esse magistri. i. quia sumus antiquiores vobis, licet appareamus iuniores. responderunt alexandrini: placet. Tunc acceperunt eum dicti magistri & diuiserunt eum per membra minuta & contriuerunt eum cum medicinis suis humectatiuis aliquid quantulum. et posuerunt eum ita detritum in cameram suam in loco calido et humido, vt prius, & eodē modo per diem et noctem. postea

exeraxerunt eum vt mortuum adhuc habentem aliquantulum vocis.
 Tunc omnes clamauerunt parentes, Heu heu mortuus est. medici autē
 dixerunt, Non est mortuus sed dormit, & nondum terminauit. Qui
 iterum acceperunt eum & abluerūt eum cum aqua dulci, donec sapor
 medicinæ recessit. & miserunt eum cum tanto de eadem vana medicina,
 & fecerunt per omnia eodem modo & ordine vt prius. et extrahentes
 eum: inuenerunt eum parentes mortuum. Tunc dixerunt parentes.
 quare interfecistis regem cum tam boni magistri eratis. Certe mala super
 vos queritis. Et magistri illi dixerunt. Immo, interfecimus eum vt
 fiat melior & fortior in die iudicii. Parentes vero tunc eos crediderunt
 esse trufatores et spoliauerunt eos medicinis suis, et expulerunt eos de
 regno dicentes postea. Quid faciemus de isto corpore ita inuenerato.
 Responderūt quidam, subterremus eum ne vermes inde procreentur,
 & non putrefiat quia foetor nobis omnibus nocere posset. Tunc dixe-
 runt Alexandrini magistri. Nolite eum subterrare quia vobis eum
 restituemus saniorē, pulchriorem, fortiolem, ac potentiolem q̃ prius
 fuerat. Tunc inceperunt subridere & dixerunt, vos vultis nos trufare, si
 cut & alij nos trufauerunt. Vnde sciatis sine dubio q̃ vos nostras ma-
 nus non euadetis sicut alij euaserunt si non iuuabitis. Responderunt
 magistri, ita volumus. Immo tradamur morti nisi ita fecerimus sicut dixi-
 mus. Tunc magistri Alexandrini accipientes corpus regis lauauerunt
 ipsum & abluerunt bene donec nihil remansit de medicina illorū alio-
 rum. Postea desiccauerūt ipsum, & acceperunt partem vnā aquilę & du-
 as partes de vitro Alexandrino & miserunt enim eum cum corpore mortuo
 & pastauerunt cum paruo oleo lini. & posuerunt ipsum in vna camera
 triangulata admodum cruciboli. & dimiserunt eum per vnam horam
 in temperato calore, & postea cooperuerunt eum igne & sufflauerunt
 donec fuit locatū. & descendit per foramen in aliud vas. Tunc rex sur-
 git robustus regali diademate coronatus & vociferare cepit. Vbi sunt
 inimici. sciant omnes neci dabo nisi obediētes mihi exiterint. hoc au-
 dito venerūt statim dicentes. Domine præcipe nobis quicquid vis. &
 statim faciemus. Tunc reges potentes ab illa hora eum honorauerunt,
 & quando volebant videre de mirabilibus eius, ponebant vncias duas
 mercurij loti viui in crucibolo, & ponebant desuper vnum granum
 millij de vngula vel de capillis, aut de sanguine eius, & sufflabant do-
 nec inspissabatur, tunc cooperiebāt de carbonibus & dimittebant in-
 frigidari & inueniebant corpus tale quale scio. A M E N.

Hystoria
 vniuersalis Alexandrini

LIBER

INCIPIT LIBER INVESTIGATIO

nis magisterij per Geber.

INVESTIGATIONEM huius nobis
 lis scientiæ ex continua & frequenti operis sedu
 litate, & huic operi studio nimio necnon cogita
 tionibus nostris profundissimis & varijs anne
 xis emulam vobis tradam vt melius & apertius
 a vobis volumina subsequencia inttelligentur.
 & vt intellecta etcetera. & circa eadem ingenia
 ta & perscrutata facilius & promptius ad effectū

perducantur. Et quia est aliud artes inuestigare per rationem q̄p̄ attenda
 re & probare subtilitates & ingenia horum, donec operando & perscu
 tando & experiendo ad intentum peruenierint cōpletum. In hoc enim
 meo libro quæcunq; per narrata inuestigauimus secundū meæ men
 tis rationem scripsimus, artem dico perficientia. Non putet tamē quis
 q̄p̄ hanc inuestigationem aut librum nostrum qui summa perfectio
 nis magisterij est intitulatus. in quo vero quæcunq; vidimus & tetigi
 mus complete secundum scientiæ ordinem terminauimus, secundum
 experientiam & cogitationem certam. quam scrutatione nostra de na
 turalium & mineralium effectibus transformantibus diuersis in ope
 re apparentibus notauimus & ingeniati sumus, scientiam nostram pri
 us compositam cum hac inuestigatione conuentus, q̄p̄ super ipsam de
 clarando proposuimus, ergo de iure hæc illam precedit, cum per hunc
 librum inuestigare querens de cogitatione rei perficientis. Cum igitur
 hæc scientia de imperfectis tractet corporibus mineralium, in quantum
 ea perficere deceat. In primo igitur circa hæc duo considerauius im
 perfectionē. s. & perfectionē. Circa hæc duo nostrā fundamus inten
 tionem. De rebus autē perficientibus & corruptentibus secundum q̄p̄
 per nostram inuestigauimus experientiam hunc librū componimus,
 quia opposita iuxta se posita magis elucescunt. res autē quæ perficit
 in mineralibus est substantia argen. vi. et sulphuris proportionaliter
 commixta per longam et temperatam decoctionem in visceribus terræ
 munda in spissata et fixa cum conseruatione suæ humiditatis radicalis
 non corruptentis. sed ad substantiam solidam cum ignitione debita
 fusibilem, et sub malleo extendibilem producta. Per diffinitionē na
 turæ huius perficientis leuius peruenire possumus ad cognitionem rei

fol. 42. pag. 2.

apostolus
 corum
 huius.

75
 74
 73
 72
 71

corruptentis. Et est illa quæ a contrario sensu habet intelligi, videlicet
 substantia impura argen. vi. & sulphur sine proportionē debita com-
 mixta, vel minus vel nimis decocta in visceribus terræ mundæ nec re-
 cte inspissata nec fixa. humiditatem habens combustibilem & corrup-
 pentem & rare substantiæ & porosæ. vel habens fusionem sine ignitio-
 ne debita, vel nullam nec patiens malleum sufficienter. Primam autem
 diffinitionem inueni intrusam in his duobus corporibus, videlicet in
 Sole & Luna secundum cuiuslibet perfectionem. Secundam vero in
 his quatuor. scilicet in stagno plumbo, cupro & ferro, secundum cuiuslibet
 imperfectionem. Et quia hæc corpora imperfecta ad sanitatem & per-
 fectionem nō sunt reducibilia nisi contrarium in eis operetur. i. q̄ ma-
 nifestum occultetur & occultum manifestetur. quæ operatio vel con-
 trariatio fit per præparationem. igitur præparatio est eis adhibenda.
 Est ergo præparare superflua demere, & absentia supplere, & sic notam
 in eis mittere perfectionem. De hac enim præparatione non indigent
 corpora perfecta. Indigent ergo præparatione tali, q̄ eorū partes ma-
 gis subtilientur, & a corporalitate sua ad spiritualitatem reducantur fi-
 xam. Cuius intentio est ex eis facere corpus spirituale fixum. hoc est
 multo magis attenuare & subtiliare q̄ erat prius. De horum omnium
 præparationibus secundum nostram inuestigationem in loco suo tra-
 ctabimus sufficienter in hoc libro. quæ postq̄ præparata fuerint suffi-
 enter, erunt apta vt de eis elixir album vel rubeum fiat magnum. Inues-
 nimus enim modernos nobis vnicum tantum scribere lapidem ad al-
 bum vel rubeum completum, quod concedimus & verum esse. Nam
 ex quacuncq̄ elixir conficiatur album vel rubeum, nihil tamē ibi aliud
 est q̄ argentum viuum & sulphur, quorum vnum sine altero nihil
 agit nec esse potest. Et ideo vnus lapis a philosophis nūcupatur, quā-
 uis a multis extrahatur corporibus siue rebus. Extrahere enim a re in
 qua non est, hoc stultum cogitare esset & vanum vt quidam fatui pu-
 tauerunt. q̄ nūquam erat intentio philosophorum. Dicunt tamen
 multa per similitudinem. Et quia omnia corpora metallicā ex argen-
 viuo composita sunt vt sulphure; puris vel impuris per accidens non
 in prima sui natura innatum. Ergo etiam per præparationem conue-
 nientem tolli est possibile. Nam expoliatio accidentium non est im-
 possidilis. Est ergo præparatio superfluum demere & defectū supple-
 re in corporibus imperfectis quæ fieri non potest sine adiuatione ope-
 ris & rerum purificantium. Diuersificatur enim præparatio secundū

*Perfecta**imperf.**nota*

LIBER

diuersitatem rerum indigentium. Experientia enim nobis dedit modos agendi. s. calcinationem, sublimationem, descensionem, solutionem, distillationem, coagulationem, fixationem, & ceterationem. De quibus singulis narrationem fecimus in summa perfectionis magisterij sufficienter. Ista enim sunt opera ad preparationem iuuantia. Res autem preparationes iuuant sunt iste, s. omnia genera salium, aluminum, atramentorum. & etiam vitrum, borax & quæ huius naturæ sunt, & acetum acerrimum & ignis. Et cum istis præponimus corpora imperfecta præparare, i. mundare si aliqua in mundicia in his extiterit secundum nostram experientiam, in qua certi fuimus per predicta.

Mundatio salis communis.

Mundantur enim sal commune per hunc modum. Primo comburatur, combustum in aqua communi calida soluatur, solutum per filtrum distilletur, distillatum per lentum ignem in paraphide vitreata congelatur, congelatum calcinetur per diem & noctem in igne mediocri, & serua ipsum sic sufficienter mundatum.

Mundatio salis alkali.

Sal alkali sic mundatur ut sal commune, & est sagimen vitri. primo teratur totum soluatur in aqua communi calida, postea distilletur per filtrum & congeletur & calcinetur cum igne lento.

Mundatio salis gemme.

Primo teratur, de illo idem ut de sale communi.

Mundatio salis armoniaci.

Teratur primo cum preparatione salis communis mundati, postea sublimetur in alto aludel donec totaliter fuerit extractum purum. postea soluatur super porfidum sub diuo si de eo vis aquam facere vel seruetur ipsum sublimatum & purum sufficienter.

Mundatio aliorum salium.

Diuersa enim adhuc inveniuntur salium genera, quæ præparantur per modum iam dictum & mundantur.

Mundatio aluminum.

Primo de alumine glaciali. multa possunt per ipsa præparari sine ipsius mundatione aliqua, tamen in hunc modum mundatur. ponatur in alembico, extrahatur inde tota humiditas, quod multum in arte ista valet. Feces in fundo vasis remanentes, vel dissoluantur supra lapidem vel in aliqua parte humida, vel in aqua inde extracta, vel reuertentur.

Mundatio aluminis iameni.

Alumen iameni, ipsum enim quemadmodum glaciale præparatur: excepto q̄ in hac arte maioris est virtutis.

Mundatio aliorum aluminum.

Plura adhuc inveniuntur alumina, quæ omnia vt iam dicta præparantur & mundantur.

Mundatio atramentorum.

Primo de nigro atramento. Nigrum sic mundatur. Primo soluetur in aceto mundo: post distilletur & coaguletur, vel ponatur primo in alembico & humiditas totalis extrahatur. feces in hac distillatione calcinatæ super porfidum, vel in sua aqua soluantur & coagulentur, vel ipsa aqua secundum velle artificis referuetur.

Mundatio cuperosæ.

Cuperosa siue vitriolum mundatur vt atramentū nigrum, habet tamen atramentum nigrum maiore atramento viridi terrestritatem.

Mundatio aliorum atramentorum.

Diuerſa sunt atramenta & inveniuntur diuerſi colores quæ vt prædicta mundantur.

De vitro & boracibus.

Vitrum & boracia si debito modo fuerint facta non indigent præparatione.

Mundatio aceti acerrimi.

Acetum autem cuiuscunq; generis est, seu acerbum, subtiliantur & depurantur & illorum virtus, siue effectus per distillationem melioratur.

S De eorū mundatione & depuratione sufficienter tractauimus, cum quibus corpora imperfecta preparari possunt, & depurari & meliorari & subtiliari igneq; semper debito mediante. Præparantur enim & depurantur per ista ad intentionē ignis per hunc modum. Habent enim hæc corpora imperfecta humiditates superfluas, & sulphureitatem adustibilem, nigredinem in ipsis admiscendis generantem ipsa prædicta corpora corrumpentem. habent etiam terrestritatem immundam fetulentam & combustibilem nimis grossam, ingressionem imprimentem & fusionem. ista & talia sunt superflua in his corporibus prædictis. quæ in ipsis nostra experientia & inuestigatione certa & ingeniosa sunt inuenta. Et quia hæc superflua accidentaliter his superueniunt corporibus, & non radicaliter, & spoliatio accidentalium possibilis est, oportet nos cum igne artificiali his prædictis mundatis & superflua demere

*De Mundatione
corporum
imperfectorum
& præparatione*

LIBER

accidentia cuncta. sola substantia argen. vi. et sul. radicalis permanens te. Et hæc est integra præparatio imperfectorū et depuratio perfecta. Melioratio, depuratio, et subtiliatio horum vel huius substantiæ purę remanentis fit multis modis, secundum q̄ indiget elixir. Præparationis ergo et depurationis in generali modus est hic. Primo enim eleuanda est cum igne proportionali tota humiditas superflua et corrupta in illorum essentia. etiamq̄ superfluitas subtilis et comburens. et hoc calcinando. deinde totalis substantia remanens corrupta in illorum calce superflue humiditatis comburentis et nigredinis corrodenda est cum his mundatis prædictis corrosiuis acuis seu acerbis donec calx fuerit alba siue rubea, aut secundum corporis naturam et proprietatem colorata et munda, et pura ab omni superfluitate, seu corruptione prænarra- tis. & hæc cum his corrosiuis mundantur. terendo imbibendo & la- uando. Postea vero delenda seu deponenda est totalis terreitas im- munda & fetulentia cōbustibilis & grossa cum rebus prædictis mun- datis vel puris fusionem metallicam non habentibus cum calce prædi- cta modo prædicto depurata, commixtis & bene tritis quæ in fusione seu calcis reductione retinebunt secum terreitatem grossam & im- mundā prædictam remanente corpore puro ex omni superfluitate cor- rumpente mundato. Ex hoc totum descendendo meliorationis & subti- liationis horum substantiæ purę in generali modus hic est. Primo hoc corpus purgatū & reductum est iterū calcinandum cum igne & adius- torijs mundatiuis prædictis. Deinde cum his quæ sunt solutiuia sol- uendum. hæc enim aqua lapis noster est. & argen. vi. de argen. vi. & sul. de sulphure ex corpore spirituale abstractum & subtiliatum, siue attenuatū. quę meliorari potest confortando in ipsum virtutes elemen- tales cum alijs præparatis quæ fiunt ex genere sui generis. & augmen- tando colorem fixationē. pondus. puritatē. fusionem. & alia & omnia quæ pertinent ad elixir perfectum. Et iste est modus per solos nos in- uestigatus præparationis, depurationis, subtiliationis, & melioratio- nis corporū mineralium in generali. Nunc transeamus ad specialem seu particularem cuiuslibet corporis imperfecti præparationē, cum omni- bus modis suis; etiamq̄ perfecti corporis mineralis, & primo de loue.

PRAEPARATIO IOVIS.

RAEPARATIO Iouis in speciali præparatur multipliciter, melius per hunc modum. Fit est vt po- natur in furno calcinationis in vase ad hoc apto, &

R.

27

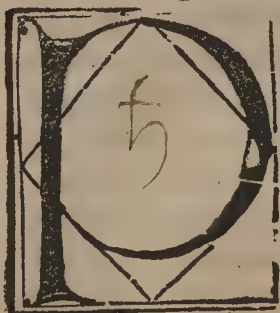
proiciatur subrus ignem vsq; ad corporis ipsius fusionē bonam. mo-
uendo tunc ipsius corpus liquefactum cum spatula ferrea perforata.
scoria quæ super ipsum creatur extrahendo, mouendo in ignis calore
æque perdurante donec in superficie bona quantitas ipsius pulueris
fuerit congregata. deponatur tunc illa & iterum moueatur quousq; al-
ternata vice totum corpus in puluerem subtilissimum fuerit reductum.
Cribretur ergo puluis ille, & reponatur in furno, addendo sibi ignem
bonum suam fusionem non superantem, & mouendo multotiens.
Stet ergo in igne suæ calcinationis sic per diem naturalem vel circa. fina-
liter cum tota humiditas accidentalis & superfluitas fuerit deleta cum
sul. combustibili & corrumpente. postea extrahatur calx alba mundata.
Nam ignis omnem fugitiuam substantiam & inflammabilem eleuat
& consumit de prædictis. s. cum sale communi mundato & alumine
& cum aceto purificato & acerbato multum lauando, et ponatur ad so-
lem vel ad aerem. et iterum teratur et lauetur, et deficcetur, et hoc alterna-
tim per vicem reiteretur donec per acuitatē salium aluminum atq; aceti
tota eius humiditas nigredo et immundicia fuerint cōsumptæ corrosæ
et delete. tunc apponatur de vitro trito cum his prædictis. Cunctis to-
tum impastatum fuerit. descendatur per botrum barbatum cum suffi-
cienti igne. Descendit enim corpus purū et mundum remanente cum
vitro et salibus, siue aluminibus tota substantia terrea et fetulentia. In
illo enim corpore mundo descenso et reducto, est æqualis et perfecta
proportio argen. vi. mundi et sul. albi non vrentis. Nam ignis et cor-
rosiua totam humiditatem diuiserunt, et substantiam fugitiuam in-
flammabilem et corrumpentem atq; nigredinem. et per descensorium
suum, siue per pastillum salium et aluminū et vitri diuisa est tota sub-
stantia terrea fetulentia cum sua proportionē, substantia pura et tem-
perata remanente. Postea vero calcinetur iterum hoc corpus reductum
pulum cum solo sale ar. puro mundato. cum autem bene et minutissi-
me fuerit calcinatum, sublimato et mundato donec fuerit in pondere
æquali. vel trituretur, tunc illud totū per optime et bene diu teratur sua
per porfidum, et ponatur sub diuo loco frigido et humido, vel in ves-
sibus vitreis in furno solutionis, vel in ventre equino donec totum fue-
rit dissolutum, augendo sal si fuerit necesse. quam aquam honorare de-
bemus, ipsa enim est quam querimus ad album. Et hæc in hoc vlti-
mo volumine dicta sufficiant de præparatione lous.

Botrum
barbatum
pastillum
aluminis
salibus
& vitri
s. cap.

Aqua

LIBER

DE PRAEPARATIONE SATVRNI.

PRAEPARATVR Saturnus sic. ponatur similiter in furno calcinationis mouendo vt lo-
uem donec conuertatur in puluerem tenuissimū.
cribretur & reponatur ad furnū. stet in igne sue
calcinationis per modum prædictum donec fu-
gitiua substantia & inflammabilis fuerit deleta.
Postea extrahatur calx rubea quæ imbibatur &
teratur frequentissime & minutissime cum sale
communi mundato, & atramento, & aceto purificato & acerbo multū.
De istis vero ad rubeum vtaris, sicuti ad album fecisti cum sale cōmu-
ni & alumine tamōn & aceto. tunc multotiens vt de loue desiccetur &
imbibatur, & teratur donec per beneficium dictorum dicta immundicia
fuerit deleta, tunc apponatur de vitro cum his prædictis, & descen-
datur per botum barbātum corpus purum descen- dendo reductum. Itē
rum calcinetur cum sale ar. puro, vt de loue teratur sepiissime & dissolu-
uatur per modum prædictum. Ipsa enim est aqua argen. vi. & sulphu.
proportionaliter facta qua vtimur in ruber elixir cōpositione. Et hæc
de Saturni præparatione dicta sufficiant.

DE PRAEPARATIONE VENERIS.

PRAEPARATVR ergo Venus optime per hūc
modum. Ponatur stratum de sale communi optime
mūdato in crucibulo. & desuper ipsius laminā, & de
super salis stratum, & desuper laminam. & sic vicissim
donec vas fuerit plenum, & cooperiatur, & lutetur, &
collocetur in furno calcinationis per diem naturalē. deponatur & abra-
datur quod calcinatum fuerit, & reponatur lamina cum sale nouo, & sic
alternata vice calcinentur donec omnes lamine fuerint consumptæ seu
corrosæ per beneficium salis & ignis. quia sal corrodit superfluum hu-
miditatem & sulphureitatem cōbustibilem. ignis eleuat substantiā
fugitiuam & inflāmabilem cum proportionē debita. teratur omnino
puluis ille minutissime, & lauetur cū aceto donec nigredine careat. aqua
exinde emanans, hanc alterna vice de sale nouo & aceto imbibe & tere.
& post contritionem ad furnū calcinationis in vase aperto reponatur.
stetq; ibi per tres dies naturales. Deinde extrahatur & teratur bene, &
subtilietur & abluatur cum aceto bene & diu donec ab omni immundicia
fuerit mundatum & purgatum. desiccetur ad solem bene, tunc
apponatur medietas eius de sale armoniaco bene & diutissime terēdo.

donec substantia impalpabilis fuerit. ponatur sub diuo vel in resolutione
nis fimo. donec quicquid ibi est subtile fuerit solutum renouando sal
ar. mundatum si fuerit necesse, donec aqua totum fiet. hanc aquam
honora. aquam sulphu. fixi nominamus. cum qua tingitur elixir vsq
ad infinitum. Et hæc sufficiant de veneris præparatione.

DE PRÆPARATIONE MARTIS.

MARTIS præparatio per hunc modum melius
præparatur & calcinatur, quemadmodum venus
cum sale communi mundato, & cum aceto pu
ro lauetur. lotus ad solem succetur, desiccatus ite
rum cum nouo sale & aceto teratur & imbibas
tur, & ad eundem furnum ponatur per tres die
es vt de venere factum est. solutū honora aquā
sul. fixi mirabiliter colorem elixir augmentantē.

Et hæc de imperfectorum corporū præparatione dicta sufficiant.

PERFECTA vero corpora non indigent præpara
tione quantum ad perfectionem cum perfecta sint, sed vt
magis pficiantur subtilientur & attenuentur. talis eni
præparatio est adhibenda. Accipiat sol in laminas

tenuis productus, & ponatur cum sale cōmuni optis
me preparato solariatum in vase calcinationis, & collocetur in furno cal
cinando bene per tres dies, vel donec totum fuerit cōsumptum et subti
liter calcinatum. deinde extrahatur. multū bene teratur. cum aceto laue
tur & desiccetur ad solem. postea teratur bene cum medietate sui salis
ar. mundati, & ponatur ad dissoluendum donec totum fuerit per bene
ficiū salis communis & armoniaci in aquā clarissimā dissolutū.

Et hoc fermentū elixir perfectū preciosum & verū corpus spirituale factū.

SUBTILIATUR aut argentū & tenuatur, & ad spi
ritualitatē reducitur per modum iam dictū. Ergo per o
mnia & singula fac in ipsa subtilitatione sicut de sole feci
sti. Et aqua lune dissoluta est fermentū ad elixir albū spirituale factum.

AM IMPERFECTORVM præparatio
nem & perfectorum subtiliationem sufficienter deter
minauimus vt de eis quilibet discretus possit adimple
re intentionem. Attendat ergo quis proprietates actio
nis modos seu cōpositionis elixir maioris. Nos enim
querimus substantiam vnā facere, tamen ex pluribus aggregantē

figura 4

figura 4

*Præpara
Et nota
Sol
interpretas. libro
suo de lapidis præpa
conditibus*

Træp & 4

coadunatam fixam. quæ super ignem posita eam ignis non exprimat
 & liquatis permisceatur & liquecat cum ipsis, cū eo q̄ est in ea de sub
 stantia ingressibili. & permisceatur cum ea quod est de substantia per
 miscibili & consolidetur cum eo quod est in ea de substantia consoli
 dativa. & figatur cum eo quod est in ea de substantia fixatiua. & non
 comburatur ab his quæ comburunt aurum & argentum. & afferat cō
 solidationes cum ignitione debita & perfecta. Non tamen eatenus bre
 ui tempore intelligas eum ^{quod} paucis diebus vel horis possit prima vice re
 stitui. Sed quia respectu aliorum medicorum modernorum, respectu
 etiam naturæ operationis veritatis, hæc vero citius terminatur. Vnde
 dixit philosophus. medicina est cuius temporis longum spacium anti
 cipauit. quare vobis dico q̄ sustineatis patienter quia forte moratur.
& festinantia quidem ex parte diaboli est. Ergo qui patientiam non
 habet, ab opere manum suspendat, quia impedit eum festinantem cre
 dulitas. Omnis actio naturalis suum habet modum & tempus termi
 natum in quo maiori & minori spacio terminatur. Ad hanc tria neces
 saria sunt. patientia, mora. & instrumentorum aptatio. de quibus in
 summa nostri magisterij perfecti artificem allocuti sumus in capitulis
 diuersis, in quibus experiri potest si in nostris dictis fuerit sufficienter
 inuestigatus, in quibus manifesta probatione & aperta concludimus
 lapidem nostrum nihil aliud esse q̄ spiritum ferentem & aquam vi
 uam, quam & siccam aquam nominauimus, & per naturalem propor
 tionem mundatam, & vnitā vnione tali, q̄ sibi nec abesse potest. quib
 us addi debet & tertium, ad opus abbreviandum, hoc est corpus per
 fectum attenuatum. Ex præmissis igitur patent res in quibus veritas
 est propinqua. & perficientes ipsum opus. inuestigatione vero nostra
 qua certi sumus. & per experientiam manifestam considerauimus o
 mnia verba vera esse quæ iam per nos solos in nostris voluminibus
 scripta sunt. secundum q̄ vidimus per experimentum & rationem in
 voluminibus istis redacta. Ea vero quæ per nostram experientiam di
 gitis extraximus & vidimus oculis & manibus tetigimus, scripsimus
 in summa nostri p̄fectionis magisterij. Sapiens ergo artifex in nostris
 studeat voluminibus, colligendo nostrā dispersam intentionem, quā
 in diuersis locis p̄posuimus ne malignis seu ignaris publicetur. & col
 lectā prober donec ad cognitionē studendo et experimētando cū labo
 ris ingenioli instantia peruenerit totalē, exerceat ergo artifex et inueniet.
 Cuius iam modum inuestigationis, cōmorus amore visceribus ex quo

Spiritus, anima, et corpus:
 terra, oleum, et aqua:
 Inter saltem et vitram stat secretum

ad 5. fol. 14.

in istis factis
 in istis m.
 quæ circa

ad 5. fol. 14.
 in istis m.

lectio par
 orum, non
 simplex lectio
 proficit.

Id est per vos per nostram considerationem, veritatis cognitionem etiam dare plenariam, perficientis et corruptentis materie et forme consideramus, investigationem nostram perfectorum, et materiam cum forma a radice suæ commixtionis usque ad complementum, puram esse sine corruptione supernæ mentis aliqua. Considerauimus a contrario sensu imperfectorum substantiam vnam esse vbiq. s. argentū, vi. et sulphur, quæ ante commixtionem eorum pura sunt et munda. Et per hanc considerationem per nostrum exercitium inuenimus corruptionem imperfectorum accidentaliter superuenisse. quæ materia, nouam et corruptam dedit formam.

Excussum est hoc præclarum Alchimicum Geberi opusculum
Argentoragi arte et impensa solertis viri Iohannis
Grieningeri. Anno a virgineo partu.
M. D. XXIX.
decimo die Martij.

CVM PRIVILEGIO AD TRIENNIVM.

*A*rs ista per instantia divina
fac fuissemus volentibus et obediens fuissemus
et habebis magisterium
In hoc anno magisterium et habebis magisterium
Et duo quatuor fiant et quatuor unum
Converte naturas et quod queris Inuenies
Ille fiant fere eam de terre
Et deam fen et ferre
Et in anno le magister ferre

